

گهريان ل ديف به خته وهري

لورد ئاويبوري

وه گيران ب دهستكاريغه ژ فارسي

جگه رسوز پيندرويي

كوردستان- ههولير

٢٠٠٦

ناوهرۆك

۵ پيشگووتن
	پشكا تىكى
۷ به خته وهر بوون چييه ؟
	پشكا دوويى
۲۷ لهش
	پشكا سييى
۴۵ جان
	پشكا چوارى
۵۵ هيقي و توميد
	پشكا پينجى
۶۹ قه ناعهت
	پشكا شهشى
۸۵ چاخ و روژگار ((زمان))
	پشكا هفتى
۹۷ باشى (قهنجى كارى)
	پشكا ههشتى
۱۱۵ پهروهردده و فيركردن
	پشكا نههى
۱۲۷ دوست و دوژمن

ناوى كتيب: گهريان ل ديف به خته وهرى

- نووسينى: لورد ناوويبورى
- وهرگيرانى له فارسى به وه: جگه رسوز پيندروى
- نه خشه سازى ناوه وه: گوران جمال رواندى
- بهرگ: هوگر سديق
- پيتچين: هوژان ئيسمايل
- سه ره رشتى چاپ: هيمن نه جات
- ژماره ي سپاردن: ۲۲۴
- تيراژ: ۵۰۰ دانه
- چاپى يه كه م ۲۰۰۶
- نرخ: ۲۰۰۰ دینار
- چاپخانه: چاپخانه ي وهزاره تي پهروه رده

زنجيره ي كتيب -۶۲- (۱۶۵)

ناویشان

دهزگای چاپ و بلاوکردنه وهى موکریانى

پوستى ئه لكترونى: asokareem@maktoob.com

ژماره ي ته له فون: 2260311

www.mukiryani.com

پشکا دهہی	
۱۴۵ سامان
پشکا یازدی	
۱۵۳ جوانیا سروشتی
پشکا دوازدی	
۱۵۹ دەم (الوقت)
پشکا سیزدی	
۱۶۷ زانین و حیکمەت
پشکا چواردی	
۱۷۹ نۆل (دین)
پشکا پازدی	
۱۸۷ نارامیا جانی

پەرتووگە خەتەر و شەمالك و فەنەرەكا گەش و ھەلكرىه بۆ ساھىكرن و رۆناھىكرنا كوئىچىن رەش و تارىيىن ژيانى، ھەقالەكا ھەرى دلسۆز و دلپاقژو خودان سۆزە ژبۇنا راستە رىكرنا مە و پارستنامە ژ لىھمشتا خاپاندنى و تەھسىنا قارىبوونى و خو نەيناسىنى و خەمسارىي و زىدەگاقىي.

ھەژىيە بىژىن ئەف پەرتووگە زىر و مەرجانەكى بەھاگرانە و ب بابەتتىن خوئىن ھەمى رەنگ و ھەمى تەرز زۇرا زەنگىن و دەولەمەندە و نقىسكار شىيايە مینا مەلەفانەكى بستە و شارەزا خو بەردەتە دناف گەپىن عاسى و ھەرىپچىن ئارىشە و ئاستەنگ و بەرەست و پەرسگىكىن ژيانى و قىيانىدا و دەسنىشانا خالىن ئەرنى و نەرنى و كەشخە و ھەرمى و پند و نەژھەژى و بژىن و دژىن و راست و شاش بکەت، لەورا ئەز باوهرم ب داقىن قى پەرتووگى تەقنى ژيانەكا بەختەوهر دى ھىتە راجاندن.

ل دىماھىكى ژ ھەژى ئىماژە پىكرىيە كو نقىسكارى قى پەرتووگى ھندەك بىر و باوهر و ھزر و دىتتىن ھەسا دىياركرىنە دگەل كاودان و رەوش و تىتال و داب و نەرىتتىن جفاك و ئۆلى مە نارەھمن و ناگوئىيىن، سەخمەراتى قى چەندى مە ب فەر زانى قى پەرتووگى ژوان تشتا پاكسازى و بژارە بکەين، دا خوینەرپىن كورد و خویندەفانىن ھىژا تام و چىژەكا خوشتەر و باشتر ژىوەرگرن.

ھىقى خازىن ئەف پەرتووگە فالاهىيەكا كچكە ژ پەرتووگەخانا كوردى تەژى بکەتەقە و ھارىكارىا كەت كەتى خوینەرپىن خو بکەت ژ بۆ گەھىشتە ب گوپىتكا بەختەوهرىي

جگەرسۆز پىندرۆيى

ھەفلىر ۲۰۰۶ ز

پىشکووتن

ھەلبەت بەختەوهرى خەونەكا كەفن و دىرىنا ھەمى كەسەكىيە، ژ بەركو ھىلپقانك و بنەكۇكا ھەمى خوشى و تام چىژەكىيە، لى پىرانيا خەلكى نەكارىنە بەختەوهرىي ھىمبىز بکەن، چونكى مینا رىقىنگىن رى وندا نەشىايەنە قویناغىن وى بىرپن و ب سەر نەپەنىن ویدا ھەلبىن. پراستى بەختەوهرىبوونى كلىلا نەمازەيا خو ھەيە، ب ھەر كلىلەكى و ب ھەر كەسەكى دەرگەھى وى ناھىتەقەكرن، لەورا ژى خەلك زۆر كەسان ب بەختەوهر ل قەلەم دەت، لى چاخى ژوانا ب خو دپرسى وى راستىي ماندەل ناكەن كو نە ھەر كەسپىن بەختەوهر نىنە، بەلكى كەسپىن نە ئاسوودە و نە بەختەوهرن.

يا خوئىايە جوكىن بۆشكرنا روىبارى بەختەوهرىي گەلەكن، ئانكو زۆر بناسە و سەدەم ھەنە، ئەم دكارىن بکەينە بناغە و شەنگستى بەختەوهرىبوونى، لى ب مەرگەكى بكارىن بەختەوهرىي بنىاسىن و ب ئاوايەكى ھەژى و شايستە و راست و دروست رەفتارىي و سەرەدەرىي دگەلدا بکەين.

ئەف پەرتووگا نھا لەبەر دەستى ھەوہ بىدەرەكا تەژى و مشتە ژدان و كاكلك و بەرھەم و قەرىژا بەختەوهرىي، ھەر كەسەكى ژ مە لەبەرىت بگەھىتە پلىن بەختەوهرىي، گەرەكە ب پىپەلاكىن پىرىسكا قى پەرتووگىپا ژىھەلبچىت و خال ب خال و قویناغ ب قویناغ دژيانا خويا رۆژانە دا پراكتىزە بکەتن، چونكى ئەف

پشکائی

بہختہ و ہریوون چیبہ؟

ههلبهت ئەم هه‌می‌هه‌ز دکه‌ین به‌خته‌وه‌ر و دل ئاسووده‌بین، هه‌رکه‌سی‌ به‌خته‌وه‌ر بیت تشته‌کی ژ وئ پیه‌له‌تر ناخازیت، که‌سی‌ کوی‌ به‌خته‌وه‌ر نه‌بیت تامی‌ ژ چ تشته‌کی وه‌رناگریت، له‌ورا دقیت بنی‌رپین کا دی‌ ب چ سه‌ده‌مه‌کی‌ گه‌هینه به‌خته‌وه‌ری و دل ئاسووده‌بی‌.

سامان و سه‌رکه‌فتن، قیان و ساخه‌می و شیان، هه‌یچ ئیک ژفانه بتنی‌ نکارن مه‌ خوشبه‌خت بکه‌ن، به‌لی‌ ته‌فایا فانه ده‌ستپیکین خوشبه‌ختیی‌ نه‌، لی‌ ب چ سه‌ده‌مه‌کی‌ دی‌ کارین بو‌ هه‌رگا‌ف د هه‌می‌زا ویدا جهی‌ خوه‌ موکم بکه‌ین.

چیدی‌ت مرو‌ف دژیانیدا بی‌ بنا‌ف و ده‌نگ و ساخه‌م و زنگین بیت، هه‌روه‌سا خوه‌بی‌ ژیه‌کی‌ درپژ بیت، لی‌ دگه‌ل فانه ژیان نکاریت مه‌ خوشبه‌خت بکه‌ت. سه‌رو‌کانیا خوشبه‌ختیی‌ دنا‌ف ده‌روون و هه‌نافین مه‌دایه و ئه‌رکی‌ سه‌ر ملی‌ن مه‌یه ئەم خوه‌ خوشبه‌خت بکه‌ین.

به‌لی‌ خوشبه‌ختییا مه‌ یا د ستوی‌ مه‌دا، ئەو تشتی‌ هه‌ی ره‌وش و ده‌رفه‌ت و ئه‌رک و کارین مه‌ ب راده‌کی‌ ژ هه‌ف جودانه، کو له‌به‌ر چا‌ف گرتنا وئ چه‌ندی‌ ئەم ب کارین یاسایه‌کی‌ دیارکری بو‌ خوشبه‌ختیی‌ داب‌رپژین. هه‌تا شیره‌تکرنا یین دی‌ ب مه‌ره‌ما ئاراسته‌کرنی بو‌ ئالی‌ راستیی‌ و سه‌رو‌کانیا خوشبه‌ختیی‌ ژده‌ف وانا ب کی‌م به‌اکرنا وان ده‌یته له‌هه‌م دان.

ئیک ژ مه‌زنین که‌فن (٢٨٨) بیروباوه‌رین ژ هه‌ف جودا سه‌باره‌ت خوشبه‌ختیی‌ فه‌دگوه‌یزیت. ته‌فایا فان بیروباوه‌را پیتۆل "فیلسوف" و مه‌زنین جیهانی‌ گوتینه و

هه‌ر ئیک ژوان بو‌ گه‌هیشتن ب وئ خوشبه‌ختییا ل خه‌لکی‌ جیهانی‌ وندا بو‌وی ریکه‌کا باشه ئەگه‌ر ره‌وشا که‌سین دی‌ کو د ریکا ژیانیدا پیه‌مه‌که‌فتی بینینه بپرا خو و ژ سه‌رو‌را وانا په‌ندا وه‌رگرین، ژبه‌رکو هه‌تا ئەو که‌سین دقئ ریکیدا ب گروه سه‌رکه‌فتن ل هه‌می‌زی گرتینه سه‌باره‌ت ب وان قویناغین ژ ئالی‌ وانا‌فه هاتینه برین ب چا‌فی‌ مخابنی‌ لی‌ دنپرن و دبه‌ریه‌ری ژیانا خو‌دا هه‌له و شاشیا دبیین کو ئەگه‌ر نه‌رویدابانا دا ژیانان وان شری‌نتر و ئارامتر لی‌هیت.

ئهو تشتی‌ هه‌ی د وئ رو‌ژگاریدا کو ئەو شاشی تیدا کرین ژبه‌ر تشا‌ف نه‌کرنا تاقیکرنه‌قین خو بو‌یه و ژیان ژی مینا پیدقی نه‌دناسی، هه‌روه‌سا ب ده‌رباز بو‌ونا رو‌ژا دبن کارتیکرین قه‌ومینان دا دگه‌ل ژیانی بو‌ینه ناسیار، کاری‌ ژ ده‌ستی‌ و ده‌رکه‌فتی و دیم قوینا‌غا ژیانان خو‌ ده‌رباز کرینه، ب ده‌رپینه‌کا دی هه‌تا وی ده‌می‌ کو‌ دشیان نه‌دزانی و چا‌خی زانی ژی نه‌شیاینه.

تینودور پارکه‌ر، دگه‌ل هندی‌ کو زانایه‌کی‌ خودان پیه‌شه بو‌و، ل سه‌ر بالگی‌ مرنی‌ دگوت ((ئای خوزی من زانیا چاوا بژیم، ئان من که‌سه‌ک فه‌دیتبا کو ته‌رزنی‌ ژیانی و فه‌خویندنی‌ و وه‌رزنی‌ نیشا من بده‌ت)).

دی‌ژن ئەسینا یاسایه‌ک هه‌بو‌و لدیف وی یاسای هه‌رکه‌سی‌ مومه‌ک د ده‌سیدابا و نه‌هیلابا یین دی‌ ژ رونا‌هیا وئ به‌هه‌ری‌ وه‌رگرن دا ب مرنی‌ هیتته تاوانبارکرن.

هه‌رچه‌ند د رو‌ژگارا مه‌دا ئەف‌ره‌نگه یاسایه نینه، لی‌ ئەگه‌ر بخازین ژ مه‌شخه‌لا حیکمه‌ت و زانینی‌ ژ بو‌ونا سا‌هیکرنا جانی‌ ملله‌تی‌ خوه سیناهیه‌کی‌ وه‌رگرین باوه‌ر ناکه‌م که‌س ری‌گریتن.

راستی‌ گوتی‌ چ تشته‌ک مینا حیکمه‌ت و زانینی‌ یا به‌لاش نییه‌.

بلۆنارک دیرۆک نقیسی بناف و دهنگ دبیژیت: ((د روژین ئیکیدا کو من رهوشا زهلاما پاچقه دکر و تۆمار دکر، ئەز ل هیقییا وی چەندی بووم کو یین دی ژێ ناگەدار بکەم، لێ ب دەربازبوونا روژا ئەز بخۆ لقی پشکی شەیدا بووم و هەرگاڤ من پیکول دکر کریارین خۆ دگەل وا کەسین کۆ من سەرپۆرا ژیا نا وان دنقیسی هەماهەنگ بکەم و کەله خۆ خوه مینا کەقالی ئاشۆپی ((خیالی)) وانا کو د خودیکا بێرا مندا جهی خوه چیکر بوو ریک و پینک بکەم)).

قەخویندنا دیرۆکا کەسین نافدار و هویرکاری کرن ل پشکین ژیا نا وانا دی مه پتر ژ ریکا مەترسییا ژیا نی ژ تەحسینی و کەفتنی پارێزیت.

چاخێ خراپی و پویجاتی مینا درکین ژهراوی دقویناغین جوړا و جوړین ژیا نی دا ب رهنگین جودا جودا دریکا مەدا بەلاق دبن، دی هزرا خۆ بنالی وان کەسین مەزن کو بیره وهرپین وانا دناڤ دلی مەدا جهی خوه گرتی ئاراسته کەین و ب بارسفکی دی ژ گەرداڤین بی دیمایکین خرابیی دەربازبین.

ژ ئالی تیوری قە تەقایا خەلکی ل سەر قی ئاخافتنی کوکن کو ئارامی و متمانه مەزترین بهرا دنیایینه. لێ ژ ئالی کریاری قە زۆر کەس ب مەیلقه بەرهەفن سامان و شیان و ناقداریا خۆ دگەل ئیمناهییا دلی قەگورن، لێ هەیهات، هەیهات!

بێگومان ژیا نی یا بزجمەتە ژ رادەبەدەر یا بزجمەتە ئاریشین مە دقێ ریکا پترس و مەترسیدا ئینک و دوو نینه هەژین دەروونی و قەومینین دەرقەبی هەریک ژوان ئاریشەکی ژ مەرا چێدکەت، ئەگەر قان هەردووکان بکەینه جووت دی وریسه کی پیکتین بناقی ژیا نی...

ژیا نی کەقاله کی نییه ل سەر بەرپەرەکی هاتبیتە کیشان و ب دیتنەکا سەرپیتی بکارین قەخوینن، بەلکی پەرتوو کە یا مەزن ب بەرپەرپین گر و پشکین ژهەڤ جوداڤه کو قەخویندن و لیتیکه هیشتنا وی بی ئەندازه یا بزجمەت و دژواره. هەری

دقی دنیایدا کەس هەیه کو ئەڤ پەرتوو کە ژ عەول هەتا دیمایکی ب هویرکاری و ئاڤری لیدانه قەکا تفاقه قەخواندبیت و ئەو تشتین تیدا هاتی مینا پیدقی زانییت و لێ تینگه هشتبیت؟

ئەم دبیژین دنیا لێ راستی ئەقەیه کو ئەم ل دنیایین ژ هەڤ جودا ب سەر دبهین و هەر کەسه کی بو خۆ دنیایه کا دیکه یا هەی.

خەلک هەمی ب شەڤ و روژ، بو هەمی ئالا لدیف خوشبەختیی غاردەت، لێ کیم کەسین هەی کو گەهشتبنی، پارا پترا کەسا خوشبەختییه کی دخازن کو دگەل لەزەتین خاپینەر یا ب هەڤراییت. چاخێ قیا بگەهنی ژێ د تەحسن، یا خویایه کو چ جارا ناگەهنی. باشه ژ قان لەزەتین خاپینەرین مینا وا مارین پتر مەترسی کو ژهرا نەپەنا هەسرت و بی ئومیدی هەلگرتی چاڤا ب نقیسین و دریکا راستا خودا ل خوشبەختیی بگەریین.

ئەو گەنجین کو ل بهارا ژیا نی هەفساری خۆ نەگرنه دەستی خۆ بلا دپشت راست بن کو د روژگارا پیری و بی هیژییدا دی دووچارای هەسرت و بی ئومیدی بن و بەروقاژی ژێ کەسین کو د روژگارا لاوینییدا پیل هەوسین خۆ دادتینن، ئاگرێ هەلچوونا دەروونی ب ناڤا خوراگری قەدمینن و شەڤ و روژین خۆ بکارو خەبتینی دەرباز دکەن، پاشه روژی بەری رهنج و ئازارین کو دیتی دی بدەست قە ئینن، کەسی کو بگرینی توفی برهشینیت دی بگرنژینی بەری وی درویت.

زانا یه کە دبیژیت: ((کەسی کو د دنیا دا بەس ئارمانجا وی رابارتن بیت یی بی مراده، ژبهرکو چ جارا ناگەهیتە مەبهستا خۆ، وه کەسی کو هەڤ عاره قی بکەت یی بیچاره یه ژبهرکو چ جارا ژێ تیر نابیت)).

توماس ئەکیناس قی راستیی ب دەرپینه کا دی دبیژیت و تیدا زینده گاقیی دکەت چاخێ دبیژیت: ((راستی ئەوه کو دوو تشت ب هەڤرا تیدا کومقە نابن، لەزەتین

ئەم ھەرگاڧ دەرقە ژ ھەبوونا خۆ ژ لەزتەن خراپ دگەپپەن، ئەق رەنگە لەزەتە چۆنەیی و کیمەن، دروست مینا پەشکین رەنگا و رەنگین خوناڧینە کول چاخۆ ھاتنا بابی سېپداو دەرکەفتنا تېرۆژکا ھتاقۆ ل جھین پراڧین مەلەقانی کرىدا دەرکەفن. ھەرگاڧا سروھیا ھەستا ژ لڧینى ۋەستا ئەو پەشکین خوناڧى پین خاپینەر ژناڧ دچن و ل جھى وان بەس داخ و ھەسرەتین ژ قەستا دمیسن. کەسین کو بریکا فان لەزەتا ل خوشبەختی بگەرین مینا تینییە کینە کو بۆنە ھیلانا تینیاتیا خوە ژ ئاڧا سویر ھندى قەدخوت ھەتا زکى وی ستویر دبیت ھەرى ل دپاھیکى دى ژ ئاڧى تیریت؟

ئەمىن ژ راستی دویرکەفتى، خوشبەختى نە ئەقەبە، خوشبەختى ھەستە کە یا شرین و دلڧەراھکەر کو ژ جانى مە دزیت ژخۆ بخازە ھەرتشتى دخازى کو تو بخۆبى.

ئیک ژ مەزان دبیت: ((ئەگەر لەزەتەن پویچ و کارین بى مفا نەبانە ھەمى کارەساتین ژیانى دا ژ ھەژى چارەسەرکرنى بن)). مادام دوساڧینى دبیت ((سەیرە ئەمىن دناڧ خوشیادا دژین، دگەل ھندى خولە کە کى مە خۆش نییە)) ئالفۆرد ئۆستەن دبیت: ((ئارامى و متمانە باشترین خوشینە)).

خوشبەختى چییە؟ ئەو کییە بەرسڧا قى پرسىارى بدەتەقە! دڧیت بیژین خوشبەختى ژ ھەژى پیناسە کرى نییە، شکسپیر قى ناڧەرۆکى ب دەربرینە کا دى دبیت: ((ئارامى و بەتالى بەراھیکا خوشى و خوشبەختى نە، خوزى شیا بامە ژوڧرا پیناسە بکەم)).

ب بیروباوڧا سوڧرات مۆڧ بەس ھنگى دى کاریت یى خوشبەخت و دلئاسوودە بیت کو لدیڧ دادپەرورەری و ھیکمەتى و قەدر بلندی بژیت و ئەگەر ئەڧسى خەسلەتە کرىە درویشمین خۆ بزەھمەت چیدبیت یى خوشبەخت و تەنا نەبیت.

رەنگە ئەم نەکارین ببینە خودان ھیز و زانا، لى دکارین کارین خیرى بکەین و ب خوشبەختى بژین. ھەمى کەس دکارن ژیانە کا شرین و ئاسوودە نیزیکی باشی و خوشی و جوانی ژ خۆرا چیکەن، ئەختیار یا ددەستى مەدا، ئەگەر مە بڧیت و مینا پیدڧى ژپرا پیکۆلى بکەین مسۆگەر دى سەرکەڧین.

ئەم چاخۆ ژ دایکبوونى تڧاڧ و بى کیماسى نینە، زارۆک بى گوناھن، لى خودانین چاکى نینە، ئەقە یا ھەڧبەندە ب خەباتى و بدەست خۆڧە ئینانى. ھەتا ئەوین کو ژبەر ئەگەرین وەرەسى ھەز ل شەرى و خراپکارى دکەن دکارن ب ھویرکارى و راھینانى ژ دەستى قى خەسلەتى نەژادى خۆ قورتال بکەن.

بەھرین مە دگەل کۆما خەسلەتین مە ھەڧبەندییا ھەى وە ژ بۆنا خوشبەخت بونى دکارین دناڧبەرا وانادا ھەڧسەنگییە کى چیکەین. بۆ میناک ژیری و ھۆشیاری ل ھەمى جھا ب مڧانە لى بتنى بۆ ھەمى تشتە کى بەس نینە، رۆسۆ کەسە کى عاقل بوو دگەل ھندى دژیانى دا بى خوشبەخت نەبوو ژبەرکو خۆپەرستى ئەو بەد بەخت کربوو.

ئەو تشتى کو پتر ژ ھەمیا خوشبەختى دەھرمینیت ئیش و ئازارن. ئاریشە لیڧیە کو خەلک ھەرگاڧ ژیدەرین ئازار و بەخت رەشی دبین، لى ژ بەھەرەو خیرو بیرا ئەوین دەورەى وان دای چاڧین خوە دنڧینن و رەنگە ژبەر ھندى بیت کو بەھەرەو خیرا دونیایى ھەرگاڧ ل دەوروبەرین خۆ دیتن قیجا ب چاڧە کى کیم لیڧنیرن و ژ ھەژى پویتە پى کرى نەزانن، ئازارا کچکە ب مەزنى دبینن و خوشبەختیا مەزن کچکە دەژمیرن، ھەرى ئەگەر ئەڧ کارە یى بەروڧاژى با باشتر نەدیوو؟

ئیش و ئازار ھەمى گاڧا د خراپ نینە، بارا پترا ئیش و ئازارا نیشانن کو مە ژ مەترسیین ژیانى ناگەھدار دکەنەڧە، ئەگەر ئیش و ئازار و نەخۆشى نەبانە ھەر رۆژ دا چەند جارا دگەل مرنى روى ب روى بین، ئەڧ پشکە یا گریڧدایە ب ئیشین

لهشی څه خوزی ښه شیا بایینه هوسا ب ساناهی باوهر بکهین کو ښیش و ښارین جانی بی مفا نینه ترس و فتهسین ښه گهرن کومه ژ ته حسینی و شاشیی بیارین. ښیش و ښارین دهمی دی مه ژ بی هیقیاتیا بهردهوام دویر ښیخن، بقی رهنگی ښیش و ښار چهند باشن!

زور کس بهره څه پیشوازی کرنا ښیش و ښار دچن، ښانکو بهری هنگی ژ که قالی و دترسن و دلگران دبن، نارامیا جانی خو ښیکددهن و بقی ریکی هارکاریا بهدبهختیا خو دکهن. چیدبیت هغه ښارو کارهساته ههر روی نهدهن. براستی هغه نهزاینه کو ښه ژ ترسا کارهساتین نههاتی خو بکهینه وهرکازین بهدبهختیا روژانه، بقی تهرتیقی دی دوو جارا باری کارهساتی هه لگرین. جاره کی دجیهانا خه یالیدا وه جاره کی ژی دجیهانا راستیدا. مسوگهر یا ښیکی ژ یا دووی زهجهت تره، خو ښه گهر کارهساتی ههر روی نه دا بیت ژ نهزاینیبه کو ژ قهستا مه خو دایه دهستی خیالین ښار چیکهر.

جهی داخیبه، چاخی قومینین روژگاری بهروفاژی هه زین مه بن ښه نکارین خو ژ په ریشانی و دلگرانی بیارین، هغه ژ نهزاینی و شاشیبه. دلگرانی و په ریشانی چ مفا بومه ههیه؟

ښه گهر ښه بکارین رویدانا قهومینا بگورین چما ناگورین؟ لی ښه گهر نه کارین بگورین چما ژ قهستا کهسهره بخوین و بقی ریکی بهدبهختیا خو خورتر لیبکهین؟!

گهلهک ژ ښارین ښانی ښه گهرین تاقیکر نهفا مه نه. و هسا باشه دفی قادا ((میدان)) جهراندنی دا ښه نه گوړ و خوړاگر بین. چیدبیت دناقبهرا فان ښارادا دهلیقتین باش هه لیکهتن، دقتیت ژ دهست خو نهدهین.

ښه گهر دهمی خو ب هزرکر نهفا کارهساتین خیالی ده رباز بکهین چ جارا نکارین ژ بههرین ښانی مفای وهرگرین.

گوهی خیالی ښه گهر بی مزیلی گوهداری کرنا ناوازین غه مگین بیت چ جارا نکاریت گوهداریا و ناوازین شرین و دلغه کهر بکهت بین کو ژ ههر ره خه کی ښه بلند دبن و تامی ژی وهرناگریت.

خوله کین خوشبهختی چهند زورن و ژ مه تیدپه پرن ښه ژی دمزیلین.

دیژن کاری باش ښه وه کو مه بال خوشبهختی ښه بکیشتیت، دقتیت بیژن کاری باش خوشبهختی بو رهخی مه قه دکیشتیت.

شاشی و کارین خراب خودیکا جانی مه دشکیشتیت و ناهیلن باشی و جوانین ښانی تیدا ب پرسقن. روسکن چاخی کو سه بارهت که فاله کی جوان دگوت ((چاخی لی دنیرم ته فایا شاشیپن کو من د ههمی ژی خودا کری دهزرا مندا موجه سه م دبن و دناقبهرا من و فی که قالی جوان دا بهر بهسته کا هه ناهیلیت مینا پیددی ژ دیتنا وی که یف خو ش بېم. وه هزر دکم ژ گه هیشتن بوی دهستی منی کورت کری و چاقین من ژ دیتنا وی بی قه دهغه کری و تیگه هیشتن من ژ پیچه سیانا خوله کین جوانین وی یا کوتترکی، ژ ره خه کی دیغه کارین باشین کو من ښه نجام دای هاریکاریا من دکهن کو تامی ژ فی که قالی و ته فایا تشیتین جان وهرگرم)). ښه کیبه کو بوچوونین مینا فان ههستان نه بن.

رهنگه بهختی و شانسی راستی ژ بو هه بیت، لی مسوگهر خوشبهختی و بهتالی و خیالی هه قه بندی دگهل بهختی و شانسی نیبه. فیدریک بویفیس دیژتیت: ((بی چاره و لاواز کهسه که کو گومانی بکهت سه رکه قتن ره هینن بهخت و شانسیبه، من دبنی را باوهری ب شانس و بهختی نیبه، کهسی کو چاقری بیت ب ریکه قت ستیرا خوشبهختیا وی داسمانی ښانی دا برسقیت، دی بی چاقری بیت هه تا وی دهمی کو ښه چاقری مه ترسیدارو سوتینهر وی هه لدرگیت و دهاقیتسه دگه رداقا هیلاک بوونیدا)). هغه ناخفتنه هه تا راده کی یا راسته، لی ښه بهخت و شانسی ماندل ناکم

مسؤگه برابوهره مروفی بخوشبهختیی و بهختی دکریارا دا یا کاریگه ره. بایکون دبیژیت: ((هون دزانن شانس چیه شانس تشته که کو زیره کی و میرانی ددهته مه و هم هست دکهین کو رۆژگار بۆ حاصل بۆنا مرادا مه یا دزقریت و بۆ دهستکرن ب کارین زحمت به ره هه هه دین)).

بئگومان جیهانا مه راده به دهه یا جوان و دلپه سه نده، دگه ل هندی دخی دونیایی دا بی نیش و نازار نکارین بگه هینه چ تشته کی.

کەسی کو ویسته کا ((نیراده)) بهیژ نه بیت زۆر زوی دهه مبه ئاریشادا دی بنکه قیت و دورینیت، نکاریت ب سهرکه قتن و پیشقه چونا خۆ بی هیقیدار بیت، بیره نچ نابیته خودان گهنج بزاڤ، بزاڤ و نهراوستان مەرچی پیشقه چوون و سهرکه قتنی یه بزاڤ! بزاڤ! کەسی کو ژبی خوه ب مژیلی و ته نه لیلی به ته سهری مافی وی چه ندی نییه گزندئ ژ رۆژگاری بکەت.

گریمان و هسا بزاین ساخله میا مه یا ژ کار که قتی، ئان به ره به سته کا دی یا هاتییه پیش، لهوما هم نه شیا بئین مینا که سین دی دگوره پانا ژیانی دا بۆ ره خی سهرکه قتنی پیشقه بچین. ههری هنگی دقیت خۆ به ده بخت بزاین، نه ته گهر ریکا سهرکه قتننا مه هاتییه گرتن و زنجیرا بی هیژی و لاوازی پیین مه گریداینه، ریکا هه دارو هاتنه رایسی یا فه کرییه، عاقل که سه که کو دهه مبه ئاریشادا بی بئین فرهه بیت.

ههر که سه که، ههر چه ند بی لاواز و بی هیژ بیت دی شیت ژیا نه کا پر شانازی و فه گه شیا هه بیت، لی بۆ خۆ نه بوو که سین دی. کەسی کو ل سهر ئاریشین رۆژگاری زال دبیته و دناقههرا نیش و نازارادا ب رازی بوون و لیراهاتن فه بگرنه نیت شانازی وی پتره ژ یا وی کەسی کو ئاریشا بۆ خۆ چیدکەت.

ژیان ئانکو شه ره نیخ ما چیه نه گهر نه شه ره نیخه دگه ل ئاریشا بیت ئان بۆ نه هیلانا ئاریشا بیت. بقی ته رزی هه می کەس دکارن ل چاخی بی هیژیدا خوشبهخت بئین و ژ شادیا برنه قی و سهرکه قتنی به هری وهرگرن.

سیسزۆن دبیژیت: ((چیدیت له شی مه دوو چاری زیانا ببیت، ژبه ر قی چه ندی هم گونه هکار نابین، لی دقیت جانی خو ژ هیرشا زیان و کاره ساتین ژیانی بیارین)).

هه رگاڤ ل ده می هیرش کرنا کاره ساتا دقیت خۆ سهرگه رمی بیرهاتنه قین شریین بۆری و ئومیدین دلخاپاندین پاشه رۆژی بکهن، لی ئومید ژی بریکا باوه ری و پشتیقانی و کهره می و باشی نه بیت به ده سته ناهیت. هم نکارین ب شیا نا خوه دفن بلند بئین، به لکی بۆ ساهی کرنا ژیانی هم پیدقی ب شیا نا ته سماینه و دقیت به هری ژ مشخه لا زۆرا خودی ژۆری وهرگرن.

هنده ک بی کاری و ته نه لیلی ب پله و نره بۆ خوه دزانن و بزاڤ و زحمتی ژی ره نگه ب سزایه که به ژمیرن. نه فه نه یا دروسته شاشیه کا مه تر سیداره! هیژیدئ یۆنانی هه رگاڤ دگوت ((کارکرن فه هیتی نییه، به لکی بیکاری و ته نه لگی گوتکا فه هیتی نییه نه)) لی خه لکی یونان گوه نه ددانه قی ئاخقتنی، چیدیت پویته نه کرنا وان بقی چه ندی ببیته سه ده ما که قتننا وان و لناقچوونا وان. یونانی دوا ری هونه ریدا زۆر پیقه چوون، ل شه ر و له شکر کیشانی دا چه ندین جارا سهرکه قتن و ژ وی ئاگری ل کونج و که نارا هه لکری مفا وهرگرتن، پویته کی تقاف ددانه وهرزی و بهیژکرنا له شی، لی ژبیرا وانا چوو قه کو جانین خوه ل سهر بزاڤ و پیکولی که هی بکهن. خودانین بزاڤ و هه دارو خورا گری نه بوون و ژ فیوونا وان د غافل بوون. مسؤگه نه ته وه کی مه زن بوون، لی به رواقژی ویزدانی نه ته وین دی کچکه لقه له م ددان و جهی خۆ بلندتر دزانی ژ شول کرنی و زحمت کیشانی، ژبه ر قی چه ندی بوو زۆر زوی دوو چاری ژ ناف چوونی و بریانی چوون.

هیشتا که سین چهرم سپی بچاقه کی کیم دنه رنه که سین نه وه که خو، چند دا باش بیت نه گهر ل جهی قی کچکه کرنی خه سله تین باش و ژ هه ژی چاقلی کرنی بین وانا کرانه نمونه و پیشه ننگ ژ خورا. خه لکی بؤرما هه ژ شه ری ناکه، ژاپونی ل ریژگرتن ژ ئولی خو زیده گاقیی دکهن، خوزی هم ژ ژاپونیا فیبر بباینه ریژی ل ئولی خو بگرین و ژ بؤرمییا فیبر بباینه هه ژ ناشتی بکهین.

مین دبیزیت: ((شه نگستی باژیرقانی ل سهر زانینی و وژدانی یی راهه ستایه. بی زانست ژیان یا ب زه همه ته هتا مه حاله، ههر وه سا بی وژدان ژی ژیان یا ژه ژی خوراگرتنی نیه. قیجا زانست بو پیدقیین ژیان له شییه و وژدان ژی بو پیدقیین ژیان جانییه)).

زانستی بو مروقا چهن دین خزمه تین نه نجام دای کو هتا سه حربه ند ژی ژ وان کارا بی چاره بوینه. شاتو بریان دبیزیت: ((زانست هه می تشته کی خراب دکهت. گیاناس پویته ی ناده ته بیهنا گولا و رهنگین دلبرین وان و ژ جوانیا گولا بهه ری وهرناگریت)) نه ف تاخفتنه بی وژدانی یا هاتییه گوتن و بیژهر دهی دادوه رییدا ژ هه ستا زانستی تاوانبار دکهت، نه گهر وی تاما زانستی گیاناسی کرنا نه ف تاخفتنه ل دور وی چه ندی نه دگوت، ههر نه و بخول جهه کی دی دبیزیت. ((دلی مروقی جهه که جوانیا سروشتی دنافا دا دبرسقت)) دقیت بزاین کو راستیا مه ژ عه قلی پیه لته ره و عه قل ب پیکوله کا زور رهنگه بکاریت تشته کی ژ قی راستیی بزایت، له ورا گهریان ل دیف راستیی و بو گه هشتن ب وی پیدقی یه ژ مرنی ژی بترسین.

راستی بناسه دا مافی بناسی، نه فه کاکلکا نه رکی مروقی یه بو گه هیشته ب راستیی هم ژ عه قلی بی منه ت نینه، به لی عه قلی ژی بی بی گونه ه نییه و جارنا گونه ها دکهت، لی چهوا هه له بیین وی ده ست نیشان بکهین؟ ب ریکا عه قلی له ورا هم نکارین خو ژ عه قلی بی منه ت بکهین ب وی هه جه تی کو هنده ک جارا شاشیی دکهت، دقیت

میژانا شیانا وی بزاین کو نه وه لکری کا هتا کیری دی کاریت ل ریکا تاریا ژیانی مه شاره زا بکهت.

دگهل هندی کو عه قل شاره زا که ری ژیان یه، لی دیسا هم زور تشتا ب ریکا هه ستین خو فه دبیین. پاسکال دبیزیت ((گه هیشته ب راستیی ئولی بریکا عه قلیفه دهیته نه نجام دان)). به لی باشتین ریک بو گه هیشته ب راستیا ههر عه قله، لی مسوگهر کومه ک ژ خه سلته و نه خلاق و هه ستین مه، کارتیکرنی ل سهر بیروباوه رین مه دهیلن.

قیژی دقیت بزاین کو گه هیشته براستیی هند یا ب ساناهی نییه. بیرو بوچوون و هنرین مه نه گورو هه رده می نینه، لی به رده وام دگورینی دانه. زانست ب له زه کا هه ییه تگرتیان ه پیشفه دچیت و بازنی زانیاریا گاق بو گاقی به رفره ه دبیت، ژبه ر هندی بیرو بوچوونین مه ده می و ده ستپیکینه کو بو جه رباندنا نه چارین وانا په سه ند بکهین و گوایه بیاقا باس و لیقه کولینی بو چه رختین پاشه پروژی به ره ه ف دکهین. به ری کو بکارین سه ری ژیان بزاین ب هویرکاریین قی دونیا یا عنتیکه بجه سیبیین دقیت زور تشتا فیبر بین و پاشی ده مه کی ژیر بکهین.

هم هه ژ دل ناسووده یی دکهین و هه رگاقه دیقرا غارده یین، لی هه تاکو ژ نه نجام دانا نه رکی بره قین چ جارا هم ناگه هینه ناسووده یا دلی.

ل چه رختین بوری راهبان وه هنر دکر ههر خو ژ دونیایی گوشه گهر بکهن و خو ژ کاره سات و نه رکین ژیان و بهرپرسیاریه تیین جفاکی بیارین، دی کارن بگه هنه ناسووده یا دلی و ب خیاله کا ته نا بژین، هه ری دگه هیشته مه ره ما خو؟ نه ز هنر ناکه م. مژیل بوون ب کارین بفاغه نه گه ره که کو مروقی ژ خراپی و پیساتیی دویر دتیخیت.

نه نجامدانا نهرکين خيزاني، هاريکاري و ههفکاري کرن دگهل کهسيين دي دى جانى مه ژ نازارين ژيانى قورتال کهت و تيروژکا شاديى دى ل ناڤ دلى مه دا شهوقى قهدهت. کهسى کو وازى ل دوستين خو دئينيت و نهرکين خو ژير دکهت و بو هزرکرنهقين ژ قهستا دچيته کونجهکى بنتى ههري پراستی هاريکاري خوشبهختيا خو دکهت؟

نهم ناييت هزر بکهين کا دژيانا جفاکى دا، نان دژيانا بستنى دا دى ناسوودهترين، بهلکى دقيت ببينين ب چ نهرکهکى دى کارين بو کهسيين دى بمفاتر بين.

تهنبهلى يا خراپه لى ناييت ب نهگهرا کارو پيکولهکا بهردهوام خو ماندى کهين و پيخين. نيغه گرتن د ههر کارهکى دا تشتهکى ههژى يه.

گهريان و نههيلانا مانديهتيى ژ کارين بمفا دهينه هژمارتن. شيللهر ديبژيت: ((مرؤڤ بهس چاخى وهرزشى دکهت ديار دکهت)) نانکو ددهم هژميرين يارى و خوښگوزهرانيى دا کو بو نوى کرنهفا هيزا خو دخهبتيت خهسلهتين مرؤڤايهتيا وى خويادبن. نهڤ تاخفتنه ههتا رادهکى يا دروسته، لى زيده يا هاتيبه پيغه نينان. تهقايا گهلان جيژنين خوه بين سالانه ههنه. کو چهند روژا بو گهريانى و نههيلانا مانديهتيى واز ژ کارين خوه بين روژانه دئينين. بين دانا ههفتانه ل ههمى جها ناساييه.

ههر کهسهکى مافى هه ههفتيى روژهکى وازى ل شولى بينيت و بهرخورا بچيت، نهڤهژى نهبهسه، دقيت ههر روژهکا بين داني مه ههبيت، نانکو پشکهکى ژ دهمى خوه تاييهت بکهين بو خوښگوزهرانيى و وهرزشى و هزر کرنهقى.

چاخى روژ تاڤا دبيت دقيت چهند خولهکهکا ژ دهمى خوه بو هزر کرنهقى ژوان کارين مه نه نجام داي و نهو کارين دقيا مه نه نجام دابانا بهزيخين، نهڤ کاره دى ناراميا خيالامه داين کهتن.

زورين ههين قهدرى دهم هژميرين بى کاريى نزانن و دناڤ روژى دا دهليفهکى بو هزرکرنهقى و هويرکاري کرنى بو کريارين بوى ناهيلنهڤه. کارو تیکوشان يا باشه، لى نهرکين مه ههر بهس وانا قهناگريت دقيت کارين خو نه نجام بدهين و پاشى هنگى دهم هژميرهکى بو هزرکرنهقى و بو بنتى بوونا خو تهرخان بکهين. باراپترا خهلکى دزانن چاوا کار بکهين، لى دهم هژميرين بى کاريى ژقهستا دمهزيخن و نزانن چاوانى بههري ژيوهرگن، شهش روژ بو شولى تشتهکى باشه لى روژا ههفتى يا پيروژه دقيت روژا بين داني جانى خو ژ قهيد و بهندين ژيانا ناسايى قورتال بکهين، بو دهرقهى قى جيھانى و بو قالاھيا نه سمانا بفرينين و ل جيھانا ناشتى و سهفايى دا بنيرين.

روژا بى شوليى ژ قهستا تهلهف ناچيت، ماکولى ديبژيت: ((چاخى ته کهرا کارا رادوهستيت، ته کهرهکا مهزنترو بلندتر کو دينه موياراست و دروستا سامانيه دکهڤيته کارى نهڤ ته کهره مرؤڤه کو د روژا بين داني دا دگهل نههيلانا مانديهتيى خو بو روژين داتيت بهرهڤ دکهت مينا دهم هژميرى کو قارميشى وى بار دکهن)).

نه نجام دانا کارين ناسايى، ژ توخيى پيددقين لهشى تيناپهريت. ناييت ژ بير بکهين کو نه گهر لهش بى ههژى پويته پيکرنى و چاقى خودانى بيت ژ بهر هنديبه کو هه لگري جانيبه. باشه چما جانى خو ژ بير بکهين و بهس دخه ما لهشى خو داين؟! نيک ژ کهسيين مهزن ديبژيت: ((چاخى هووين شول نه کهن هنگى کارهکى گرنگ بى دستويى هه وهدا)).

دگهل قى چهندي زور کهسا کو ژ بهر پيراتيى دهست ژ کارى هه لگرتينه و کهڤتينه د کونجى خانى دا ژ دريژيا روژا و درهنگ هاتنا دهم هژميرا سکالايى دکهن، هزر دکهن بى کارن، نزانن کو گرنگترين نهرکين مرؤڤى دقى جيھانى دا نهو چهنده کو بو پيشهڤه چوونا مه عنه ويا خو بزاقى بکهت و بو خوشبهختيا کهسيين ديژى شول بکهت، ههري کارهکى ژ قى باشتر ههيه؟

پشکا دوویئ

لسه ش

مه چ پيڙانين نينه. مسوگهر چاخي ٽم دپهيفين، نان پهرتووکي دخوينين، نان هزر دکهينهفه، قومينهک دناڦ ميشکيدا رويددهت، لي مه دقيت چاوانهتيا وي قوميني بزاني!

څي پشکي بهيلين. کاري وا دهزگههين ٽم پي ههست پيدکيهين چاوا چيدبیت؟ مهزترين زانايين پرت پرت کرنی (تحليلی) نکارن سهبارهت څي پشکي تشتهکي ژ مهرا بيژن. څيجا پيڙانينين مه دبارا لهشي مهدا رادهدهر نهتقافن، بو نمونه چيدبیت پيکهايتين چافي و گوهي و دفتي و هوير کاريين وانا هنگ لبهراچا بگرن.

دناڦ چهرخي لهشي و نهمازه دناڦ دهستا و نهزمانی دا، تهتومين کچکه ههنه کو ههريک ژ وا ب ټيک ژ دهمار و نهندامين دست ليداني فه ههقهندن، نهريکي وان فه گوهاستنا گهرمايي و سهرمایيه. ٽم څي پشکي دزانيين لي چاوانيا فه گوهاستني و کارتیکرنا دهرفهبي ل سهر ميشکي و گوهرينا وي بو ههستي، نه يا ديار و ټالوزه!

دناڦ نهزمانی دا ب هزاران خانين کچکه ههنه کو ديژن تام نهغامي کاري وايه، لي نهڦ خانه چاوانی ژ تاما خوارنين جودا جودا داخبار دبن و ب چ نهگهرهکي کارتیکرنا وانا لسهر ميشکي چيدبیت؟ ٽم نزانين؟

دناڦ پهردا دفتي دا خانين زهر دهينه ديتن، بهس ٽم څي پشکي دزانيين، لي نهڦ خانه چاوانی بيپن جودا جودا دگههيننه ميشکي و ميشک ب چ سهدهم ههست ب بيپنا دکهت و پشکين جودا جودايين وي دنياست؟ ديار نيه؟

وهرگرا گوهي. هڙيانا ههواي وهردگريت و ب نهگهرا زغيرهکا ههستيين بچيکفه دگههينته کوما دهمارين گوهي، نهڦ ههستيين بچيک ههتا دکارن لقينا ههواي بهيژ دهکن، ژ بلي څي چندي دناڦ گوهيدا کفانين بچيکين مينا ناميري پيانويي ههنه کو هڙمارا وان ژ ((٤)) چوار هزارا پتره و پيلين دهنگي مينا تبلين دهستي

ٽم دساخين، شول دکهين، ههست دکهين، بزافي دکهين، ب جيهاني دگرنيين، ديژن، مه گوهليديت، ژ ريزا زينديا دهينه هڙمارتن، شوفير نيشاني مهترسيي نابينيت، ههسپ سهرو سهر دچيت و دکهفته عهردي، فهماندي پاپوري ژ نشکي فه مڙيل دبيت، چاخي ريفهچووني پيي مه دتهحسيت و ب عهردي دکهفين و د نهغام دا ٽم کو مروځين ساخين، لي دي مريين.

ب هزاران رهنکه نهگهريين هوسا ههنه کو ههر ټيک ژ قانه رهنکه مه پاڅيته دناڦ گهرداڦا مرنی دا و ههرگاڦ ول ههمي جها رهخ و چانين مه دگرتينه. نهگهريين مرن و لناقچوونا مه بهس ل رهخ و چانين مه نينه، بهلکي دناڦ هناقين مهڙي دا ههنه، گريمان ټيک ژ دهمارين ميشکي بيزديت، مللهت دي ژ کاري خو څه مينيت، يان کچکهترين ټالوزی دناڦ دهزگهه دهمارادا روی بدهت، هنگي دي چارهنقيسي مه چلپهت؟ مانه ژبه ههر ټيک ژقان قومينين بچيک مروځي بيژر و ههستيار و هزرقان دبته کهلهخهکي بي جان و بي بزاڦ.

چاوانهتيا نافراندنا مه يا عنتيکهيه و بريکا عهقلی دي کاريين زور ژ پيکهايتين هويرکاريين لهشي خوه بزانيين. ټسپينوژا ديژتيت: ((عهقلی مروځي ههمي قومينين دناڦ لهشيدا روی ددهن دزانيت)) نهڦ گوتنه بهروفاڙي راستييه، ژبهروکو ٽم ژبيکهايتين لهشي خوه ب ثقافي دبي ناگهين، ههتا زانا و نوژدارين مهزن ژي دڅي باري دا پيڙانينين کيمين هين. هيشتا دبارا ميشکي و تهرزني کاري وي دا

ئاواز ژەنەكى كو ئاميرى پېانويى دىئىخىتە بىزفاندنى كارى ل ناڧا كەفانا دكەت. بڧى تەرتىڧى گوه ئاميرەكى موزىكىيە، لى چاوا ھەستىن دەرڧە دەردبىت و ئاوازىن جۇراوجۇر ژ ھەڧاڧاڧىر دكەت؟ ئەڧى نەپەنيا غننىكە چاوانى راڧە دكەت؟

ل چاڧى و پىكھاتيا ھەببەت گرتيا وى بىنپىرڧى كو ژ چەند تەخىن ھەستىار و غننىكەبىن رەشكى و سىپىلكى و گلىنى و بىبىلى و تۇرى پىكھاتىيە و تورپا چاڧى كو ژ كاغەزى نازكترە بلايى كىمڧە ژ ھەفت قاتىن دى پىنك دەھىت و دناڧا قاتى ناقخويى دا نەخشىن ئەندازەبى ژىرا بەرھەڧكرىنە كو پىلپىن روناھىي وەرڧىرڧى، دىيىن ھۇمارا قان نەخشا (۳) سى مىليون.

ئەڧە پىكھاتيا غننىكەيا چاڧىيە، بوونەورىن بچاڧ دەھىنە دىتن مىنا وا رومەتتىن دكەڧنە بەر بەرپەرى كاميرى ديارو دناڧ تورپدا دەھىتە كىشان و رولى وى خۇيا و ديار دكەت، دگەل ڧى چەندى بەرپەرى تۇرى بۇ وەرگرتنا وىنپىن دى يى بەرھەڧ و ئامادەيە. ئەڧى ئەم دزانىن لى پاشى ھەنگى چى؟

كى دى بىيىتە مە پىشتى كو وىنەك دناڧ تورپ دا ھاتە كىشان دى چلى ھىت و دى ئەڧ وىنە چاوا گەھىتە مېشكى؟ ژبلى ڧى، مېشك چەوا رەنگا دىياسىت و ب چ ئەگەرەكى كارتىكرىن دەرفەيى ھەست پىدكەت؟ د ڧى بارى دا ئەم چ نزانىن

ل كارى ھەرسكرنى بىنپىرڧى، خوارنى د خوين و دكەينە گوشت و ھەستى و چەرم و خوين و دەمارو سىپىلك و ددان خۇشك و ژ كاكلكا وى ب سەدان كەرەستە و شلەمەبىن جودا جودا كو ھەر ئىكى ژ وان خەسلەتەكا جودا و مڧايەكى دى يى ھەى بدەست ڧە دىنپىن، ئەڧ گوھرىنپىن كىمىيى دناڧ لەشى مەدا چاوا چىدبىن؟

بڧى رىكى چىدبىت ھەر گوھرىنەكا كو دناڧ لەشى مەدا روىدەت مىنا دەردانىن گلاندى و پىكھاتنا خوينى و ز ڧرىنپىن وى و مڧايىن ئەنداما ...ھتد جەھى پويىتە پىكرنا مەبن، لى چ مڧايەك ھەيە ژبەركول ھەمى جەھ دڧىت بسەلمىن كو ئەم

نەزانىن قىجا ئەم چەند نەزانىن كو چ نزانىن وە دگەل ھندى ژى چەند زانايىنە كو دزانىن ئەم چ نزانىن. ھەرگاڧ مە زاكېرە دگەل ھىزىن عەڧلى خوە يا دىتى و ژ چاوانەتيا وى ھەببەتگرتى نەبووينە د دەمەكىدا كو ئەگەر بگورتى و بھويىرى د ڧى بارى دا لى بىنپىرڧى دى ھەببەتگرتى و سەرگەردان بىن.

دكارىن ب راشكاوى و بى دودلى بىيىن كو نەزانترىن كەس دناڧ خەلكىدا خەزىنەكا تەژى زانست و زانبارى دناڧ بېرەوھريا خۇدا ھەلگرتىيە. ھەببەتگرتى نەمىن، ھەلگرتىي مېشكەكى ئاسايى ل بەرچاڧ بگرن، بېرەوھرىن زارۇكىنىي، پەيڧىنپىن دۆستان و خزمان، دەزگا، تاما، رەنگا، بېھنا، وىنا، جەھ، بچما، ھۇزانا، ئاوازا، ناڧ و نىشانپىن ناسيارو خزم و كەسان، سەربۇرا كەسىن قەھرەمان و سىياسەت زان و ھوزانڧانان، دىرۇكا قەومىنا، گوتىن ناڧدار، پەندا، راستى و خيال و ب ھزاران تىشتىن دى، تەڧايا قانا دناڧ زاكېرى دا دەھلگرتىنە. دروست دىقەتا خۇ تىدا بگەن، چاوانى ئەڧ تىشتە ل ھىزا مە ماينە. ھەر گاڧا مە پىدڧى ژى پى ھەبوو تەڧايا وانا دى ئىنپىنە ھىزا خۇ و پىش چاڧى خوە.

ژيان بەھرەكە يا بى وىنە و گران قەدرە، لى ھەيف كو زۇر زوى و ب كىمترىن ھەجەت ژ ناڧ دچىت، پاشى ھنگى دى چ ژ مرۇڧى مېنىتەڧە، چ تىشتەكى وەسا نامىنىتەڧە، كەلەشەكى بىن گرتى كو نە ھەست دكەت نە دلڧىت، ئەم ژى بۇ ھندى ژ بېھناوى دپارستى بىن دى دكڧنەكى وەرکەين و كەينە دىن عەردى دا، پاشى ڧەشارتنى دى ژىرا گرى و زىمارى كەين و مە مافى ڧى چەندى يى ھەى، بۇ كەسەكى ھىزڧان ئەڧ چەندە دى بىتە جەھى خەم و ئازارا و و ئىشپىن مايقەبىن دى دى لڧىرە دەست پىكەن.

ھەڧەندىا لەشى و جانى ئىكە ژ مەسەلپىن ھەرە گزنگ كو دناڧ چەخىن جودا جودا دا ھىزا مرۇڧى يا دگەل وى روى ب روى بۇى و ھىشتا ژى دگەل تەڧايا ئەو پىشڧەچوونپىن دىڧاڧىن زانستى دا بدەستڧەھاتى، گاڧەك نەھاتىيە ھاڧىت، دڧى بارى دا زۇر كىنگەشە،

هاتینه ئەنجام دان، لێ فەگه‌هاستنا وانا ژ بلی سەر ئیشانی چ بەرهمه‌که‌ی دی نییه. یا مسۆگەر ئەوه کو له‌شی بی جان بی مرییه، جان ژ بی له‌ش بی کارتی‌که‌ر نابیت. له‌ورا هه‌رکه‌سی بجزایت بی خۆشبه‌خت بیت دقیت له‌شی خۆ پیاڕیت.

جهی داخپیه پراينا مه ژ قی چندی دمژیلین. ئەگەر مه ترومبیله‌ک کړی بو چاقدیریکرنا وی خوله‌که‌کی ئەم تهنانینه، لێ ئەف ترومبیله‌ک کو له‌شه دقیت سالیڤ دریزو دناف ده‌رافین پر ترس و له‌رزدا هه‌لگرا مه‌بیت و ب چاقه‌کی کیم ژ بی به‌ری خۆ بده‌ینی. د خوارنی دا ده‌ستورین ساخه‌می و مامناقه‌ندی لبه‌رچاڤ ناگرین و گه‌دا خۆ پتر ژ وی چندی کو هه‌لدگریژ ژ خوارنی ته‌ژی دکه‌ین، ژ قی خراپتر بریکه‌ عه‌ره‌قی و شله‌مه‌نیڤ زیان ده‌رو مه‌ترسی دارفه ئەم له‌شی خۆ مه‌موم دکه‌ین. ل ده‌می شولی دا ئەم توخبی دبه‌زینین و له‌شی خۆ ماندی و کسیره دکه‌ین، و پاشی هنگی خۆ ده‌ینه ده‌ست ته‌نبه‌لی وی کاربی و ته‌که‌رین ترومبیله له‌شی ژه‌نگی دکه‌ین.

بقی ریکی هنده‌ک جارا زیده‌گافی دکه‌ین، هنده‌ک جارا خه‌مساری دکه‌ین، ب ته‌قشی ره‌ین خۆ دتراشین و ژ پاراستنا ساخه‌می خۆ دغاڤلین، زۆر ناکیشیت دی ئەنجامی مژیل بوونا خۆ بیڤین، له‌شی مه‌ دی لاواز بیت و نه‌ساختی بیڤین جو‌راوجۆر ژ هه‌ر چوار ئالیاقه‌ دی هیرشی بۆمه‌ نیڤن، ئەم ب ئەگه‌را شاشیڤ خۆ هه‌ژی قی سزاینه و ب چ ته‌رزا مه‌ مافی سکا‌لایی نییه. که‌س نکاریت هندی گرینجکا تبه‌له‌کی به‌ژناخۆ زیده‌ بکه‌ت لێ هه‌می که‌س کیمه‌کی مژیل بڤین، دکارن خۆ دووچاری ئیش و ئازارین له‌شی بکه‌ن و بیاقا به‌دبه‌ختی و روژا ره‌شا خۆ بو هه‌تا هه‌تا به‌رهمه‌قبکه‌ن، هه‌ر بقی ریکی پراينا خه‌لکی ب هه‌بوونا ئاگاداری و چاقدیری کرنی ژ نه‌ساختی دکارن خۆ پیاڕین و دبن سبه‌را ساخه‌می و ته‌ندروستی دا ژيانا خۆ ب خۆشبه‌ختی ببه‌نه‌ سهر.

به‌لی هنده‌ک ژ خه‌لکی هه‌ر ژ روژین ئیکه‌مین هاتنا وان بو دونیایی سقه‌ت و نه‌ساختن، لێ هژمارا وان زۆرا کیمه. پراينا خه‌لکی ئەگه‌ر زیده‌ خوارنی نه‌خۆن و بی سه‌روه‌یر نه‌خۆن، جگارا و که‌ره‌ستیڤ هۆشبه‌ر نه‌کیشن، عاره‌قی نه‌فه‌خۆن، له‌شی خۆ لسه‌ر

سه‌قایی نازادو وه‌رزشی و خۆش گوزه‌رانی که‌هی بکه‌ن، دی کارن ژ نیعمه‌تا ساخه‌می به‌هره‌مه‌ند بڤن.

ژ هه‌ژی گوتنییه هه‌رچه‌ند ساخه‌مییا مه‌ یا باش بیت و هه‌ر چه‌ند د ریکخستنا ژیانیدا ره‌خی جلکاو خوارنی و نقشنی وه‌می تشتیڤ دیقه‌ د خۆپاراستی بڤن، دیسا نکارین ژ ساخه‌مییا خۆ پشت راست بڤن، ژ به‌رکو له‌شی دبن کارتی‌کرا جانی فه‌ و ئەگه‌ر جانی نه‌ساخت بیت، له‌ورا دی نه‌ساختی دناف له‌شیدا به‌لاڤ بیت، جانی مه‌ پتر ژ له‌شی مه‌ بیڤنیا ب چاره‌سه‌رکرنی هه‌ی.

میئا ئیک ژ که‌سین مه‌زن چاخۆ گوتیه نوژداره‌کی ((ئیش و ده‌ردا جان و هزرین منین رزاندی، وه‌ره‌و ده‌رمانی ژیرکرنی بیڤنه‌ دا ئەز ژ قی فه‌خوم، به‌لکی ئەف ئیش و خه‌مه‌ کو دلێ من دگفتن ژناڤ بچن)).

دگه‌ل فانه هه‌مییا زۆر ب سه‌ده‌ما لاوازا ده‌روونی و باراپتر ب سه‌ده‌ما نه‌زانینی دگه‌ل له‌شی خوه‌ خراپ رفتاری دکه‌ن و دبارا له‌شی خوه‌دا شاشیڤ نه‌ژه‌ژی راستکره‌قی ئەنجام ده‌ن. ئافراندا مه‌ یا عننیکه‌یه و پیکه‌اتا له‌شی مه‌ عننیکه‌تره. ئەندامین له‌شی مه‌ ب ته‌رزه‌کی وه‌سا د ریک و بیکن و وه‌سا ب ده‌قیقی پیکه‌هه‌قه‌به‌ندن کو ژ کار ئیختنا رژیما وان ب خیانه‌ته‌کا مه‌زن ده‌یتنه هژمارتن.

حال خۆشی و خۆش گوزه‌راندنی مه‌ترسیڤ هه‌ین. ئاڤری لیدانه‌فه دقیت وه‌له بکه‌ت چاڤوشی ژ قی تاما ده‌می بکه‌ین، چونکی دی گران لسه‌ر مه‌ ثقافا بیت، دقیت هه‌رگاڤ مه‌ ئەف خاله لبه‌ر چاڤا بیت کو ژیان و نه‌خۆشی هه‌قالین هه‌فن و ئەگه‌ر جاره‌کی مه‌ثیا دژایه‌تیا قی یاسای بکه‌ین و خوه‌ بده‌ینه ده‌ستی تامین خاڤینه‌ر، هه‌ر زوی دی به‌رهمه‌می قی سه‌ر ره‌قیا خوه‌ بیڤین.

دقیت ئەف گوتنا مه‌زنا بیته‌ ده‌ستوری ژيانا مه‌: مه‌زنه‌ک دیڤیت ((ئه‌گه‌ر ئەم ساخه‌م و به‌یڤین دی کارین شولین دروست بکه‌ین و که‌سایه‌تیا خوه‌ ژ ده‌ستی ره‌زیلیڤ نه‌خلاقی

پاريزين، لى ته گهر ته م نه ساخ بين هه لبه ت دره وشا نيشانى دا كو ب ته گهرا نه ساخي چي بوي ژ كچكه ترين تشتا دى دلگران و دلپه ريشان بين و بين فرهيا خوه دى زده دست دهين)) مسوگه ره كارساتين دره وشا نه ساخي دا دبنه ته گهرا په ريشانى و دلگرانيسا مه، دره وشا ساخه ميبى دا چ كارتيكرن نينه ته گهر هه بيت ژى هندا بزحمت نيبه.

سامان و هيژ نكارن نه ساخي له شى و نيشين جاني ژ ناف ببهن، بهلكى هه وهس و دلگرانيسا مه دريكا له زهت و خوشيادا دى زحمت تر ليكهن، دقيت دانى ((اعتراف)) پيدا بينن كو دجيهانى دا چ تشتهك ژ ساخه ميبى و تهنروسستى بهاتر نيبه. ته گهر ته م ساخه م نه بين نكارين ژ بهرپن دونيساي مفاى وهرگرين، دقى رهوشى دا بو مه چ جودا هيبهك ههيه كو له زهت و خوشى لبر دهستى مه بن، نان لبر دهستى مه نه بن. كسى نه ساخ كو بهرده وام دنيش و نازارادا دژيت چ جارا نكاريت ب خياله كا ناسووده و تهنا بهرى ژ قى جيهانى و جوانيسا وى وهرگيت، له ورا مه زترين نهركى مه دريكا زياني دا نهوه ته م ساخه ميسا خوه ب بهره وهرگرتن ژ دهستكه قتين سروشتى پاريزين.

بينگومان هندهك چاخى ژ دايك دبن نه ساخن و خوينوان يا پره ژ نه ساخي جوراوجور، وانا چ گونه ه نينه و ب ته گهرا نه ساخي بو مافه بى كو ژ نه جامى باب و كالين وانا خوه دستويى وان وهركرى نكارن خو ژى قورتال بكهن، لى ته گهر بيژين ۹۰% نه ساخي نيشين مه نه جامى مژيل بوونا مه ب خوه نه رهنكه مه زيده بيژى (مبالغه) نه كريت.

نقيسه رهك سه باره ت ياريا ((گولفى)) وها ديژيت ((كهسى كو دخازيت دياريا گولفيدا سه ربكه قيت دقيت بهرى هه تشتهكى ب پاقتى و دامان پاكي و خوراگرى بژيت، كهسى كو دمه زاختنا شيانين خودا زيده گاقى دكهت مسوگه دگوره پانيا يارى دا دى دوربيت، له ورا دقيت هوين نيكي ژ دو كارا هه لبيژين يان له شى خوه بهيژ بكهن و ژ هه ر كاره كى بيته ته گهرا ته له فكرنا هيزا هه وه چاقتوشى بكهن، وه يان ژى قى يارى ژ سه رى خوه دهريخن و گوره پانى بو كه سين ژ وه هه ژى تر و ژيهاتى تر قالا بكهن، كهسى

كو دگه ل پيساتيين نه خلاقى دهست ل ملانى دكهت و پيته ب ساخه ميسا له شى خوه نادهت نايت دقى يارى دا بى چافه رپى سه ركه قتنى بيت)).

هه رچند نه ف تاخفتنه دبارا گولفيدا يا هاتيبه گوتن لى شمولى زياني ژى دكهت، قادا زياني گوره پانه كا بهر فره هه كو دهسته كه كى بو بدهست فه نينانا سه ركه قتنى تيدا بى دهست ب بهريكانى كرى، مسوگه بى كو شيانا وى پترو له شى وى ساخه مريت دى سه ركه قتنى همبزه كهت و بين دى دى دوچارى حيف و داخا بن.

لاواكرنا له شى كاره كى بسانا هيبه پشهك ژ غه فلهت و پويته بينه كرنا مه دى شيت شيانين مه هويرو ماركهت و هيدى هيدى له شى بهره ف لناقچونى و مه بهره ف نه مانى بهت. پاريزفانى كرن ژى ژ ساخه ميسا و تهنروسستى هه ر بقى رهنكى يا بسانا هيبه بهس نيراده كا كيم پندقيسه. هه بوونا مام ناقجياتى دساخه ميسا و تهنروسستيدا دى خوشبهختيا مه داين كهتن، مام ناقجيه تى د خوارنيدا، مام ناقجيه تى دكارى دا و مام ناقجيه تى د هه مى تشته كى دا.

زيده خوارن كاره كى بسانا هيبه، لى هه لگرتنا زيانين وى زور سهخت و دژوارن، چ كه سهك ژ كيم خوارن زياني ناكهت، چاخى گه ده يا سقك بيت دل دى بى چه له ننگ بيت و دئه نجام دا دى مه گه هينيه خوشيه كا زور، بهروفاژى زيده خوارن هه رگا فل بيژارى و دلسارى يا نيژيكه. زور كهس بهس ژبه ر خراپ هه رسكرنى پتر ژ هه مى نه ساخي دى نازارى دبينن.

له زتين له شى هه رچند خاپينه ربن و بدلئ مه بن ده مينه و باراپتر چه ند هه قبه رى وى خوشي ته م زياني دبينن. باشه چما بو له زه ته كا ده مى دى خو دوچارى زيانه كا بهرده وام كه ين. بو نمونه خوارن زيده ره كى نيشيه بو مرؤفى و زور نه ساخي ب ته گهرا وى پيدا دبن هه رگا ف هوسا بويه زك بو بناسا ده ريخستنا ناده م و هوايى ژ به هه شتى

پهندهکا نافدار دبیژیت ((گهروی ژ خهجهری بکوژ تره)) چقاس زورن شهو کهسین جانی خوه لهسهر وی دانای، دا چاقدیریا دهقی خو بکهین و جانی خو ژ مهترسیی قورتال بکهین.

کیم کهسین ههین ب مرنا سروشتی برن، پرانیا خه لکی ژهر هه بوونا نه گه ره کی خو دکوژن، نانکو بهری مرنا سروشتی دمرن. بو هندی ژيانا خو دریزیکهین و ژ قی بههرا بهاگران پتر بههره مند بین، دقیت یاسایه کی جه ب جه بکهین شهوژی مام ناقنجایتیه.

مسوگر خوارنا سفک بناسا ته نایا له شی مه و چه لهنگیا جانی مه و ساخله میا هزرا مهیه.

چاخی ناشک ((گهده)) یا گران بیت و نه کاریت ب ته نایی ئه رکی خو ته نجام بدهت جان دی پهریشان بیت و هزر دی دلگران بیت و لهش دی مانندی بیت، دبیژن ((روژی باشتین دهستیپکا نقیژیه، نانکو بو هندی بکارین هزرین خو جهم بکهین ب دلکه کی بهره هه ف هه قهر خودایی هه تا هه تایی راوه ستین دقیت گه دا مه یا سفک بیت)).

نه ههر بو نقیژی به لکی بو ته نجام دانا ههر کاره کی له شی و جانی، ته نایا گه دی مهرجه کی سه ره کییه، ژهر کو ب گه ده کا پر و گران فه چ کارا بو پیشقه ناچن.

زیده گافی دخوارنی دا، دبیته نه گهرا خراب ههرسکرنی و بیزاریا جانی و زور ژ نه ساختین دی، لی ههوارا خو بو عارهق فه خوارنی برن زیانا وی ژ زیده خوارنی پتره و مهترسی دارتره.

شکسپیر دبیژیت ((تهز ههوارا خو بو خودی دهم ژ وی چاخی کو خه لک دزی عه قلی دبه ته دناق دهقی خودا)) مهره م ژ دزی عه قلی فه خارنا عه رهق و شه رابی یه، پراستی که سی عاقل فی کاری ناکهت.

حه کیمه ک دبیژیت ((به دبه ختی و بیچاره بی و لاوازی و بی حالی بو وا که سایه یین کو عه لاقه دگه ل جامی شه رابی هه ی.

شه راب ههر چهنده ب برسقینا خو دناق بهرداغی دا بینهرا سه رخوش دکهت، لی ل دیماهیکی مینا ماری دی ب لهش و جانی مه فه دهت)).

نه گهر زیانا سه رخوشکهرا بهس ب هه ژاری و به دبه ختیقه یا گریدای با هندا گرنه نه بوو. شه راب فه خور نه ههر دناق گهردا قا هه ژاری و به دبه ختیقی دا سه ر ژوردا دبیته، به لکی ژ قی پللی ژی دچیتته خارتر و مینا درندا و ژ درندا ژی ههم پهست تر لیدهیت، پیدقی نینه زیانین قی شولی لبه رچا قه بگرن، به لکی تالیا جامی و تالاتیا وی عه ولین ئیشه کو خو دگه رده نا ئارهق فه خورا و هردئینیت! مه زنتین زیانا ئه ره قی شه وه گولی دکه ته مرؤقی و ب وه هم و خیالین مینا خونا قی ل دهشتا ژیانن پتلا دهاقیژیت و مروقی دخاپینیت.

که نجی بی چاره چاخی جانی وی هه لدوه ریته و دلی وی دهیته گرتن و بی ئومیدی ب سه ر ویدا سه ر دکه قیت و دونیا ل پیش چاقین وی رهش دبیته ل پشت میزا ئه ره قی روید ئینیت و دوه رداغین شه رابی فر دکهت.

هزرو بیرهاتنه قین جوړاوجور، مینا دلویین بارانی ژ کونج و که نارا درژیینه دناق مه ژیی ویدا و په یث و له وزین ((پرت و به لاق)) له سه ر زمانن وی دهیته گوتن و زور زوی غه م و ئیشا دی ژ بیرکته و تیروژکا ئومیدی دناق دلی ویدا دی چه رسیت، کیمه کی پاشی هنگی دی خو خوشبه خت بینیت و ههست دکهت دلی وی ژ خوشی و شادی بی دهیته لیدان.

به ری فه نه خوارنا شه رابی چهندی بی ئومید و دلی وی بی گرتی بوو پاشی فه خارنی هندی که هیف خوش و هیقیداره.

هنگی لیدی خیالین خوه شه رابی دکه ته نه گهرا خو شی و جامه کی دی فر دکهت. وه دزانیت بی گه هشتیه گوییتکا خوشی و به خته وهری، لی محابن نه فه به خته وهریه که فا ئاقین پنداره چاخی با لیددهت دهژیین و چاخی با راوه ستا ژ نا قه دچن. نه فه خه قنا خوش

و دلبر کو دین کارتیکرنا شہرابی دا چند خولہ کہ کا خؤ نیشادا دی جھی خؤ بو دہر دہسہری و تہنبہ لیبی و بیڑاری ہیلتیت. رھوانبیڑی و زمان لوسی ژنافا دچن و ل جھی وان ماندی بوون و زین کوتی دھین، دیارکرنا برادہرینی و دوستایہ تیبین کو ژ بلی سہر خوشی چ بناسہ نہ بوون دبیته دوژمنی و ٹھو شادیا دہمی یا کو د خیالا وی دا پھیدا بووی دی جھی خؤ دتہ سہر ٹیشانی.

شہراب نہ ہر زیانی دگہہینیتہ لہشی، بہلکی جان ژی ژ زیانین وی یی ٹیمن نابیت، خہلکی شہراب فہخور تورہ و ٹہ خلاق خراپن و ب کچکہ ترین پیٹھاتی بو شہرہ نیخی و دوژمنکاری بہرہ فہ دبن، ژ ہہمی خراپتر ژی شہراب شہہوہتا مروقی ہوشیار دکہت و مہیل و ہستا بہیز دٹیخت ب ناویاہ کی بہرہ فانی د ہہمبہر وانادا زؤرا دژوارہ، ہتا مہ حالہ، لہورا پرائیا کہ سیپن سہر خوش کارین ٹہ حمہ قانہ ٹہ نجام ددن کو د رھوشا ہوشیار بوونہ فا خؤ دا ژ کاری وا کری ہہ بیہت گرتی دمینن و پشیمان دبنہ فہ، لی چ مفا ہہیہ!..

جرمی تایلہر دیبٹیت ((کارہ سات و ناریشین مہ یین دنافا ہہ بوونا مہ دا ٹہ گہر خوارنہ کا کیم و شہرہ تہ کا ناقاسار ہزو داخازین من ٹینابانہ خاری و پاشی ہنگی من ہست کریا کو من پیدقی ب تشتہ کی نیبہ دا چقاس یی خوشبہخت م، راستہ چ کہس و کی وا کہ سیپن دھمیٹرا سروشتی داو دویر ژ ہز و ٹارہ زوویین دویر و دریژ ژیانہ خؤ دبویرین د خوشبہخت نیبہ)).

لہشی ساخلم دہزگہہ کی جوان و ږندہ و خودی ٹہ کی پاریزفانی کرنی ژ لہشی یا کریہ دستوی مہدا و دقیت ژ ہویر کاریپن چاقدیری غافل نہ بین.

چقاس شہرمہ زاریبہ بو مہ کو لہشی خؤ یی ساخلم و ثقاف و جوان ب ٹہ گہرا غافل بوونی چاقی خؤ نہ دہینی و دووچاری کیماسی و لنگہری بکہین، ٹہ اختیار یا ددہستی مہ دا ٹہ دکارین لہشی خؤ ب جوانی و ساخلمی بو ٹاکنجی کرن و خہملاندنا جانی پیاریژین، ٹان ب سہدہما بی عہلاقہ یی دووچاری سستی و

لاوازی بکہین، مینا خانہ کی خراپ لیبکہین کو بکہہ قیتہ دریکا لیسہری داو بناغین وی بینہ دہری و ژ نافا بچیت.

بہلی بو ہندی ٹہم بڑین مہ پیدقی ب خوارن و فہ خوارنی ہہی، نیکول ب دہر پینہ کا سقکہر انہ ٹیماژی بقی پشکی دکہت و دیبٹیت ((لہش و میٹشکی مروقی پیدقی ب خوارن پیدانی ہہی، چونکی بی خوارن جان نکاریت شول بکہت لی تشتہ کی ژ قی ہہرمی تر ہہیہ ہہری بہس بو ہندی کو مروقی لبہرہ بڑیت دقیت رژی جارہ کی بریت، ٹانکو جانی خؤ ژ ہزر کرنہ قی راوہ سستینیت و مژیلی خوارنی بیت و خؤ بہتہ ریڑا حہیوانہ تا)) ٹہ فہ ناخنتنہ ہتا رادہ کی زیدہ بیڑیہ و ہر وہ کی مہ گوتی مام ناقنجیہ تی ریکہ کہ دی مہ گہہینتہ خوشبہختی.

دو پھند دنافا خہلکی رومی دا بنافا و دہنگ بوون کو ہہر ٹیک ژوان راستیہ کا روہن و حکمہ تہ کا بہاگران ہلدگریٹ. ٹیک دیبٹیت ((کار بسہر ہہمی ٹاریشادا سہر دکہ قیت)) ٹہ فہ پشکہ یا مسوگرہ د دونیایا مہدا ٹاریشہ یہ ک نیبہ کو ب ٹہ گہرا کارو بزاقی سانہی لینہ ہیٹ.

بو ہندی ہست ب تاما سہر کہ قتنی بکہین کو ٹیکہ ژ ٹہ گہرین خوشبہختی دقیت کاری بکہینہ درویشمی خؤ. ب بیروباوہرا مہ پھندا دی ثقافکہرا پھندا ٹیکہ نیبہ کو دیبٹیت ((کار کرن بناسا خوشیہ)) نہ ہہر دتہ نجامی کارنہ کرنی دا ٹہم کہیف خوش و خوشبہختین بہلکی ل چاخی کار کرنی دا ژی ٹہم خوشبہختین. ٹہ فہ دوو پھندہ زور ژ ہہ فہ نیڑیکن و ژ ہہژی ہندی نہ ہہر گاف مہ کاکلکا وان ل بیڑیت.

ٹارمانجا ژیانہ برنہ فہ و سہر کہ قتنہ، مہ نہ بہس برنہ فہ و سہر کہ قتن ژبہر ٹہ نجامی وان دقیت، بہلکی ٹہ گہر دھزین خؤدا دیقہ تی بکہین دیار دیبت کو برنہ فہ و سہر کہ قتن ژ ٹارمانجین مہنہ و ژبلی قی چہندی ٹہم تشتہ کی دی ناخازین، لہورا چاخی د یاری دا ٹہم ل سہر بہرامبہرین خؤ سہر دکہ قتن بی ٹہ نڈازہ خؤ شحال دبن، دروست مینا وی چہندی کو دکارین مژداهی دا مہ سہر کہ قتن رھقان دیبت وہ

بهروفاژي، ته گهر دقې ياريې دا بدوړين دې مهليل و پهريشان بين. ته شه د
حاله كي دايه كو برنه شه و دوراندنا ياريې مفا و زيانين وي ژبلي وي سهركه قتن و
دوراندا خيالي تشته كي دي نايته بهرامه.

كاركرن دهستپيکه كه كو سهركه قتن ته نجامي وي يه، باشه چ ژ كاركرنې باشتره؟
نه مازه كو كار ب خو بناسا خوشي يه!

سه باره تې ته قيني و كهيف پېهاتني زور تشتا ديژن مسوگه ر ته قيني تيكه ژ
ته گهرين خوشبه ختي، ته م دكارين دنا ق كاري داژ ته قيني و پيكهاتني به هره مه ند
بين، كه سي كو دزانيت چاوا كاري خو هه لېژيريت و چاوا ته نجام بده ت هنگي ته و
تاما ژ كاري خو وهر دگريت ژ تاما ب هه ق گه هيشتنا دوو ته قيندارا كي متر نييه!

خودايې نافراندني ته مين بؤ پرستني و كاري چي كړي و ته نايه له شي و جاني ب
هه فكاريا كاري دي هيتته دابنكرن. د ته نجامي بي كاري دا غه بارا لاوازي و نه شياني
دي ته ندام و ژيهاتنا مه نخيتيت و هند ناچيت دي ريكا لناقچووني گرينه بهر.

چيدبيت ته نه لبي دگل شياني تيكه هه ل بكن و كه سي ته نه بل بناقي شياني خو ژ
ته نجام دانا كارين مفا پياريزيت.

دقيت دقې پشكيډا ديقه تي بكن و ته نه لبي ژ شياني جودا بكنين، چونكي
دناقبه را قان ههر دوو كادا و ته نجامي وانادا جوداهي ل عهردى هه تا ته سماني يه.

تيك ژ مفايين كاري و بزاقې ته قيه كو دبيتته شه ق ژ بهر ماندي بووني ب ساناهي
دنقن. خهوا ته نا بهره كه ته كه كو هه مي كه س قه دري وي نزانن، ته وين كو ژبه ر خه م
و تيشا دوو چاري دهردي نه نقشستني دبن و پهريشانين دهستي خيالانه ته قې خالي
باش دزانن.

شكسپير دبارا خهوا ته ناو گرنگيا وي دا ل سهر زاري تيك ژ په هله قانين داستانا
خو دا ديژيت ((خه لك هه مي ب ته نايي د رازين و ته ز ب هه مي مه زناتي و

ژيهاتنا خو ژ قې بهري بي بي پارم، ته ي خه و هره و تيشين من دنا ق تارياتيين ژ
بيركرني دا ببه خار بهلكي بؤ ده مه كي ناسووده بيم)).

نقستن بتني به هره كه كو ته قاي مروفان ژ كچكه و مه زنا وه هه ق ژي به هره مه ندن
و ته م زي ب ساناهي و ب ديقه ته كا كي م دكارين ژ قې به هرا ته قايي مفاي
وه رگرين. كه سي كو روژي ب هيز و حيكه مت به زيخيت، شه قې دي بته نايي نقيت،
چيدبيت هنده ك جارا نه ساخيپن له شي و تيشين جاني دامانا كه سه كي بگرن و
ده مي نقشستني خه و نه چيته چاقين وي، بؤ من چند جارا ته ق ره وشه يا قه ومي و
خودي دزانيت چقاس زجه ته! مه ترسيا كو هه مي جارا دقې ده مي دا روو برووي
كه سي دبیت ته وه كو بقيت ب ته گه را دهرمانين توخيپدار خه وي نيچير بكه ت.
زورا پر مه ترسييه و دقيت خو لي بدهينه پاش، كه سي كو دوو چاري نه رازاني دبیت
دقيت هه دار هه بيت هه تا خه و ب سهر چاقين ويدا دهيت، ژبه ركو فريشتا خه وي
بي ته ندازه يا دلوفان و ب وه فايه.

تيك ژ مفايين نقشستني ته وه قويناغين ژبي پنگه هه قبه ند دكه ت، مه بؤ قويناغا
شرينا زارو كيني قه دزقرينيت و تيشين مه كي م دكه ت و وي چاخ ل هه سپي
خيالي سواردين و دنا ق ته سماني خه و نا و هيقيادا په رين خو قه دكه ين و ل قې
جيهانې ب نازادي بي هه بوونا قه يد و به ندين ده مي و جهي هه تا قالا ژ عه قل و
زنجيرين وي دنا ق جيهانان كه فالادا دفرين.

چاخې رازاني ژ دهستي تيش و غه ما قورتال دبن و جاني خو كو دنا ق وهر پيچا
ناريشادا سهر گهر دان بوويه په يدا دكه ينه قه، دلگراني و پهريشانين روژگاري دنا ق
به ربه ري بيره وهر پين مه دا رهش دبنه قه، هيقي و خاستين كو چاخې هوشياربي مه
نازار دده ن نامين و هنگي دي ژ تيش و نه خوشيپن ژياني ناسووده بين و ته گهر
نه خوشيپن جاني ريكي له نه گرن دي كارين بگه هينه تيمناهي و ناراميي.

هندهك هزر دكهن گه هيشتن ب ناراميا جاني يا ب سانا هييه، لى ټهو دوو چارى
شاشيى بوينه.

بارا پتر ددهم هزميرين بى كارى دا ټهم خو مژيلى ليني پرين غم چي كهر دكهن و
ناريشين خوه دئينينه بهر هزرا خوه، له ورا دهم هزميرين به تاليى بومه نه خو شترن
ژ ده مين شول كرنى.

شه قا كو ب پهريشانى و دلگرانى دهباز دبیت ژ روژا كو كارين پر ناريشه تيدا
ټه نجام ددهم بزه سمهت ترو گرانتړه، دقې رهوشى دا ولسا باشتره هه تا دكارين هزرين
غم ما چيدكهن ژ خو دوير بيخين، ههر چنده ټه كاره زى بى كيماسى نيه.

دقیت قى زى بزاین كو هزرا مه بى شول ناراهستيت و جاني مه بهرده وام فيرى
هزرين تازه دبیت.

ټه گهر مه هزرين غم چي كهر ژ خو دوير كرن و هندهك هزرين دى مه ل جهين وان
نه دانان، مسوگهر هزرين ټيكي دى زقرنه ټه و ميشكى مه دى كنه جولانكا خو،
ټه گهر مه لبره ژ دهستى وا ناسووده بين دقیت خو ب خيال و هزرين باش مژيل
بكهين، دقان حاله تادا ولسا باشتره خو مژيلى ټه خويندنې بكهين نه مازه وا
په رتووكان ټه خوينين ټه وين باسا ديروكا كهفن ټان ستيراو يين مينا وان دكهن،
ژبه ركو ټه خويندنا ټان رهنه په رتووكان دى هزرامه ژ رهوشا نها و روندكين وى
دوير ټيخيت و دى ژ دونيايا هزر و خيالا قورتال بيت.

كه سى كو وژدانا وى يا تهنا و جاني وى يى نازاد نه بيت چ جارا ټيمناهيى
نابينيت، ههروهكى روشفوو دبیت ((كه سى كو دنا ټه نفاين خو دا خودانى
ټيمناهيى نه بيت ژ قه ستال دهرقه لدیف دگه رييت)).

ټهو خالا ژ هه زى گوتنى بيت ټه وه خه وين بلند و بريقه دار ب شه ټو پيغمبران و
زانايان خويا دبوون نه ب روژ، ټهم بارا پتر ب رونا هيا روژى تشتا دبينين، لى

چاخى ژ چاين مه نه پهن دبیت و تارى په پرين خو بسهر جيهانى دا دادكيشيت ب
هزاران ستير دنه سماني دا دبرسقن و هنگى ټهم دزانين كو روژ زور تشتا ل پيش
چاين مه ټه دشيريت. نه په نيين ههر هه وى چاخى ل پيش چاين مرؤفى دبرسقن
كو هه يث ب تروژكا جونا خوه جوانيى دده ته جيهانى و ستير مينا قانين
بريقه دار ل سهر بهر په رى ټه سماني ل جهى خو دسه كنن.

چاخى روژ ل سهر گومبه دى كه قوكى دبرسقيت و رونا هيا خو ل جيهانى به لاف
دكته جوانيى د به خشيته ژيانى.

شه قين خودان هه يث خودانا نه په نيين عنتيكه يه كو جاني هوژانقانا يى زى
ټاگه هداره.

پشکا سییی

جان

خۇناقە كىيە كۆ سىپىدەيەكى لىنىيە چىيى لىسەر گىيايان دىسە كىنىت و ھەرگافا رۆژھەلات ژ ناۋە دىچىت، يان مينا وى بلىقى يە كۆل سەر ئاقەكا زەلال دلەرزىت و خۇ دھرىنىت، پاشى كىمەكى رىكا ژ ناۋچوونى دگرىتەبەر.

توژى ئەمى مەروۋە مينا خۇناقەكا چوونەيى و بلىقەكا خۇ رانەگرى و تويى دچىبە رىكا نەمانى و فەگەريانا تە ژقى سەرنشيشيا تەحسىنەر مەھالە)).

تەوراتى ژيانا دگەل خەقى و خەيالى يان ھەلمى ھەقبەركرى كۆ دىناۋە فالاهىيە دا نەمىنىت يان ۋەكى ئاقەكى كۆ بچىتە دىناۋە عەردى دا يان چىقانۆكەكى كۆ بېتە قەگۋاھاستن. زۆرۈن دى نەھەر ژيانا ب كورتى و كىمىتقە بەستى، بەلكى زۆرا كچكە و نەشرىن كرى.

بودا ژى سەبارەت ژيانى و خوشىيىن وى بى رەشېينە و يا گەھاندېيە پلا ئۆلى! ب بېروباوېرا وى ژيان سەرى ھەتا بنى غەم و كۆفانە و دىناۋە جامى دىنيابى دا دلۆپەكا شرىن نىيە؟ ھەروەكى دىبىژىت: ((ژ داىك بوون يا ب كۆفانە و مەزن بوون يا ب كۆفانە، نەساخ بوون يا ب كۆفانە، تىككەلى كرن دگەل بىيانىان يا ب كۆفانە و جودابوون ژ دۆستان يا ب كۆفانە ب تەرزەكى تەقايى ھەمى ھەلكەفتىن مە دگەل بوونەوېرىن قى جىھانى يا ب كۆفان و بىزارىيە)) كەسەك ژ زاردەقى ئىك ژ بوونەوېرىن بلىندقە دبارا خەلكى عەردى و ژيانا وانادا ھوسا دىبىژىت ((ژداىك بوونا وانا شەرو مرنا وانا شەپە، ۋەكى كاتان كۆ دەھمبەر ھتاقى دا چاقا دخاپىنن و رۆژا پاشتر دچرمسن و دكەفتە دىناۋە عەردى دا)).

ھۆگۆل جەھكى ب چاقى بى ئومىدى و بىزارىيە د نېرپتە ژيانى و سەبارەت وى ھوسا دىبىژىت ((ھەرى ئەم ژ داىك دىن دا بىرىن و چاخى مرنى ژ بەر مەرقە ژيانى ب ئاگرى بى مرادىيە بشەوتىن؟ د رۆژگار لاونىيە دا دى كەقىنە بىرا رۆژىن زارۆكىنىيە، ژبەر كۆ جانى مە ژ كارەساتىن ژيانى بى بى ئاگەھ بوو قىجا كۆفانا

لەش دگەل ھندى كۆ زۆرى عىنتىكەيە بەس جەھى جانىيە، جان نەھەر ژ لەشى بەلكى ژ دىنيابى ژى گرنگتەرە، نەگەر مەروۋە جانى خۇ ژ دەست بەدەت و جىھانى بەدەست قە بىنىت چ مفا ھەيە! ئەم دىناۋە سەربۆرىن كەقتىن فەلادا سەرهاتىا كەسەكى قەدخوونىن كۆ دەمى گۆھل كارىن عىنتىكەيىن عىسا پىغەمبەر بووى سلاۋ لىسەر بن، كەسەك ھنار تە دەق وى و داخاز ژىكر لەشى وى چارەسەر بگەت، وازل جانى خۇ ئىنا و داخازا چارەسەرىي ژىرا نەكر، لەورا بى ژ ھەژى لومەكرنى بوو چونكى پتر گرنكى ب لەشى ددات ژجانى، لى نابت لەشى ژى لىبەر چاقە نەگرىن، وى ژى ب ئەندازى خۇ و ل جەھى خۇ گرنكىا ھەي.

لەش و جان ب ھەقرا مەروۋى دىروست دكەن ھەر ۋەكى شكسپىر دىبىژىت ((چ دەستەكى خۇدان شىان ئەو چىكرىە، ل شەرفەمەندى و عەقل و مەزىناتىا ھىزىن دەرقەيى و ناخۇيى دىناۋە قالىبەكى ژىھاتىدا براستى بى عىنتىكەيە)).

سەر توماس دىبىژىت ((مەروۋە ئازەلە، لى ئازەلەكى شەرىف و بەھا گرانە، ئەگەر بىرىت و بىيەتە رەژى دىسا بى سەيرو عىنتىكە يە، ئەگەر دىناۋە تارىياتىا گورى دا ئاكنجى بىيت، دىسا بى رىزدارو مەزىنە)) براستى مەروۋە شەرىفتىن چىكرىە و بو بوونەوېرا شانازىيەكا مەزىنە مەروۋەن. ھندەك ژ نقىسەرا مەروۋە بى ئەندازە كچكە دكەن، ئىك ژوان باسى بېروباوېرىن پىتول و ھۆزانقانان دكەت و سەبارەت كورتى و كىمىسا ژى دىبىژىت ((ژيانا خۇ رانەگرا مەروۋە دقى جىھانا فانى دا ۋەكى

دخوين و كو ئەم گەشتینە چاخى پىراتىيى دى كەڤىنەڤ ىرا رۆژىن لاوينىي كو
يىن ژ دەستى مە دەرگەقتى و ئىدى نازفەنەڤە، قىجا روندكا درىژىن و دەمى مرنى
دى بىژىن ژيان چەندا خۆشە، ب پىرى ژى، مرن چەندا نەخۆشە! ھەرى ئەم بۆ قى
ھاتىنە ئافراندىن؟)).

دگەل ھندى، پىرانىا ئەڤ كەسىن دبارا ژيانى دا دلتنەنگيا خۆ دەردىن، دەمى مرنى
ژ گوتنا خۆ پىشمان دبنەڤە و دانى ب گرنگيا ژيانى دادتىن، دى بىژى وى
دەمى دڤىت گوتنا گەراى ل سەر زمانى بىژنەڤە ((ھەرى ژيان و سامان و جوانيا
من دئەنجام دا دى دناڤ چالا گورى دا ب دىماھىك ھىت)) پاشى ھنگى دخازن
ھەجەتەكى بۆ خۆ چىكەن و ئاخفتنا دريد دئىخنە پىش چاڤا ((دەمى مرن ھات
چما بترسىن خۆ ئەم نزانين پاشى مرنى دى چ قەوميت و دى كىڤە چىن، پاشى ترس
بۆ چىيە؟)).

بارا پتر ترسا مرنى ژبەر مرنى نىيە بەلكى ئەم ژ پاشەرۆژا وى دترسىن، ھەر وەكى
شكسپىر دىڤىت ((ئەم ل چوونە مالا مرنى دترسىن، چونكى كەس ژ وىرى
نەھاتىيەڤە دا كو خەبەرى بەدەتەمە، ئەم نزانين پاشى مرنى چ تشتەك بۆمە
پىدڤىيە، لەورا لىرە دى بىھنا خۆ لسەر دىك و خەما گرین نەكو ل وىرى دووچارى
خەمەكا خورترو پتر بىن)) بىگومان بىروباوەر و بۆچوون دبارا مرنى دا جۆراو جۆرن
و ھەر ئىك ب چاڤەكى لى دىڤىت ھەر وەكى ((سنىكا)) پىتۆلى ناقدار دىڤىت
(مرن مرادا ھندەكايە و ئەگەرا رزگار كرنا ھندەكەين دىيە و سەر ئەنجامى
ھەمىايە))

زۆر كەس ژ ئىش و دەردىن گران دترسن ژبەر قى چەندى ژ مرنى ژى دترسن، لى
مرن نەمازە د چاخى پىرى دا يا ب ساناهىيە.

دەستەكە كا دى ب قى بىروباوەرى خۆ دلخۆش دكەن ((چ بەھا ھەيە ئەگەر ژيان
مىنا كەھرەبى و خيالى بلەز دەرباز بىت و دەنگى سترانا و ەغەر كرنى ژ قى قوناغا
نەمانى بلند بىت، مرن دى مە بەتە جىھانەكا دى و گور دەرگەھەكە كو دى تىدا
چىنە جەي خۆ بى ھەتاهەتايى)).

سوقرات لسەر دەرگەھى دادگەھى بى دلگرانى و ترس و لەرز خۇياكر ((ئەز ژ
مرنى ناترسم، چونكى مرن خەوہكە كو خيالىن پەريشان دگەل دا نىنە)) ماكولى
گوتنا سوقراتا ڤەگواستى و ب دىڤرا بىروباوەرا ملتون ژى ديار دكەت ب قى
رەنگى ((كەسى كو دىڤىت مرن دى مە ژ بەلا قورتال كەت دووچارى شاشى
بوويە))

پاشى ھنگى ماكولى ب ھەڤبەر كرنا فان گوتنىن جۆراو جۆر ھوسا بىروباوەرا خۆ
دەدبىت ((ھەرچەند ئەز بەراھىكى تاگرى بىروباوەرا ملتون بووم، لى رۆژ بۆ
رۆژى ئەزى ژ بىروباوەرا سوقرات نىڤىك دىڤەڤە)).

ئەم ژى دڤىت چاخى پىدڤى مىنا سوقرات ب متمانە و خۆراگرى پىشوازيى ل
مرنى بكەين. سوقرات وەكى تاوانبارەكى بەرەڤانى ژخۆ نەكر كو پىيار بوو بەيتە ل
سىڤىكى دان، بەلكى مىنا كەسەكى بۆ كو باوەرى ھەبوو پاشى مرنى جانى وى دى
بەرەڤ ئەسمانى فرىتن.

دىڤىن مەڤ ژ فرىشتا نەڤىتەرە ژ ئاژەلا پىڤەلتەرە. ھەمى كەس دكارن خۆ تڤاڤ بكەن
و بچنە رىزا فرىشتان، يان بەرەڤاڤى خۆ ھند بىننە خارى كو ژ ئاژەلا سڤكتەر و
كچكەتر لىبەين.

ھەمى دىڤىن كەسىن شەرىف و خىركەر بن، يان ھەمى د خراپكاربن، خەلك ژ
قەستال دەستى قەزاو قەدەرى دنالن، ئەم ھەمى چىكەرېن شىانېن خوەينە. ھەم
دكاربن بىنە لاواز و شەرۆك و بەدبەخت، ھەم بىنە خودان ھىزو خىركەر و

ژیې خو دا زی کرپت و نه شرین نه بیت، ژبه رکو ژن هر چه ندا جوان بیت سامانی جوانیا وی دې هر مینیت.

ژنی هرگاډه جانې رندی هوزانغانا توخیب دار کریه و تیلین عاتیفا وان بین سوتی و باراپتر کارتیکرنا ل سهر پیتول و نقیسه را زی هه بووی. پلوتارک دبارا ژنی دا چهنیدن ناخفتنین ههین ژوان دبیژیت ((ژنین ئسپارت بتنی حهزا وان نه فه بوو کو زهلامین بهاگران و زاروکین ههژی ههبن)) کهسه کی مهزن دبیژیت ((ههرکه سی بکارتی ژنه کا باش پهیدا کهت بهایی وی ژ در و گه وههرا پتره، ئارامی ددهته جانې میړی خو، دی کارې خیری کهت و خو ژ کارې خراپ پاریزیت، کارین مالی دې نه نجام دهتن، دهستی هه ژارو به له نگازا دې گریت، هرگاډه دگرپزیت و رونا هیی ددهته رهخ و چانین خو، چاخې زمانې خو کهت ناخفتنین باش و بهاگران دبیژیت، چافی خو ددهته نه ندامین مالی، ژ ته نه لیلی دره فیت، چافی خو ددهته زاروکین خو و ژ په روه رده کرنا وانا مژیل نابیت، بچیکین وی ههژی دکهن، میړی وی په سنا وی دکهت. ئه ی ژنا قه نج زور ژنا کارین گرنکین نه نجام دای، لی تو ژ هه میا باشتی، ژن ب جوانیا خو دنان، لی جوانی یا نه مای و خاپینه ره و بهس ژنا باش و خو پاریز یا ههژی په سینی یه)).

ئهم هزر دکهین ژن دناډ جفاکی دا شوله کی ناکهت، ب وی هه جهتی کو وی دناډ کارین روژانه دا نابین، بهلکی هه می کار ب دهستی زه لاما دهیته نه نجام دان، گوايه مه ژبیر کریه که ژن هزرین خو تلقین دکهته زه لاما و نه وژی بی ویست شول ب هزرین وانا دکهن. بقی رهنگی ژن دکارتیت ب حهزا خو بهری زه لاما بو لای خیری یان شپری وهرگپرت، له ورا زورا خودان هیزو شیانه.

دگهل هه بوونا جوداهیی کو د نافراندنا ژن و میرادا هه یه، لی پرا نیا تشتا نه گهر لسهر ئیکی راست بن بی دیژی فه دگریت، بو میناک دفی نمونی دا ژن و میر

ههردوو هه قپشکن کو دبیژیت ((مرؤف مینا جهلکی یه با وی دلشینیت)) نه ف نمونه یا راسته، لی مرؤف جهلکه کی ئاسایی نییه، ژبه رکو خودان عه قله و هزر دکهته فه.

ژیان هندا ئالوز و عاسییه کو کهسه ک ناگه هته ساییتکین وی. پاسکال دبیژیت: ((نهز ژ دایک بووم و من نه زانی بوچی؟ نهز ژ یام من نه زانی چاوا بژیم؟ تازه دی مرم و نزام بوچی)). وه هه نهو دبیژیت: ((مرؤف سه یرترین بو نه وهره د جیهانیدا، ژ له شی خو پیزانینین تفافه نینه، جانې خو ناسیت، تشته کی ژ هه قبه ندیا جانې و له شی نزانیت، جهم بوونا له شی و جانې وی هه یه تگری دکهن، لی نهو ب خو ژ وان چیبویه)).

نه گهر ئهم بیژین مرؤف بوونه وهره کی لاواز و بی چاره و نه زانه هه ری دې کارین ماندهل بکهین کو هه نه ف مرؤفه یه عهرد ئافادانگری و چیا پشای و چویه دناډ کورایتیا ده ریادا و ناقبه را روژی و ستیرا قه داره کری و چوون و له زاتیا دناډه را ستیرادا ناسگری و هه تا پیکهاتین وایین کیمیایی بی زانی.

مسوگر عهقل ژ هه می تشتین فی جیهانی بلندتر و بهاگرانتره، هه چه ند نکارتیت ژ قه یدین ماده ی قورتال بیت و ئیکسه ر بچيته نه سماني، لی دکارتیت دفی ریکی دا پینگافا پاشیزیت.

نه گهر ئهم مژیل نه بین و مینا پیندفی بزافی بکهین دې کارین هیقیدار بین. هه روه کی ملتون دبیژیت روژه کی دې هه ر ((ب رونا هیا زانینی و چاکیا زه لال ژ بهرداغی هیقی پرکین و ب میرخاسی و خودی په ریسی بژین، دا ل ده ف خودایی خودان دهست هه لات زی هه می دم و چا خا خودان ریز بین)).

پشکا چواری

ھیقیسی و ٹومیڈ

دقیقت ئەم بەرهەف کەمالی پینگافا پافیتزین، دقتیت ھەرگاف ھەست بکەین ئەم ئیرو ژ دوهی باشتیرین و دگەل ھندی مە بۆ سبەھی ژێ پلانەکا باشتەر و چیتەر دارپت بیت.

ب چ تشتەکی ھیتیداربین؟ ئەفە بابەتەکە کو دقتیت دبارا ویدا پتر دیقەتیی بکەین، ل دەستپیکیی ناییت ئەم ھەمی بەس د ھزرا خو دابین، خوشبەختیا مە بە خوشبەختیا کەسین دیقە یا گریدایە و مەحالبە ب خو پەریسییی بگەھینە خوشبەختیی، دقتیت مە ھەرگاف ئەو پەیقین کو ئەسینیا ل دەمی سویندخوارییی دا دگوتن لبرین ((ئەز چ دەما خو شەرمەزار ناکەم و ناقریزین شەری دا براپیین خو بتنی ناھیلەم، بۆ بەرهەقانی کرن ژ نیشتمان و واری خو دی جەنگم، سویندی دخۆم کو بۆ پیشقەچوونا وەلاتی خو خەباتی بکەم و قی ئاف و عەردی ژ بەری نھا و نھا مەزنتەر و باشتەر لیبکەم)).

بەلی دقتیت ھەرگاف خەباتی بکەین کو لدەف ھەف نیشتمانی و ھەف چەرخین خو خوشتقی و ھیترا بین، ئەگەر نە دی خوشبەختیا مە یا لنگەر بیت، دگەل قی چەندی ناییت ل ناو و بانگ دەرکرنی دا زیدە گاقیی بکەین و دقتی ریکیی دا خو بیخینە مەترسییی، زیدەگافی کرن د ناو دەرکرنی دا دی قەید و راسپاردیا بۆ مرۆقی چیکەت، کو دگەل ھەبوونا قانە دلی خوش نینە، زۆر کەس ژبەر بەرچاقیا پلەو سامانی بین دی سەردا دچن و دووچاری ھەیف و محابنییی دبن. ھزر دکن مرۆقین خودان شیانن، چونکی ھەرتشتی ھەژێ بکەن دکرن و ھەر کاری بخازن دکن، پراستی خوشبەختن.

مسۆگەر سامان سەدەما خوشبەختیییە، ئانکو کەسین خودان شیان ئەگەر بخازن دکارن بین دی خوشبەخت بکەن، لی ھەری ئەو بخۆ ژێ قی چەندی بەھەرەمەندن، باراپتر ھەزو ھیتیا سامانی پتر ژ سامانی ھەفکاریا خوشبەختیا مەدکەت، خەبتین د ریکا ئارمانجی دا خوشترە ژ گەھیشتن ب ئارمانجی، ئەگەر ھوین چوونە نیچیری

ھیتی داربن، سیرجیمس ھەرگاف دگوت ((ئەفە شیلیا ھەمی وا شیرەتایە کو من دناو ئاخفتین خودا دداجحیلا)). شیرەتەکی باشە، لی ب چ تشتەکی ھیتی داربن، مە ھەمی تشت ھەبن و ژ ھەمی ل پیشتر بین بەس ئەفەھە و چیدی نە! ئەفە ھەزەکا باش نییە، دقتیت ئەم بزاقی بکەین خو پیش بیخین و ھەتا دکارین ژێ بین دی دگەل خو ببەین، دگەل بین دی پیشبکەقین، کەسی کو بین دی کچکە دکەت بی ژ ھەژێ ریزگرتنی نییە.

تشتی کو ژ ھەمیا گرنگتر ئەو ل دەستپیکیی بزاین مە چ دقتیت، پاشی بۆگەھیشتن بوی کار بکەین. ھەبوونا ئارمانجەکی دی مە ژ گەرداڤا پەستی و بەدبەختیی پاریزیت.

باراپتر دریکا گەھیشتن ب ئارمانجی دا ئەم دووچاری خەلەتیبیا دین، پاشی کو بیرامە ژێھاتەفە دی ھەسەرەتا خوین. کەس نکاریت دووچاری شاشیا نەبیت، لی دی کارین پیشبنا و ریکا بکەین ئەوین مسۆگەر ب زیان و تاریاتیی تفاق دبن و خو ژ وان پاریزین. شاشیین مە د ریکا ژیانێ دا ئیک و دو نینە، دکارین بیژین ژیان مژیلی و شاشیین لدیف ھەقن، کو ئیک لدیف یا دی د ھیت، زۆر کەس ژبەر سەر خوشیی د کونجی مژیلی دا ل ھیتیا دەلیقی و دەرفەتەکا رەھمی دپۆرینن، لی ژ جارا دەلیقە ژێرا ھەلناکەفیت، چەند باشتەر بوو ئەگەر وا دەست ژ تەنبەلیی ھەلگرتبا و کەفتبانە دیف دەلیقی و قەدیتنا، ئەم ناییت بی شول روینین ھەتا دەلیقەکا رەھمی ھەلکەفیت، لی دقتیت بریکا کار و بزاقی دەلیقەکا باش بۆ خو چیکەین.

دزانن کو تام د کوشتنا حیوانادا نییبه بهلکی پتر تاما دوا دهقیقادا کو ئەم لدیف نیچیری دگه‌ریین.

ب تهرزه‌کی ته‌قایی باراپترا خوشبه‌ختیی یا د قویناغا دیفراچونیدا، هەرگا‌قا ب مەرهمی گه‌هیشتن زۆر زوی دی ماندی و تهنه‌لبین. دەمی ئەم دریکا ئامانجی دا بین بەرده‌وام بو پیشقه‌ دچین و بقی رهنگی تاما سەرکه‌قتنی ب خو‌شیا هیقی و حزاب هه‌فرا دی چیژین، دەمی دگه‌هینه نارمانجی ئەف‌تام و خو‌شییه‌ تفاقا دبیت و بشکورین و سه‌فایا ژیانئ نامینین.

کەسین کو دەمبیزا سامانی دا ژ دایک دبن و دکوشا ناز و نیعمه‌تا دا پەرورده‌ دبن، بیگومان ژ به‌ره‌کی به‌هره‌مند دبن کو بین دی، ئانکو ئەوین کو دنا‌ف کوشا ژاری و ته‌نگه‌زاریی دا گه‌شه و وهراری دکهن ژئی بی‌پارن، لی‌جهی هندی خه‌لکی خودان شیان ژ هیقی و هه‌زین تفاقا به‌هره‌مند نینه و هەر دگهل هندی بو‌پاراستنا سەرورهری خو‌هەرگا‌ف دلگران و په‌ریشانن، ئەف‌ره‌نگه‌ که‌سه‌ دەمی خو‌پتر د می‌قانداریا و هه‌لکه‌قتین ته‌قایی و نه‌خاسه‌بی دا دبۆرین و د دورپین، ئانکو دەم هه‌مبیرین ژیان خو‌ده‌فاینه‌ دنا‌ف گه‌ردا‌قا لنافچوونی دا، هه‌ری تشته‌ک هه‌یه‌ ژ ژیانئ به‌اگران تر بیت؟

پرنس لودوکتوف نامه‌ک ژ روسوی پا شانند و دبارا پەرورده‌کرنا زارۆکیین خو‌دا مشوره‌ت دگهل کر، رۆسوی به‌رسقا خو‌بقی دهربرینی ده‌ست پیکر: ((ئه‌گه‌ر ئەزی به‌ده‌خت بامه‌ دا ل هه‌مبیزا سامانی و عه‌زه‌تی دا ژ دایک م)). که‌سی بخازیت نا‌قدار ببیت دقتت ژ دلناسوده‌بی چا‌قا ب نقینیت وه‌ که‌سی هه‌ژ ئارامیا خیالی‌بکه‌ت دقتت لدیف نا‌ف و بانگی نه‌گه‌رییت. مسۆگه‌ر چ کاره‌ک ژ بده‌ست فه‌ ئینانا نا‌ف و بانگی ئاریشه‌ تر نییه‌. خاله‌کا دی هه‌م لبه‌رچا‌ف بگرن، نابیت هویین بو‌ب ده‌ست فه‌ ئینانا نا‌ف و بانگی خو‌دو‌چاری زه‌جمه‌تی بکه‌ن، ئەگه‌ر هویین ژ هه‌ژی هندی بن

نا‌ف و بانگ مینا سبه‌ری هه‌رگا‌ف دی دیف هه‌ورا هیت، ئەگه‌ر نه‌ دی ژ قه‌ستا خو‌ زه‌جمه‌ت دهن.

چاکی و ژیزانی به‌ره‌کی تاقه‌ت و موکمه‌ کو ب دریزیا ده‌ما ناهیته‌ گورپین، که‌سی کول سەر ئاکنجی ببیت دی ژ قه‌ومینین زه‌مانی بی‌ئین بیت، به‌روفا‌زی نا‌ف و بانگ مینا پارچه‌کا جه‌مه‌دییه‌ کو ب کارتیکرنا گه‌رمی دی به‌وژیت و ژنا‌ف چیت، فی‌جبا دقتت هه‌رگا‌ف ب ریکا چاکی و ژیزانینی لدیف نا‌ف و بانگی بگه‌ریین. خاله‌کا دی دقتت بزاین کو سەرکه‌قتن به‌س دبن سبه‌را خه‌بات و مژداهیی دا نه‌بیت بده‌ست قه‌ ناهیت و که‌سین هه‌له‌په‌رست به‌رده‌وام ری‌قینگین قی‌ریکی نه‌چ جارا ناگه‌هنه‌ چ جه‌ا، خو‌راگری و به‌رده‌وامی گرنگترین مه‌رجین سەرکه‌قتنی نه‌. گه‌روکتین چیا ژ هه‌میا پتر قی‌خالی دزانن.

که‌سی کو بقیت ل چیا بین بلند سەرکه‌قتت یی نه‌چاره‌ ب گافین موکم و قایم بچیته‌ سه‌ری و چ ده‌ما فه‌ نه‌زقریت، ئەم ژئ ئەگه‌ر بخازین سەرکه‌قتنی ل هه‌مبیزی بگرن دقتت چا‌قی خو‌ل وا که‌سا بکه‌ین ئەوین دچنه‌ چیا‌ی و بو‌گه‌هیشتن ب ئارمانجی‌ساته‌کی مژیل نه‌بین.

شکسپیر دبی‌ت ((هه‌رگا‌ف کاربکه‌ن و بزاقی بکه‌ن داکو جلکی‌شانازیی بکه‌نه‌ به‌رخو‌، هه‌رگا‌ف لبه‌رچا‌فی هه‌وه‌بیت کو شانازیین تازه‌ بده‌ستقه‌ بینن، ژبه‌رکو شانازیین بۆری مینا وی‌خه‌نجهری نه‌ کو ژه‌نگی گریبت و جوانیا خو‌ژده‌ست دابیت.

تشتی کو بو‌دایینکرنا خو‌شبه‌ختیامه‌ پیدقی بیت رازی بوونا وژدانئ یه‌، ره‌نگه‌ هنگ نه‌کارن بینه‌ ده‌وله‌مند و نا‌قدار بین، چونکی بنا‌ف و ده‌نگ بوونا هه‌وه‌ یا گری‌دایه‌ ب بین دیقه‌ و شیان په‌یدا کرنی ژئ زۆر ئاریشه‌ بین هه‌ین کو چیدبیت د هه‌مبه‌ر وانادا بدورپین، لی‌رازی بوونا وژدانا هه‌وه‌ ب هه‌وه‌ بخۆفه‌ یا گری‌دایه‌.

ئەگەر ھوبىن نەكارن بۇ كەسىن لپاشى خۇ سامانەكى بەرمشە بىجھ بەيلىن، نە گرنگە، دى كارن ل جھى ھندى نافەكى باش بۇ وانا ب يادگار بەيلىن كو پاشى ھەوہ دناف خەلكى دا سەرفەرازىين.

ئەگەر ھەوہ دەرفەتەك بۇ خۇ نىشادانى و ناقدارى پەيدا نەكربىت دى كارن ب چاكىي و بەھاگرانىي و دادپەرورەيى ل ھەمى قويناغىن زىانى دا شادىن.

نابىت جانى ھەوہ بدورپىنىت، بۇ گەھىشتەن ب خۇشەختىي گرنگىا چاكىي ژ يا سامانى پترە.

سىسرون دىيىت ((باشترىن مىراتى كو باب بۇ زارۇكىن خۇ بىجھ دەيلىن چاكى و شىنوارىين باشن)).

ھەرگاۋ بزاۋى بىكەن كو رازىيونا وژدانا خۇ دابىن بىكەن و دگەل ھندى بۇ يىن دى ژى بمفابن. مرؤف ھەر چەند يى بچىك بىت دى كارىت دوينايى ژ ئەنجامى كارىن خۇ بەھرەمەند بىكەت، دەمى ھوبىن كارەكى بمفا ئەنجام ددەن ھوبىن خۇشەختەن، كارى بمفا ب كچكەتى و مەزنانىي نىبە. بى گوتن خۇشەختى و خۇپەرىسى دگەل ھەۋ ناپەھمن، ئەركى مەيە ھەتا وى جھى د شىانا مەدا بىت بىجەبتىن، دا بۇ يىن دى ب مفا بىن، بقى رىكى دى دۇنيا رۇژ ب رۇژ پىششەچىت و رەوشا ئابوروى و جفاكىا وى دى باشترلىھىت. باب و كالىن كەفن رامانا پىششەچونى و ثقاف بۇونى نەدزانى، ھزر دكرن قويناغىن زىرىنىن دوينايى بۇرىن و نھا دەمى ھوبىر و ماربوونى و ھەرمىنى يە، چىقانوكىن كەفن دىيىن ((ب تىپەربوونا رۇژا بەركەت و خىروپىرا سروشتى دى كىمتر لىھىت و دۇنيا دى بەرەۋ پەستى و بەدبەختىي چىت))

لى ئەمىن دوى باورەي دا دۇنيا بەردەوام يا بەرەۋ ثقافبونى دچىت و دقى چوونى دا قويناغىن زىرىن و برىقەدار بىن ل پىش مە ھەين!

پىششەچون و ثقاف بۇونا دوينايى ژ نالى مەعنەويقە يا ژ ھەژى ھەست پىنكرنى يە، ئىرو دگەل دوھى جوداھىا ھەى و دوھى دگەل رۇژىن پىشتر نھىتە ھەقبەركن، گاۋ بۇ گاۋى راستىين تازە خۇيا دىن و شەنگستى ھزرىن كەفن كافل دكەن.

چىدىت بۇ مە جھى داخى بىت ژ وى چەندى كو راستىين تەحل و نەژەژى بەردەوام ھزر و خىالىن جوانىن مە ژ نافە بىن و زۇر نامىنىت ژىرا بگرىن و بنالىن، لى دقىت ھەر زوى دناف گۇرى ژىبركرنى دا فەشىرىن و بۇ ۋەرگرتنا ھزرىن تازە بەرھەۋ بىن

ياسايى جىھانى كارى خۇ دكەت و بەردەوام راستىين تازە ل شوينا ھزرىن كەفن دادىنىت.

راستى و ھزر ھەر رۇژ مىنا سكا تازە دىنەۋە، مىشكى مرؤقى ھەر رۇژ ھزرىن ۋەسا چىدكەت كو جىھانا زانست و پىزانىنا پىنگاۋەكى بۇ پىششە دبەت، لى ھەرۋەكى سكى زىرى پاشى كو بۇ دەمەكى دناۋ دستا دا ما دى كەفن بىت و جوانىا خۇ ژدەست دەت و بەھايى وى كىم بىتەۋە.

ماكولى دىيىت ((خالا كو دوھى بۇ ھزرا مە يا نەدىار، بۇ ئىرو مەرەما شەنگستى يا ھزرا مەيە، كو بۇ فەدیتنا وى زىمەتى دكىشيت و سبەھى دى بسەردا بازدەت و بەرەۋ وا خالىن كو ئىرو د وندانە برىكەفىت)).

دچەرخىن جۇراوچۇرىن بۇرى دا مرؤقى برىكا زانست و زانىنى پىششەچوونىن بەرمشەيىن بدەست فە ئىناى، لى پىششەچوونىن چەرخى دىماھىكى سەيرو عنىكەنە، نھا نە ھەر كىش و ئەندازى ستىران ديار دكەين، بەلكى پىكھاتىن وانا ژى دناسىن، ب ھەقكارىا زانىنى ئەم چوونىنە دناۋ دلى ەردى داو دناۋ كويراتىا دەريا دا لىدگەرىين، چاوانەتيا پىكھاتنا چىا، پەيدابوونا نەفىاتى و بلنداتىا ەردى و خارىاتىا روىبارا قاقىر دكەين.

ب وا ته گهرين زانستی په يداکری ل هندافه رويبارين مه زن دچين و نافه ندين دهر يابين بي بن دبیرين و دنا ف پيلين وانا بي ترس و لهرز دهر باز دبين.

ب هه فکاريا زانينی نافه رو دوورياتی هاتنه راکرن و روژه ه لآت و روژتافايا جيهانی مه ب هه فپرا گريدان، ب کورتی زانينی تارياتيين جيهانی روناھی کرن و نيش و دهر دین مه ب چاره سهرين عنتيکه يين خو سفاک کرن، ژيان دريژتر ليکړ و له زه تا هه بوونی پترليکړ. ته گهر هم تشته کی ژ چهرخين بوری و ره وشا ژيانا هنگی بزاین وه يان دبارا پيشقه چوونين پاشه روژي دا پيشبينيا بکه ين، هه ب هاريکاري زانست و زانينی يه، ته گهر زانين نه با هم دا دقي دونيايي دا مينا وندابويا بين و مه ريک ژ که ندی نه د فاقارت.

ب بيروباوه را من چهرخي بوری ژ نالی شه ديتن و نافراندين زانستيقه ژ هه می چهرخين دی ل پيش تره.

نافراندنا شه مه نده فرا ناسنی و پاپورا هه لمی، ته لگراف و تيله فونی، وينه گری و گازو نه فتی، فه ديتنا له له کتریکي و پرت پرت کرنا روناھيي، تيشکا رونتکن و چهندين پشکين ساده کوي يا ژ هه ميا گرنکتر راديوويه، گورينا سه قاي و کرنا نيدرونی ب نا، پيزانينين عهردناسينی، فه ديتنا چاره سهرين تازه و ريک گرتن ژ به لاق نه بوونا نه ساخيا، ته فه هه می د نهمانی زانين و زانستی چهرخي نوزدی دا مينا که هکه شانا دبرسقن و چهرخين دی ته فه چنده ب خو فه نه ديتييه. چهرخي نوزدی ب فه ديتن و نافراندين عنتيکه يين خو مينا ستيره کا بريقه دار ل به راهيکا چهرخا دبرسقيت.

ته فه هه می دبارا پيزانينين زانستيدا بوون، دپشکا زانينين عه قلی و تورهي دا ژي کاروانی زانينی د چهرخي نوزدی دا زور قويناعين بري. بناغين تازه بين تابووری،

چاکسازيا په روه رده يی، ژنافرنا سيړبه ند و نه په ن بيژي و بين وه کی وان، کو چاخه کی دريژ مينا هزه کی ب سهر سهری عه قلی و هوشی دا هاتبوونه دا کيشان.

نه هيلانا تاوبه لگا و زيده يين کو ره خ و چانين زانست و هونه رين مه گرتی، هه می ژ خيرو بيړا چهرخي نوزدی نه.

دقي سه روبه ری دا نه سه يره ته گهر ژ خو بيرسين هه ری چهرخي تازه، چهرخي بيستی دی کاريت مينا چهرخي نوزدی بيسته خودانی هنده فه ديتن و نافراندنا؟ لورد دربی مسوگه ر نيک بوو ژ سياسه تفانين پله بلند د وی باوه ری دا بو کو هم نکارين مه ته و هيفی هه بيت.

ته ز دگه ل هندی کو ناخازم چ جارا هه قدژيا وی بکه م، لی دبارا قی بابته تی دا ته ز نکارم خو کر بکه م، ژبه رکو دقيت ب چاقی نوميدی بنيرينه پاشه روژي.

ته گهر مه دويانا ژ قی چهندي باشر ناسکربا يان هم کاريباينه پيزانينين خو زو نه زانينين خو نيسکان بکه ين دا مه بيروباوه رکا دی هه بيت، لی ياراست ته وه کو پيزانينين مه ژ نه زانينين مه کيمترن.

هم کيژ ماده ی ب باشی ناس دکه ين و هه می مفا و ته رزی بکاريانانا وی دزانين؟

ديروکا ژيانا کژ و گياي يان ناژه لی ژ ده ستپيکی هه تا ديماهيکی دزانين؟ ته مين لناق بناسه و هيژين جوړاو جوړدا دژين، کو هيشتا دبارا وانا دا تشته کی نزانين، په ردا ره شا چهرخين دويرو دريژ کو چاقين مه دا پوشي بوو هيشتا نه دريايه.

لی هيشتا د فيرگه ها مه زنا سروشتی دا مينا زاروکين تازه فيردبن زور تشتا هه ر به س دبينين، ژ نه په يينا وان بی ناگه ين. سی تشتين هه ين کو روخسه تی دده نه من ب پاشه روژا مروقايه تيی و پيشقه چوونا وان ب تفافی هيقيدارين. يا نيکی به رده وام ناميرين تازه دی چين کو دی هه فکاريا مه که ن بو باس و ليقه کولينی.

يا دووبى ژى ئەو ھەر بىر ئىككى فېرېبونا تەقايى رۆژ ب رۆژ ھۇمارا كەسىن كو دقئى بياقئى دا كاردكەن دئى زىدەبن ھەتا نھا مە دكارى بېژىن ((بەرھەمى زۆرە لئى كەس نىبە ھەلگىت)).

يا سىبى ژى ئەو ھەر ھەروەكى چاوا ھتافا فەدیتىن تازە ئەوین تارىاتىا نەپەنیا و نیشانا فەدكە لىشیت و مەحالاتین دوھى دبنە چىبویىن ئىرۆ، ھەر بقی رىكىئى ئەگەرین پىشقىچوونین پاشەرۆژئى رۆژ ب رۆژ بھىزتر دكەفن و یا مسۆگەرە كو رۆژەكى دئى ژ قویناغا تىورى دەرباز بیت و چیتە قویناغا كرىارى.

ھەر فەدیتنەكا تازە كو دەیتتە ئەنجام دان رىكەكا تازەتر بۆ فەدینەكا گىرنگىر و مەزنىر د ھەمبەرا مە دا فەدكەتن.

زارۆكئىن مە، دفىرگەھا دا لىبەر دەستى مامۆستایىن شارەزاو زىرەك زانستىن جۇراوجۆر فىردبن و وانا دلشقىكا باش بۆ پىشقىچوونى و تفاق بوونى ھەپە كو باب و كالىن مە بەرى نھا ژئى بى بەرھەبوون. ئەزى ھىقىدارم بەلكى بى چاقەریمە كو پىشقىچوونىن زانست و زانىنى ھەمى كەسا فەگىت و ئەف پىلا برىقەدار و بەردەوام كو جان و عەقلا دگەل خۆ دىبەت ھەمى خەلكى ژ خىرو بىرا خۆ بەرھەمەند بگەت و وانا ئەو شیان ھەبىت كو زانستىن خۆ بىخەنە دقادا كارى دا و ژىنگەھا زانىنا مرۆقاتى بىر فەرەتر لىبەكەن.

ئەم نكارىن خۇمەتتىن زانستى بۆمىرىن، زانىنى ئىش و نەساخى بىن سىك كرى، پەتا و نەساخىن تەقايى بىن ژناف برى و ژيانا خەلكى يا خۇشكرى و عەردئى ئاقەدانكرى و گەريان دناف دەريادا يا ب ساناهى ئىخستى و ل ھنداڧ روپبارا پرىن مەزن و ژىھاتى بىن ژ ئاسنى چىكرى. كو باب و كالىن مە بىن مینا وان دخەقنى دا ژى نەدیتىنە، ئەو بروپىسا كو مینا بەلاپەكا مسۆگەر بۆ بىن بۆرى ژ ئەسمانا

دھاتە خوارو باراپتر گەف ل ژيانا وان دكر يا ئىخستىە دبن دەست ھەلاتا خۆدا و ب سقىكى و رەزىلى دەنپىرتە دناف عەردى دا.

ب روناهىا ئەلكىرىكى شەف مینا رۆژئى يا روناهى كرى و جوداهى دناقبەرا شەف و رۆژادا نەھىلاپە، شيانا دىتتا مە يا زىدەكرى ب تەرزەكى ئەو تەنن دوىر دىبىن ئەم ھزر دكەين بىن ل تەنیشت مە، بزاڧا زىدەكرى و خىرايا زۆر كرى، ناقبەرا وارو جھا يا كىم كرى و ولاتىن جۇراوجۆرىن جىھانى مینا مالەكى بىن پىنكە گرىداى، دەزگەھىن ھەقبەندى كرى و تەتەرى بى ھند شولین بساناهى ئىخستى كول رۆژھەلاتى دكارىن دگەل رۆژ ئاقايى باخقن و ل ھەر قانەكا دونىايى بىن دكارىن بۆ دوىرتىن جھى نامى پىرىن و ددەمەكى كورت دا بەرسقى وەرگىن، كوپراتىا دەريا و قالاهىا تەخىن ئەسمانى بىن ددەست مرۆقى دا و ژقى ژى پىر تارىاتىن عەردى بىن ژىرا ھاتىە فەكرن كو ب ئەختىارا خۆ دەست ھەلاتى لسەر پەيدا دكەت.

نھا بەروفاژى چەرخىن بۆرى، مرۆف بىبابانىن دوىرو درىژ ب لەزەكا عنىكە ب ئەگەرا شەمەندەفرى دىرپىت و پاناتىا دەريا ب پاپۆرىن كەلەخ مەزن كو مینا دىوى نپا دەنلىت و روناهى بى بەلاف دكەت و ئاقى دكىشیت و بۆ نالى دژى باى دەمبىزا پىل و تۆفانى دا دەم ھۆمىرەكى چەندىن قویناغا دىرپىت و پىشقىچىت، ئەفە ھەمى بەھرا زانست و زانىنى نە.

ملىتون دىبىت ((راستى سەرۆكانىبەكە ھەرگاڧ يا زاپە و باغىستانى ھزراو عەقلا ئاقى دكەت و چ جارا بۆ پاشقى فەنازقپىت، ژبەركو ئەگەر ئاقا كانى بۆ پاش فە زقپىت دئى ئاقا مەند و پىس و گەنى بىت)).

زانىنى دژيانا مەدا گىنگىبەكا رادەبەدەر ھەپە و مسۆگەر ژ سەرھاتىن دپو ئەجىنە و چىقانوكىن خىالى كو باب و كالىن مە بخۆ فە سەرگەرەم كرىون سەرىتر و عنىكەترە.

قەدیتینین عننتیکە ھەر رۆژی تەشتەکی تازە بۆ مەب خەلات دئینن و کونجەکی ژ جوانیا سروشتی و عننتیکە یا وی ژمەرا خویا دکەن، بۆ دەمەکی درێژ ئەم دناڤا دا دژیاین و ژێ بێ ناگەھ بووین، کەسی کۆژ قسێ قویناغی غافل ما ئیک ژ دلەرتین لەزتین دونیایی وندا کریه.

خالەکادی ژەر چاقی خۆ نەھاقیژین: حەیف و محابن ھەتا نھا مینا پیددی زانا و داھینەر نەھاتینە ھاندان و پالدان روسکون دبیژیت ((داھینەری تەلەسکۆبی کو ئەسمان بۆ مە نیزیکی کری خەلاتی وی بۆقی خزمەتا مەزن ئەو بوو کەقتە زیندانێ کەسی کو میکروسکۆب ئافراندی و چاقین مە قەکری و جیھانا ھەیبەتگرتی نیشامەدای ژ مالا خۆ ھاتە دەرتیخستن و ل دیمایکیژی ژ برسادا مر)).

ژیانا مە یا نھا رەھینا زحمەتا بەردەواما داھینەرایە کو خوە ژ خەو و تەنایی بی پارکری و ب شەڤ و رۆژ ژ بۆنا بەرھەشکرنا ئەگەرین خۆشگوزەرانیی و ئارامیی دخبەتن. ھەتا ئەوتشتین کو ب ئەگەرا زۆر بکارئینانی گرنگیا وان ل بەرچاقین مە کیم بووی ئەگەر کیمەکی دیکەتی بکەین یا ل ریزا ئافراندین مەزن.

بایکن دبیژیت ((ئەم شەمەندەفرا ئاسنی ژ ئافراندین مەزن دەژمیڕین کو بەرھەم و تەشتی وەلاتەکی بۆ وەلاتەکی دی قەدگۆھیزی و گەلین جورا و جورا پیکقە گریدەت. دا چەند باش بیت ئەگەر مە قەدری ئەلف بییا زانیبا کو مینا شەمەندەفرا مەزن نایبەرا چەرخا دبریت و زانست و زانیاری و ئافراندنی ژ چەرخەکی بۆ چەرخەکی دی دبت)).

ئەقی چەندی ژ بیژین پیشقە چوون چیبە؟

کاکلا بەروبووم و بەرھەمی، بەرفرەھیا پیشەسازی و بازرگانی، زیدەبوونا ھیلین ئاسنی و تەلگراف و تیلەفۆن و بیین وەکی وان دروستییا پیشکەفتنی نینە بەلکی دەستپیکن بۆ پیشکەفتنی.

پیشقەچوونا راستین ئەوہ کو ساخەمی و خۆشەختی و شیانا کەتا (افراد) پتر لیبھیت، مەزنتین ھەزا مە ئەوہ کو ھەمی ژ دل و جان بچەبتن دا مە ژ قسێ مەبەستا بریقەدار و ھەژی نیزیکی بکەن.

پشکا پینجی

قہ ناعہ ت

نادەنە كەسپىن زانا، ئەگەر وان گوھىن ھايلىيىنى ھەبانە و شىرەتپىن زانايان گوھدارى كىرمانە و ب كارىنابانە مسۆگەر ژيانا وان دا باشتىبىت، دا بىرەوهرىيىن خۇشپىن بۆرى دىناڧ جانى خۇدا شەھىلن و بۆ پاشە رۆژى ژى دا ب ھىقى و چەلەنگى بى ترس و لەرز و راھىيان شولكەن.

دبىژن ژيان ھەمى زھەت و بەدبەختىيە و ژ بلى تالىي و بى مرادىي تشتەكى دى دىناڧ جامى رۆژگارى دا نىيە، ئەگەر ھەسايە پا بۆچى ژ مرنى دترسىن و ژ باسى وى دبىژارپن، پراستى كەس ژنىڧا دلئى خۇ ھەژ مرنى ناكەت و ب مەيل و ھەزا خۇ پىشوازيي لى ناكەت، دگەل فى چەندى لىرە و وىرى مە گوھلىدبىت كو ھندەك كەس ھەر ژ قەستا د ژيانى دا ھەست ب دبىژارىي دكەن و ئەم ژى ب شاشى ھزر دكەين دونيا بەس بۆ ھندى يا ھاتىيە ئافراندن دا ببىتە ژىدەرى دلگرانى و ئىش و بەدبەختى و دبىژارىي و ھەر چقاس ژيانامە درىژتر لىبھىت، زھەتا مە دى پتر و خورتتر لىبھىت.

پەندەكا كەڧن دبىژىت ((ئەگەر ھويىن زەنگىن بن دى ژيانا ھەو ھەدگەل خۇشى و چەلەنگىي يا ب ھەقرايىت، لى ئەگەر ھويىن ژارپن ھەي بۆ فى ژيانى)) بۆركاس دبىژىت ((لەشى مە دونيايەكا بچىك و دۆزەخا جانى يە)) ھەتا پاشايەكى مەزن دگەل وى چەندى كو ب رادى پىدقى ژ فى دونيايى بى بەھرەمەند بوويە ھەست ب دبىژاريا ژيانى دكەت و دبىژىت ((ئەز ل ژيانى بى دبىژارم و ھەمى كارپن دونيايى دپويچن)).

ئەو زھەتا مەكىشايى ژ قەستا بوو، ژبەركو ئەنجامى وى دى بۆ يىن دى ھىلپن، لەورا ئەز ژ ھەمى تشتەكى بى بى ئومىدم، مرۆڧ دقى دونيايى دا مفاى ژ زھەتا خۇ ھەرناگرىت ((رۆژگارار وى ب بەدبەختى دەرپاز دبىت و بزاڧىن وى جھى غەم و ئازارى ئە، رۆژى دكەتە قوربانى و شەفى ژى بى ئاسوودە نىيە)).

رۆژ ھەرچەندا بىرەقەدار بىت ھەمى جھا روناھى ناكەت، چونكى عەردى دوکەرە. دكارپن دبىژىن ژبەر ھندى كو رۆژ دبرسقىت ھەبوونا سبەرى يا مسۆگەرە. ئەگەر رۆژ نەبىت سبەر ژى نابىت، دەمى رۆژ دبرسقىت جھەكى ھتاقە و جھەكى دى سبەرە!

دبىژن نىك دىت كو بۆ پشكدارى كرنى دجىژنەكى دا خۇ بەرھەڧ دكر، گوتى ((مرۆڧ دڧىت ھەمى رۆژپن خۇ جەژن بزانىت)). پلوتارك دبىژىت ((ھەرگاڧ دبارا ئاخقتنى دا ھزر دكەم)) يا راست ئەو ھەو كو ئەگەر مە كىمەكى دىقەت كىرپا دا جەژنپن مە يىن رۆژانە زۆر خۇش بن. جىھانا مە جھەكى پىرۆزە و دەمى ئەم پەيدا دبىن بۆ ھندى نىيە ئەفى كەلەخى بى جان كو بناسا سەر ئىشاندا مرۆڧانە ببىنپن، بەلكى دڧىت د چىكرىپن خودى دا كو ژىدەرىن ژيانى و بزاڧا رۆژى و ھەيڧى و ستىرا، رۆبىبارا، كانىيىن جەنگەلا و باغستان و يىن دىنە رامىنپن، دڧىت ھەمى ڧان تشتا كو نىشانى بەردەواميا ژيانى و نىشانان شىانا خودپنە بۆ مە سەرۆكانيا خۇشى و چەلەنگىي بن.

خەلك ژ نەزانپن فى جەژنا ئەسمانى كو خودايى ھەتا ھەتايى ژىپرا ل سەر عەردى ھەلىخستى كچكە دكەن و رۆژگارار خۇ ب پەستى و بەدبەختى ھەڧرى دگەل ئاخ و نالىا دبەنە سەر و ھەرگاڧ مەلىل و دلگران و پەرىشانن، چونكى گوھى خوە

لورد بېكفيلد دېيژيت ((لاووينى ب خۇ قە ھۆندنى دەر باز دېيت، ناۋ سال قە چوون ب ئېش و خەما و پېرى ژى ب كوۋان و حەيفا)) ھەر ئەو دېيژيت ((بەدبەختيا رۆژين پېراتيى ئەنجامى غرورا لاوينيى يە)) يا خۇبايە ھەمى قى خالى ھەست پى دكەن كو زارۆكينيى قوينغا ئاراميا جانى و رۆژگار باخت باشيىيە و ھەرگافا زارۆكينيى رۆژين خۇ بۆراندن ژيان جوانى و سەفايا خۇ ژدەست دەت، دى بېژى گورەپانا قى جېھانى بۆ مرۆفى دى تارى بيت.

كاستيلېون دېيژيت ((دەمى ئەم مەزن دېن گولېن چەلەنگى مينا بەلگىن پائىزى دناۋ جانى مەدا دكەن)) ھوك ژى دگەل قى گوتنى ھەق بېرەو دېيژيت ((باشترين قوينغا ژيانمە چاخى زارۆكينيىيە و ھەر كول و وېرى دەر بازبووين دى چينە دناۋ خراپترين قويناغىن ژيانى دا.

ب بېروباھرا شكسپېر ((لاووينى و پېرى دگەل ھەق ناھىنە ھەقبەركن. لاووينى بناسا چەلەنگى و خۇشبەختيى يە و پېرى قوينغا بەدبەختى و حەيفى يە، لاووينى نېقرۆيا ژيانى يە و پېرى شەفتا تارى يە، لاووينى قوينغا خۇ ھەلگىشانى و مېرخاسيى يە و پېرى چاخى ترس و تەپە سەريى يە، گەنج مينا غەزالا كويقى ب چەلەنگى و خورتى دناۋ دولا ژيانى دا غار دەت و پېرى مينا كەسەكى لنگەر ب ھزار زىمەتا گافا دھاقيژيت)). ھەرەسا ھەر ئەو ژ زاردەقى ئىك ژ پەھلەفانين چېرۆكا خۇ دېيژيت ((ئەز پېرېوم و دارا ژيانا من كو يا كەسك و تازە سوو زەربوو چرمىسى و فان نېژىكا دى بەلگىن خۇ وەرينيت، ئىدى ئە من سەرفرازى ھەيە و نە دۆست و ھەقال)).

بابرون ل سەھى و شەش سالىى دا بۆ ژيانا خۇ يا بۆرى حەيفى دخوت و دېيژيت. ((دارا لاووينيا من قريا و بەلگىن وى چرمىن بشكۆژا تاو شىكىن وى ھەلۇەريا و پېشكا رۆژگار كەقتى)). شەقېن ژيان و چەلەنگى دەر بازبوون و

ئىدى قەنازقېن، چاخى بەدبەختيى و بى مرادى بەلەنگاز تۆفى دناۋ زەفيا چاخى دا دچىنيت و بەرھەمى خۇ ب بى مرادى ددرويت و ل پشت سەرى وى مرن دروينكەرەكە چ دەما ژ شولى ناراۋەستيت.

دجھى خۇدايە لېرەدا چەند مالكە كا ژ ھۆزانە كا بناۋ و دەنگا گراى كو بناۋ ((بېرەريا خويندنگەھا ئاتون)) قەھاندى قەگوھيژين:

((ئاي چەند خۇش بۆن ئەو گرېن كو دېن سبەرا خيال پەرورەدەيى دا ھاتىيە نھاقتن، ئاي چەند خۇش بۆ ئەو باغستانى كەسەك و تازەيى كو نھا كەقالى وى مينا خەقنا دناۋ خيالاً مندا دەرەقت، ئاي چەندى خۇش بۆ چاخى لاووينيى كو ب خۇشى و چەلەنگى و دلناسودەيى بۆرى)).

جېھى حەيف و مخابنىي يە كەسېن كو دناۋ زەريا چاخى دا وەغەرى دكەن، خورت و كوشندە و كافل كەرن و لاووينيا خۇ دەنە دەستى پېلېن ھەواو ھەوسان و نكارن ب ساخلمى خۇ ژ تېبەريىن (مەلك) قى دەريايا پېر مەترسى قورتال بكەن و ول دېماھىكى دئەنجامى و مژيلېن ئاقاكرى دا دووچارى كەسەرو پشيمانىي دېن، بقى رەنگى لاووينى ب مژيلېن دەر باز دېيت و ژيى مايقەى ژى ب كەسەرا دېرېت!

ب بېروباھرا رۆبەرت، زارۆكيني و پېرى، باشترين قويناغىن ژيانى نە، ژبەركو زارۆكيني قوينغا بى گوناهى و پاقتىي يە، پېرى ژى چاخى عەقل و حىكمەتى يە. دگەل قى چەندى پېرى ژ زارۆكينيى باشترە، ژبەركو بەختە وەريا زارۆكان ياگېرى داپە ب ئېرادا كەسېن دېقە، لى چاخى پېرى كلىلا بەختە وەريا مە يا دەستى مەدا، ب مەرجهكى كو چاخى لاوينيى مە خۇ ژ زىدە گاقىي پاراست بيت، ئىك ژ مەزنا دېيژيت ((لاووينيى پېرېن، پېرى پېدقى ب نۆبەداريى نە)).

چاخى زارۆكىنىيى يا پىرە ژ خۇشى و بەختە وەرىي دوان رۆژادا ئەورى بەدبەختىيى ئەسمانى ژيانى ناھەرمىنىت، رۆژىن زارۆكىنىيى مينا بەھارى ب چەلەنگى و خۇشى نە، ئىك ژ ھۆزانقانا دىيىت ((بەھار ئەي زارۆكىنىيا سالى و زارۆكىنى ئەي بەھار ژيانى)).

مىسۆگەر ئەگەر زارۆك د دامانا قيانا دايكى دا و دىن سبەرا پەرورەدا بابى دا ب ساخلەمى و چەلەنگى بۇيت، كەس ژوى خۇشبەخت تر نىيە!

بەھارا ژيانى دېورىنىت و ھەرۆ خودانى چەلەنگىيىن تازەو ھىزرو خىالپىن نوئى يە، چ تامەك ژ تاما ھىزرا خۇشتر نىيە.

نەمازە زارۆك ژ فى ئالى قە يى بەختە وەرە، چونكى جانى وى ژ ھىقىيىن زىپىن يى پىرە، تازە دگەل فى جىھانى و جوانىيىن وى يى بوويە ناسىيارو نەپەنىيىن بوونە وەرى ھىندى تىگەھىشتنا خۇ دزانىت، وە ھەز دكەت كارپىن مەزن و بىرقەدار ئەنجام بەدەت ھەتا ب وى رىكى بۆ سەر كورسىا پىرۆزى و شانازىي سەربكەفىت.

خەونىن زارۆكىنىيى چەند خۇش و دلغەكەرن!:

خۇشبەخت تر ژ فى زارۆكى گەنجەكە كو چەلەنگى و ھىزا خۇ ب مژىلى و زىدەگافىي نەمەزاخت بىت، سەلىقەكا ساخلەم و جانەكى ب ھىز ھەبىت، ئارىشىن جىھانى ب كىم دزانىت و ژ قەومىنىن زەمانى ناترسىت، ب ئەگەرا پىك ئىنانا خىزانى خۇشبەخت دىت، يان وى ھەزى دناڧ دلى خۇدا پىدگەھىنىت. ب ھەرحال يى خۇشبەختە و يى چاقەپى پاشەرۆژا خۇيە.

تامە بەختە وەرىي دگەل ھىمىزا خۇ يا ژىپرا قەكرى و پاشەرۆژ ب رومەتتى وى دگرنىت، راستى كى ژوى بەختە وەرترە!

دگەل ھەبوونا ئەفانە ھەمىيا باشتىن قويناغا ژيانى زەمانى پىراتىيى يە، چاخى كو مرۆڧ دىما قويناغا ژيانى دېورىنىت دكارىت ب بەرپەپىن ژىيى خۇدا بىچىتەفە و ل

بىرە وەرىيىن خۇشىن كو د قويناغىن جودا جودا يىن ژيانى دا كرى بىپىت كو دناڧ جانى خۇدا ھەلگرتى.

مرۆڧ زىدەتر دقى قويناغى دا دى زارۆكىن خۇشتقىيىن خۇو بىنىت كو بۆ چوونە ناڧ قادا ژيانى بەرھەڧ دىن و دحازن رىكەكى كو نىزىكە ئەو ب دىماھىك بىنىت، دەست پىبەكن.

دوان رۆژادا، مرۆڧ ھەست دكەت كو ئەركىن خۇ يىن ب جە ئىناي و دەمى قويناغا ئىمناھىيا وى يا ھاتى و دقىت خۇ ژ ئالۆزى و پەرىشانىيىن ژيانى بەدەتە رەخەكى. دەمى پىرىي بىستانى ژيانى دووچارى ھەلوەرىنى دىت، لى ئەگەر ئەم ژ ھەژى ھىندى بىن دى كارپىن بىنىنە جەي رىز و كەيف پىھاتنا وا كەسىن ل رەخ و چانىن مە دژىن. چ بەختە وەرى ژ فى خۇشترە كو د چاخى پىرىي دا بىرە وەرىيىن رۆژىن لاوونىيى و ناڧ سال قەچوونى بىنىنەڧ بىرا خۇ و دەمى مە دىرپكا خۇشبەختىا كەسىن دى دا پىنگاڧ ھاقىتى و ئەو ژ تارىاتىا نەزانىنى و بى ناگەھىي قورتال كرى.

ھىندەك ھىز دكەن كو مرۆڧ چاخى پىراتىيى يى لسەر لىقا مرنى، قىجا لەورا ھەقالى دەردو بەدبەختىيى يە.

لى نىزىك بوون ژ مرنى نىشانى بەدبەختىيى نىيە و رۆژىن پىراتىيى دىپن ژ بەھەرە و خىرو بىرا كو دناڧ قويناغىن دىيىن ژيانى دا ئەڧ چەندە كىمترە ھەي، ئىلاي ژ غەفلەتىن بۆرى بىاڧا بەدبەختىا خۇ چىكەين ھىنگى گونەھ ل ستوبى كى يە!؟

بەلى ئەم نكارپىن چەرخا رۆژگارى راگرىن و بىخىنە دىن ئەختىارا خۇدا كو ئەنىيا مە ب دىرپىا رۆژا رەش و شىن نەكەتن، لى دكارپىن دەھمبەر زىمەتادا بەرەقانىيى بىكەين، نەھىلپىن شوينا وى ل سەر بەرپەرى بىرا مە دەربكەفىت، ئەگەر جانى مرۆڧى مينا خودىكى ژ ژەنگا غەمى يى پاڧو پاڧو بىت جانى چ خەمە ئەگەر رومەتتى وى چرڧە بچىت!

باراپتر خەلك ژ قەستا ژبەر بەدبەختیی دنالن، دى بیژی نزانن كو هزر كرنه شه ل بەدبەختیی ژ دايك بوونا بەدبەختیی یه، ئەو گرنژینا ئەم ب هەدار و نارامیقە دەهەمبەر ئاریشین ژیانى دا دکەین باشتەر ژ هەزار شاخ و نالینین ژ قەستا كو د چیبوونا قەومینادا چ کارتیکرن نینە و بەس دى دلگرانیا مە خورتر لیكەتن.

دناڤ ئیک ژ چیروکین شکسپیردا ئیک ژ پەهلەفانان دیبژیت ((من دەمەکی دریزژ دناڤ وەلاتین دونیایی دا وەغەر کرو ئەزموونین زۆر دەست خۆڤه ئیخست و دنەنجامی ئەزموونین خۆدا هەرگاڤ بکوفان و غەمگینم)) ئیکى دى د بەرسقا وی دا دیبژیت ((چاوا! ئەزموونین تە بووینە جەهى خەم و کوفانا، ئەو ئەجمەقییا کو بییتە ئەگەر بەختەوهری باشتەر ژ ئەزموونەکی کو من غەمگین بکەت ئەڤ هەمی وەغەر و ماندی بوون و بین فرەهیە بو هندی بوون کو خۆ بەدبەخت بکەى)). هەرەکی هومەر دیبژیت دناڤ جامی ژیانیدا هەم خۆشەختی هەم بەدبەختی هەیه، ناییت ئەم ژ قەستا چاقەری بین دناڤ بەرداغی دا ژ بلی قولما بەختەوهری تشتەکی دى نەبیت، خۆشەختی و بەدبەختی مینا هتاقی و سبەری ئیک پاشی یا دى دەیت، بیگومان بو تفاق بوونا بەختەوهری هەبوونا بەدبەختی پیدقی یه، ئەگەر تاریاتی نەبیت گرنگیا رونایی دەرناکەڤیت.

بو هندی ئەم بکارین مینا پیدقی بەهری ژ خۆشەختی وەرگرن دقیت جار جارە دووچارى بەدبەختی بین دا قەدرى خۆشەختی بزاین. خۆشەختی و بەدبەختی چ جار هەر و هەر نینە، روبرت دیبژیت ((غەم و شادی هەردوو نامین)). دگەل قى هندی بەدبەختی زویتر ژ خوشبەختی لئاڤ دچیت، نەزان ئەو کەسە یی دەمی خۆ ب گری و نالینى دبتە سەر و گوھ ل ئاوازا دلەکەرا چەلەنگی و خۆشیی کو دناڤ قادا ژیانى دا ل کونجەکی بلند دبیت راناگريت.

هەرى ما باشتەر نییە دەهەمبەر کارەسات و بەدبەختی دا خۆراگرن و خوراگريا خۆ بپاریزین و دناڤ بەدبەختی دا خۆشەخت بین و دناڤ غەم و کوفانا دا شاد و خۆشحال بین؟!

دى بیژی پارچی ژیانى ب دەزیی خۆشیی و گریا بەدبەختی یی قەدوری و هەر شادیهکی شینیه کا د گەلدا و ژهرا دگەل هەنگیینی تیکەل کرى.

هەمی کەسا ئیش و غەمین هەین، لی هەندەک کەسا خێرو بیرو بەهرین ژیانى یین ژ بیری کرى و ژبلی زحمەتی و بەدبەختی و کارەساتی و پەستیى دقى جیهانى دا تشتەکی دى نابین.

باراپترا نەخۆشی و ئاریشین مە ئەون یین کو مە ب هیژا خیالی ژ خۆرا چیکری و دەرڤه ژ زینامە یان نینە یان ئەگەر هەبن ژى هەند گرنگ نینە، ئەز نکارم ماندەل بکەم هەندەک چاقین خیالی هەنە ئەگەر زحمەت و نەخۆشیا وان ژ کارەساتین راست و دروست پتر نەبن کیمتر نینە، لی ئەگەر ئەم کارین باوهری بو خۆ چیکەین کو ئەڤ رەنگە کارەساتە ژدایک بووین وەهم و خیالی نە، دى ژ دەستی وان ئیمین بین.

خۆشی و نەخۆشی هەر ئیک ب گەرا خۆ و ب تەرزەکی دناڤ ژیان مەدا دیار دکەڤن وە ئەگەر مە هەرگاڤ نەخۆشیین خۆ لبرین مسۆگەر دى بەدبەخت بین، بەروقاژى ئەگەر مە خوشیین خۆ لبرین ئەڤه مە هاریکاریا بەختەوهریا خۆ دقى سەروبهری داگر.

دقیت دانى ب وی چەندی دا بینین کو خوشبەختیا مە د ئەختیارا مەدا نییە. چاخى لبر هتاقى دسەکنین ئەگەر پشتا خۆ بکەینە روژى دى سبەرى ل بەراهیکا خۆ بینین وە ئەگەر بەرى خۆ بدەینە روژى ژ بلی روناھی و زەلالهتتى تشتەکی دى نابین.

بپراستی غافل بوونەکا عنتیکیه کو ئەم روژا بریقەدار بدەینە پشت سەرى خۆ و ژ بلی تاریاتی و بەدبەختی تشتەکی نەبین؟ چما بەرى خۆ وەرناگپرین و وا خۆشی

و بهرین ژيانی کومه پشکا تیدا هه نایین؟ سیسرون راست دیبژیت ((نهجمه ق چ دهما بهخته وهر ناییت)). ئانکو ته گهر بناسین خوشبهختیی ژی ژیرا کوم بکهین نکاریت بههری ژیهوهر گریت، هه ره و لیدی قی ئاخقتنی را دیبژیت ((کسی عاقل چ دهما بهدبهخت ناییت)) مه بهست ژی نه وه کو کسی عاقل دنا قه ته گهرین بهدبهختیی دال خوشبهختیی دگه رییت و دیماهیکا خازیاری ب دهست خو قه ئینانه.

دیبژن ((تیرله ندی بی تهنا نییه بهس هنگی نه بیت کو شهری دکهت، ئسکوتله ندی ل مالا خو نییه بهس هنگی نه بیت کو دچینه وه غه ری. ئینگلیز بی بهخته وهر نییه بهس هنگی نه بیت کو بی مهلیل و پهریشان بیت)). نه قه خهسله ته بهس ئینگلیزا بتنی قه ناگهریت، پراپا خه لکی بقی رهنگینه خوشبهختیا خو ب دلته نگیین ژقهستا لنگه دکهن.

پراپا خه لکی ل سه سکاا کرنی بین راهاتی و چ دهما رازی نینه، ئیپکتاتوس دیبژیت ((نهز ژ نئیاتی بی عاجزم، چونکی مینا بیابانی یه و ژ جقینی بی دلته نگم، چونکی یا پری قهره بالغه)) نه قه ئاخقتنه راستییه کا مهزن هه لدگریت و دیبژیت مه ((هوین چاقه ری نه بن کو تشت لیدی حهزا دلای هه وه بن، به لکی ههروه کی هه پی قایل بن ههتا ژیا نا هه وه ب ئیمناهی ببوریست)). دقیت لبریا مه بیت کو خوشی و تامین ژيانی به لاش نینه و دقیت زهمه تی ژیرا بکیشین و نه خوشیا ببین، له ورا نه خوشی و ئاسته نگیین مه بی نه نجام نامینه قه و دهه مبه ر و اندا دی مه بهخته وهری هه بیت.

ژ ره خه کی دیغه یا مسوگه ره کو نالین و سکاا نه خوشیا مه ژ نا قه نابهت، قیجا بوچی زهمهتا سکاا لیا ژ قهستا هه لگرین. ته گهر ب میرخاسیغه پیشوازی ل کاره ساتین روژگاری بکهین دی رومه ته کی خوش نیشا مه دهت.

قهومینین جیهانی باشی و خراپی ب هه قرا هه نه هه رگا قه بکه نه نه ریت کو باشیا ببین و ژ خراپا چاقا بنقینن، هنگقینی فرکه ن و ل سه ر ژههری بیهنا هه وه یا فره بیت. ریکا ژيانی چه ندا باشه مینا مویه کی زرا قه کو ب دیقته لسه ر ده ربا ز ببین، مه ئاگه ه ژ خو هه بیت و ژ قهستا دویایی ب گه ردا قه قهومینا و ژيانی ب یاریا بهختی ل قه له م نه دهین.

پراپا نه خوشیین مه به ره مه می کریارین مه یه، لی خودی خیر و بیرو بههرین ژيانی ب خه لات بین ژ مه را هنارتی، ته گهر مه بقیت دی کارین بههری ژیهوهر گرین، ته گهر مه بقیت...!

گرونترس دیبژیت: ((کیژ ئیک ژ بههرین ژيانی ب هه وه قه یا گریدای بوویه کو وه بههره ژیهوهر نه گرتبیت؟ نها کو هه وه هندی خو بههره ژ هه می تشتا وهر گرتبیت چما هوین نه سوپاسیا نیعمه تا دکهن؟)).

دایابیین مه ئاده م و حهوا ژ بهه شتی هاتنه ده ریخست، لی نه م دکارین دووباره قه زفرینه قه ویری، شه نگستی ژیا نا خو هه لسه ر نعمه تین ویری داریژین، دویایا مه بهه شته ته گهر بکارین ژخیر و بیرا وی بههری وهر گرین.

تراهرن دیبژیت ((ستیرین بریقه دار مینا بهه شتی قه شه ننگن، روژ روناهی بی به لا قه دکهت، زه لالیا ده ریا هه ر یا وه سایه نه و بیزاریا کوجیهان قه گرتی و رژیمای وی هه لوه راندی و جوانیا وی هه رماندی ب ته گه را تاوان و خراپین مه یه، تاریاتی و بی بهختی و چاق برسیاتی، رابارتن و ته ماعی و شه ر و شه هوهت مینا درکین دلنا زاره ر جیهانا ته ژی کری و بین بوویه جهی بیزاری و بهدبهختی و سکاا لایی و جهنگی و قه رقه شی)).

مه گووت و دیسا دووباره دیبژینه قه کو هه بوونا زور تشتا ب رومیته بهدبهختییه، لی دراستی دا بهخته وهرییه. زیندان جهه کی باش نییه و هه می ژی دره قن لی چ

شاكارين مەزن دناڤ كونجین زیندانیدا هاتنه نقتسین و چەند پەلیتین روناھی بەلاقەر دناڤ وی تاریاتی دا ژمه ژیتین هزرقانان شهوق دایه و جیهان روناھی کریه، مادام دستال دناڤ زیندانی دا گوتبوو ((بەلی دەمه که بی گرتیمه و ب حەزا دلّی خۆ شول ناکه، لی بی دلخوشم کو گوهداری ئیرادا بیین دیتی نیمه، له ورا من نیقه کا که سایه تیا خۆ یا پیداکری)).

دیسا دیژن زۆر نه خوشیین مە ژ دایک بوویین وههم و خیالا مەنه، زۆر رۆژا کول هیقیا قەومییین دژوار دبووین ئەم بەدبەخت دبووین.

کلونل کودون دیژیت ((زۆر سەرھاتی ب سەری من هاتن کو دینی را روی نەدان، نانکول هیقیا وان بی دلگران بووم، لی نەرویدان)).

زۆر کەس ژ نەزانین نه خوشیین خۆ سی جارا مەزن دکەن، بەری رویدانی ژبەر هاتنا وی دلگران، دەمی رویدانی دربین وا ئیدکەفن وه پاشی هنگی هەتا چاخەکی دریژ ب بیرا خوه لیئانه فی رۆژین ژیاننا خۆ ئالۆز و شوئیلی دکەن. بقی تەرزى نه خوشیەکی سی جارا یان چەند جارا هەلدگرن.

ئەم هەمی ژ مرنی دترسین، باراپتر بیرامه لی هاتنه قە دیتە ئەگەر دلگرانی و بەدبەختیی، ئەگەر براستی ئەم دژیانی دا بەدبەخت و بیچارهینه چما ئەم ژ مرنی بترسین ئەگەر ئەم ژ مرنی دترسین دیاره ئەم حەژ ژیانى دکەین، قینجا بۆچی قەدری ژیانى نزانین. بەلی ژیان هەردەم دگەل خوشبەختیی یا ب هەقرايه و دگەل خوشیى جووتە، بەس دسەرویه رەکی دا نەبیت کو ئەم غافل بین، مە بەراهیکا بەدبەختیا بەردەوام ژ خوەرا بەرھەق کریت.

ئەم بەهره و خیر و بیرا ژیانى نانسین و قەدری وان نزانین کو هەردەم د ئەختیارا مەدانە، هەر تشتی مروقی هەبیت قەدری وی نزانیت هەر وهکی کویز د قی باریدا

دیژیت ((چیدبیت خەزینین بەرمشه د ئەختیارا مەدا بن، لی ئەم قەدری وان نزانین دەمی ژ ناڤ چوون هنگی دی زانین مە چ نیعمەتین بەاگران هەبوون و ژ دەستی مە دەرکەفتن)).

پرانیا خەلکی نزانن چ بەهره کا لەردەستی وان هەمی، لەورا جیهانی ب بیابانەکی نازار چیکەر و خودان هۆڤ دەژمیین. شکسپیر دیژیت ((کەسی عاقل هەر جەیی گاڤا خۆ پاقیژیت، ئیمناھیا خیالی و دلئاسودەیی یا ب هەقرا، چونکی ژ بلی باشیی و جوانیی تشتەکی دی ددونیایی دا نابینیت)).

پۆلس دیژیت ((ئەز خۆ محتاج نزام چونکی ئەزی فیری ریکا قەناعەتی بسوی، کەسین چاڤرسی چ جارا رازی نابن و تراری چاقی وا ب ناخی نەبیت تەژی نابیت.

بیگومان برسی نەبوون ژ تیرنەبوونی باشترە، ئانکو قەناعەت و وژدان ژ وی چەندی باشترە کو مینا چاڤرسیان عەردی و چاخى ژ بۆ نەفیکرنەقا ئاگرى ژ دایکبوویى حەز و مەیل و تەماعیا خۆ پیکڤه قەدروین و ئیمناھی و تەناھیى ژ خۆ قەدەغە بکەین. هەرگاڤ دقیت ئەڤ بەندا کەفن مە ل بیرییت کو دیژیت ((هەرکەسی بانى وی پتر بیت بەفرا وی پتره)). ئەم هەرچەند ژ نالی ماددیقه پيششەبکەڤین ناگەهینە بەختە وەریى ئیلاى دبن سبەرا وژدانى دابیت. ئیک ژ مەزنتین ژنین دیرۆکی کو هەقچەرخین وی ب بەختە وەریا وی دلخوش ببوون ل سەر تەختی مرنی گوتبوو ((بەس ئیرو ئەزا بەختە وەرم)).

ئەم باراپتر بین دی ژ دویر دینین و جەیی وان ب جوانیا خیالی وەسا بقشتی و مەزن و خاپینەر نیشانددەین هزر دکەین ئەوین گەهیشتییه بەختە وەریى و وندابووین دونیایی بین قەدیتی، ئەگەر مە باشتر دیقەت کربا و مە زەحمەت و نازارین وا دیتبانە مە ژبەر بەختە وەریا خیالیا وانا خۆ ب ئاگرى حەسەرتی نە د شەوتاند.

کارین خو ب موکمی نه نجام بدن، هیقیدارین و ژ بو گه هیشتن ب نارمانجا خو له زئی نه کهن، خو دوو چارئی دلگرانیی نه کهن و خه ما پیش یین ديقه نه خون، هه وه ژئی د ژيانی دا قویناغه کا هه ی کو ب دهر بازبوننا روژا دی برن، نه یا فوره هه رگاڤ چاقدیریا یین دی بکه ن و سینگی دلی خو ب قه نجین هه سره تا کولدا ببه ن.

له زو دلگرانی و هه سویدی بی مغانه، شکسپیر دبیژیت ((هه ر که سی ژارو قانع بیت بی ده وله مه نده)).

بولس دبیژیت ((نه گه ر مه نان و جلك هه بن دی کارین ب وان قه ناعه تی بکه یین)) ب هزر کر نه قه و ديقه ته کا کیم دی خو یا بیت پیدقیین مه هند نینه .

پیدقیین ژيانی مینا نانی و جلکی و خانی دی کارین ب ساناهی ده ست خو قه یین، لی پرا نیا که سا لدیف که ره سته و که ل و په لین جوانکاری و شکومه ندیی دگه ریین، د خازن ناپارتمانیین جوان و ترومبیلین مودیل بالا و سامانه کی زور هه بیت و بو بده سته ئینانا وان خو بده خت دکهن هه ری نه گه ر که هیشتنه مه به ستا خو پراستی دی به خته وه رین؟

جه مکرنا سامانی نه گه ر ژ توخی بی قایدی تینه په ری ت کاره کی هه ژبییه، ده ست قه گرتن شوله کا باشه و دقیت ل چاخئی لایینییدا بو روژگارا پیری و بی چاره بی و بو نه وین دیف مه را ده یه تشته کی زه خیره که یین، لی ژفانه هه میا باشتر نه وه نه م ده روونی خو ژ بیره وه ریین شرین و دلغه که ر ته ژئی که یین کول چاخئی پیراتیسی دا ئاسویا ژیانامه یا روین و زه لال بیت.

خوشحالی و ئاسورده یی ب هه قرا جووتن. که سی کو دلی وی بی نارام بیت چ ده ما غه مگین ناییت.

سدنی ئسمیت دبیژیت ((نه هیلن غه بارا غه می جانی هه وه ره ش بکه ت)). هه رگاڤ بجه بتن کو دلی هه وه ژ هیرشا دهر دا بی پراستی بیت وه نه گه ر غه م و کوژانا ژبه ر خه مساریی دناڤ مالا دلی هه وه دا هیلینا خو چیکر دهر یینخن، ده مه مبه ر نه خو شیین روژگاری دا چ چه ک مینا یین فره هیی و هه داری د کاریگه ر نینه .

که سی کو لبه ره ژ ئاریشه و نه خو شیا پره قیت دی ژ قه ستا زمه ته ی کیشیت، ده مه مبه ر ئاریشه و نه خو شیین ژيانی دا زیره ک بن.

پشکا شه شی

پانخ و روژگار ((زمان))

جانين هوزانفانا دى باشر كارن نه پهنين جوانيى دناف بوونه ورين سروشتى دا ههست پيېكهن. نهوى عاقله ده مى روژا به خته وهر يا وي ئافا دبیت دناف تارياتيا به دبه ختيى دا ژ بلى جوانى و رنديى تشته كى دى نه بينيت.

دبيژن ده مى خودى قياى نه يوب پيغه مبه ر سلافا لسه ربن بجه پرينيت به راهيكي سامان و زاروكين وي ژ نافر بن، بچيكيين وي گه لهك بوون و چه ندين هزار حيشتر و پوز و گا هه بوون، هه مى ژ ده ستى وي چون، لى وي هه دار و بين فره هيا خو ژ ده ست نه دا، ديسا هه رى سږ پاسكه ر بوو دگوت ((ده مى نه ز دايك سووى ب رويسى پهيدا بووم و ده مى دمرم ژى ب رويسى د هيمه قه شارتن، خودى دابوون خودى ژى برنه فه)). هه رگاڤ يى خودان هه دار بوو و چ جارا سكاللا ژ خودى نه دكر و ده مى ستيرا به ختيى وي هه لاتي و ئافا وي هاتيه فه جو كى ديسا خوراگرى و موكميا خو ژ ده ست نه دا.

تشتى ژ هه مپى گرنگر نه وه، نابيت به پيلين بى توميدى ب سهر جاني مه دا سهر بكه قيت، بى توميدى جاني دكوژيت و شيانين وي ژ كار دئخيت، چيدبیت د قويناغين ژيانى دا دگهل هندهك قه ومينا روى ب روى بسين كو ريكا سهر كه قتنى ژ مه بگرن، نه فه رهنكه قه ومينه تشته كى تازه نييه و بو هه ميا رويددهن، ژيان نانكو شه رهنخ دگهل تاريشا، نابيت دناف قى قادا هه فركيى دا بى توميد بن، بهلكى زيرهك و خوراگر بن و تاريشا ب گرنكى و چه لهنگى فه ل بهر سنگى خو هه لگرن.

پرانيا ناقدارين دنى بين ل سهر تاريشه و ئاسته نگادا ده ربا سووى و گه هيشتتیه قويناغيا شانازى و سهر فرازى، دموستن دوچارى تريا زمانى بسوو هند قاس خه بتى هه تا بوو بيژه ره كى پله ئيكي چاخى خو، پرؤفيسور هكسلى ژ بيژه رين مه زينين ئينگليزى دهاته هژمارتن، لى د روژين ئيكه م دا روى ب روى تاريشين

عنتيكه بسوو. ده مى ئيكه مين جار بو خهلكى ناخفتى نامه كا بى ئيمزا وهر گرت دقئ نامى دا نهو هاتبوو شيرهت كرن ده ستى ژ قى كارى هلگريت. جاره كا دى ل سهر بابته ((هه قبه ندبا گياندار و كژوگيا)) دپه يقى، به ره قبووى ب راده كى مهليل بسوون هه ز دكر ئيدى نه ناخفتته فه، وي ب خو دگوته من ده مى دقيا باخفت ژ بهر دلته نكيى (قلق) دلهرزى و ده ما ده ست ب په يقينى دكر هيدي هيدي دلته نكييا وي نه دما.

دزرائيلى بيژه ر و سياسه تزاني ناقدار ده مى ئيكه مين په يقينا خو ل په رلمانى پيشكش كرى كه فته بهر حنكا ترانه پيكرنى.

نه فه رهنكه گروهه (دليل) هند مشه نه كو نه م نزانين كيژ ئيكي ژ وان قه گوھيزين، كه س بى زجهت و دهر د ناگه هيتته جهه كى، ريكا ژيانى يا مشتى ئاسته ننگ و تاريشه يه، بتنى كه سهك دى كاريت دقئ ريكا پر مه ترسى دا تپه ريت كو جاني وي بى پرى توميد بيت و بى توميدى دويدا جهى خو چينه كه ت.

پشكهك ژ نه خو شيين مه نهون كو دبنى را نينه، مه ب هيذا خيالى نه وين چيكرى يان ژى د راستى دا كچكه و چوونه يى نه و نه م دناف وه مى دا مه زن دكه ين.

دژوارترين نه خو شيين مه نهون بين كو دبنى را دوچارى مه نه بن، ئانكو ژ كه قالى وان دلته ننگ دبين و ژ ترسا وان ژيانا خو دكه ينه ئيش و ژان، لى دبنى را روى نادهن. زورجارا چيدبیت ژ بهر تشتين كچكه و بى بها خو به دبه خت بكه ين، ئانكو ژ قه ستا بارى ئيش و ژانا هه لگرين.

برونن دبیژیت ((بیژنه خەلکی بەرسقا پرسیارا من بەدەنەفە چما ئەو پەریشانن و چما روندکا دبارینن؟ ما دوستین خۆ ژ دەست داینه یان دووچارى زیانى هاتینه؟ هندی ئەفە دلتهنگی و گرینه نه بۆ تشتین ژ قەستانه)).

دقیقەت هەر تشتەکی لیدی ئەندازی وئ پویته پی بهیته کرن، پرانی خەلکی ژ ترسا بەدبەختیی خۆ بەدبەخت دکەن.

مەزنەك دبیژیت ((بەختەوهری هەرۆ ددەمی خۆدا دنافە جلكی قەناعەتی دا دەیتە دەفە مە، لی ئەم وئ نانسین، قیجا مە دنافە هەمیژا بەدبەختیی دا بەره لا دکەت، دچیتە ئالی وا کەسا کو پله و پایی وئ بنیاسن. تەماعی و چاقرسیاتی دکەفنه دناقبهرا مە و بەختەوهریی دا و دەم هژمیهرکی ب دلناسودەیی ناقتینین.

ئەم ژ بەدبەختیی دترسین، لی ئەم نزانین ترس ژ بەدبەختیی بەدبەختییە کا دییه، زۆرجارا چیدبیت ترسیان ژ مەترسیی بیته مەترسی .

بتلەر دبیژیت ((ئەو کەس زۆرن یین کو سەخمەراتی رهقین ژ مرنی جانی خۆ ژ دەست دای)).

برۆکتر دبیژیت ((ئەو ئاگری کو لەش و جانی مە دشەوتینیت باراپتر ب دەستی مە یی هاتییه هەلکرن)).

هەندەك جارا ژبەر وئ چەندی کو ئەم بەختەوهریی ناسناکەین چیدبیت بناسا بەدبەختیا خۆ بەرهفە بکەین ئەگەر قەومینین ژیا نا بۆری بینینه هزرا خۆ دی زۆر نمونین هۆسا پەیداکەین.

بوالو دبیژیت ((باراپتر دەمی مە لبهربیت ژ مەترسییهکی خۆ بەدینه پاش دووچارى مەترسییه کا دی دین)).

رۆسو ژى قی راستیی ب دەربیرینه کا دی دبیژیت ((زۆر جارا چید بیت بۆ گەریان لیدی بەختەوهریه کا وەهمی دووچارى هزار بەدبەختی و نازارا ببین، نەخۆشیین راست و دروستین ژیا نی هندی قاس زۆر نینه، نازار و بەدبەختیا بەردەواما مە ئەنجامی دلگرانی و وەسوہسی و ئەگەرە کا دی یا بەدبەختیا مە ئەو کە مە چاقرسیین نە دجهی خوەدا یی ژ رۆژگاری هەى، ئەم هزر دکەین جیهان بەس بومه یا هاتییه ئافراندن و ئەمین دژین بۆ هندی ژ تام و خۆشیا وئ بەهری وەرگین. خودی د قورئانا پیرۆزدا کو دیا پەرتووکا ئاسمانییه دبیژیت ((من مرؤف و پەری نە ئەفراندی نە بۆ هندی نەبیت من بپەرستن)).

زۆرجارا دقەومیت کو ئەم یینا خۆ لسهر کارەساتین بچیک فرە ناکەین، لەورا وانا مەزنتر لیدکەین. سیسرون دبیژیت ((مەزنەکی کەفن گۆتارە کا نفیسی و ئەگەرین ژنافە چوونا مللەتان مینا توفانی و تاعونى و هیرشا گیاندار و شەپ و قەرەشا شروقە کرن و گەهیشته وئ باوهری کو شەپ و خوین ریتن ژ تەفایا ئەگەرین دی مەترسیدارترن و بۆ جفاکین مرؤقایه تیى گرانتر تفاق دیت)) پرانی شەپ و خوین ریتن مەزن ژ ناکوکیین بچیک سەرەلددەن.

بابەتەکی دی کو هەفکاریا بەدبەختیا مەدکەت ئەفەیه کو ئەم ئەرکین خۆ نانسین و مایی خۆ ل وا تشتا دکەین یین کو هەفبەندی ب مەفە نەبیت، پرانی ئەو کە سین سکالایی ژ بەدبەختیا خۆ دکەن ئەون یین کو ئەرکین خۆ بەره لا کری و لیدی حەزا خۆ دەست ب کارین دی کری.

توماس ئەكىناس دېيىت (ئەگەر تەمايى خۆ دشولا خەلكى دا نەكر خەلك
ژى مايى خۆ دشولى تەدا ناكەن)).

پشكەكا دى ژ نەخۇشپىن مە ئەون كو ژ ئەنجامى كرىارپىن بۆرى سەر هەلدەن
و مە ماف نىيە ژ فان رەنگە نەخۇشيا سكالايى بکەين. كەسى تۆقى بچىنىت
دقیت بەرھەمى وى بدرويت، قىجا ئەگەر تۆقى گەنى بىت گونەھا كى يە.
مسۆگەر ژارى و نەساخى ژ نەخۇشپىن ژيانى نە، لى پړانیا نەخۇشپىن مە ژ
ئەنجامى دفن بلندی و خۆ مەزن كرنى و تەماعى چىدېن.

ھندەك جارا بەختەوهرى بچمى خۆ دگورپىت و ل سەر رەنگى بەدبەختى
دەردكەقیت.

پړانیا ئىش و كۆفانپىن ژيانى ھەر چەند سەر قەل رىزا نەخۇشيا دەيتە
ھۆمارتن، لى ئەگەر دەمبەر وانادا خوراکرىن، دى ھىمەتا مە بلندكەتن،
سەرمايا زفستانى بۆ خەلكى شل و خاڧ و تنبەل بەلايە، لى بۆ پىنگەھاندنا
ئىرادى و بھىزكرنا لەشى بناسەكا باشە. گەلەك تشتا ھۆسا ئەم بەس ژ
نالەكىفەدېينىن و ژمفایى و غافلین و ژ قەستا خۆ بەخت رەش دزانين.

بايگون دېيىت ((چاخى كەفن خۆشگوزەرانى ل رىزا خېروپىرپىن ژيانى بو، لى
ل سەردەمى نوى دا ئارىشە و بەلايا ژ بەھرىن ژيانى دەژمىرن)). سنكا
دېيىت ((ئەو كەس دەمبەر ئارىشادا دپەفن كول سەر خۆشگوزەرانى
راھاتېن)).

ژيان مينا جوکەكا ئاقى يە كو ھندەك جارا ژبەر سېرو سەقەمى سەرى وى
بھىتە بەستىن و بېتە جەمەد، بنقە ژى ئاڧ ھەر وەكى خۆ دحالى چوونى دابىت،
نەزان ژ ديتنا جەمەدى دلگران دىت و عاقل موکىيا خۆ دپارىيىت و ھەست

ب چوونا ئاقى دكەت و بى پشت راستە كو زوى ئان درەنگ دى ئەڧ جەمەدە
بھوژىت.

ھۆمارا وا كەسپىن ژ ئەنجامى پبارتنى و خۆش گوزەرانى ژئاڧ چووى زۆر پترە
ژ يا وا كەسپىن ب ئەگەر ژارى و بىچارەيى يان مرنا سروسى مرى.

مۆر دېيىت ((ھندەك جارا بەرژەوھنديا مە يا د وى ھندى دا كو نەگەھىنە
ئارمانجى، ژبەرکو بۆ مە زيانا تىدا ھەي)).

ھەرچەندە ئەم ھەر رۆژ فان پەيقان دووبارە ناكەينەقە ((خودايا وا تشتا بکەيە
بەھرا مە كو دەرژەوھنديا مە دابن)). لى دقیت مە باوهرى بقى چەندى
ھەبىت.

لوتسى فەيلەسووفى دېرىنى چىنى دېيىت ((ھەرژ بايى خورت ناھىت، ھەرگاڧ
باران نابارىت، باو باران ژ كىرى دەپىن ژ عەردى و ئاسمانى دگەل ھندى كو
عەردو ئەسمان ب وى مەزنانى قە ژ بەردەواميا باو بارانى عاجزن، مەرۆڧ چ
دېيىت ھەرى ھزر دكەت كو بەلايىن وى دى دەردەوام بن؟)).

چ دەما نابىت بى ھىقى بېين، ھىقىداربوون يا باشە، لى لقيىرە دقیت توخىبى
مام ئاقنجى لېرچاڧ بگرىن ھەر وەكى دېيىن ((حەزىن خۆ كىمتر لىبکەن دا
زويتر بگەھنە مەبەستى، ئەو كەسى عاقلە كو حەزو خاستىن وى توخىب
داركرى بن)).

نەمازە د ژيانا پراكتىكى ((كريارى)) دا نابىت خۆ بدەينە دەستى ئارەزوويىن
دويرو دپىژ، ژبەرکو دى ھەرگاڧ غەمگىن و ئالۆز بېين، دقیت ھەقسەنگيا ژيانى

بهیته پاراستن. تاره زوویین دویرو دریژ ژیانئ دوو چاری دلگرانی دکن، ترسا ژ قهستا ژی بهر بهسته د بهراهیکا مه دا بۆ گه هیشته ب ئارمانجی.

دقیته خودانیین مام ناقنجیاتی و دهلیقه ناسیی بین، دا ژ هه می مه ترسیا د ئەمین بین، ئەگەر مه نه کاری ریکا مام ناقنجی بناسین هنگی هزر کره قه باشته ژ پیرا بوونی، ژ بهر کو کاری نه هاتیه کرن هه می گاڤا دکارین بکهین.

دیژن بهختی کوریه و ریکا خو نابینیت، براستی ئەم کوریه نه پەردا نه زانیینی بهری چاقین مه یا گرتی و راسپاردین خودی مه بین لهر چاقی خو هاقیتی.

ب هه حال ئەگەر بهختی کوریه بیت دقیته چاقدیری لی بکهین، شانس و بهخت د ده می خودا دچیته ده قرا، جوداهیا لقیه هه می کو هندهک وی نانیاسن.

روشفۆگول دیژیت ((دقیته چاقدیریا به دبه ختییا خو بکهین هه ر وهکی پاریزقانیی ژ ساخله میا خو دکهین)).

به خته وهریی پتر ژ به دبه ختییی پیدقییا ب خوراگری و بین فره هیی هه می، ده می به دبه ختییی بهس هه دار پیدقیی یه، لی به خته وهری ئەگەر دگهل عه قل و هییز و مام ناقنجیی و زۆر باشیین دی یا ب هه قرا نه بیت جهی مه ترسی یه. ئەم دقیته بۆ به لاو نه خۆشیین رۆژگاری مینا ملتۆن بین، ده می کو کوره بووی و نیژیک بوو بی ئومیدی دناڤ جانی وی دا جهی خو چییکهت گوت ((ئه گەر کوره بووم و ئیدی جیهانی نه بینمه قه ب خودایی هه رو هه ر کافر نام، چریسکا ئومیدی دناڤ دلئ مندا ناقه مرییت و دلئ من هزر کره قین جوانین خو ژ دهست نادهت، ئەز دناڤ زه ریا زه مانی دا مینا پاپۆره کی مه دناڤ پیلان دا دچمه خوار لی خو ناده مه دهست بوویه را)).

دقیته قه دری نه خۆشیا بزانی کو هیمه تا مه بلند دکهت و مه ژ سستی و که ساسیی قورتال دکهت. سه رکه قتن ب سه ر ئاریشه و نه خۆشیا دا دناڤ قادا ژیانئ دا ب برنه قه دهیته هژمارتن و برنه قه ژئ ئارمانجا مرۆقی یه و جهی شانازییه.

کوهر دیژیت ((چ ده ما خو نه دهنه دهست بی ئومیدی، هه رگاڤ هیقی دارین و جانی خو ب تیرۆژکا ئومیدی رونا هی بکهن. شه ق هه ر چقاس یا رهش و تاری بیت ئەگەر هه وه هه دار و بین فره هی هه بیت رۆژا رۆناهیی دی ب دیقرا هیته)).

چیدییت به لاو نه خۆشیا زۆر مفا هه بن کو ب تیپه ربوونا رۆژا ده رده قن، ئاسنی دکه نه دناڤ ئاگریدا داکو ژ که ره ستین ژهنگی و زیده پاقر بیت.

قه مینین ژیانئ ژئ د وه سانه و مرۆقی ژ تشتین هه رمی پاقر دکهن، قیجا نه خۆشی چهنه باشن ئەگەر قه دری وان بزانی.

پشکا حہفتی

باشس (قہنجس کارس)

مام دستال دبیژیت ((لوما کهسی نه دیار نه کهن، ده می بناسه دیاریوو سه رسرمانا هوه نامینیت)). سنکا دبیژیت ((دقیقت همیا خودان عوزر بزاین، زاروکان ژبه ر هندی کو دکچکه نه، ژنان ژبه ر هندی کو د لاوازن، باشا ژبه ر هندی کو نیازه کا خراب نینه، خراپا ژبه ر هندی کو به دبه خت و بی چاره نه)).

پرسیارا مه زنه کی هاته کرن ناریشه ترین تشت و ساناهی ترین کار چیه؟ گوت ((ناریشه ترین تشت نه وه کهس خوه ناسبکه ت وه ساناهی ترین کار ژی نه وه کیماسیا ل یین دی قه بینیت)).

وهسا باشتره هر کهسه ک تهرکیین خوه ناسبکه ت و ژ کیماسیین دی بیوریت دگهل همیا بی نهرم بیت، لی دگهل خوه هتا دکاریت بی خورت بیت و خوله که کی ژ چاقدیریا خوه غافل نه بیت، نه و خوله کیین نه م ب کیماسیین یین دیشه دبورین، نه گهر ب هزرکرنه فی ل کیماسیین خوه به زپخین، هزار مفا دی ژی و هرگرن کو یا ژ همیا کچکه تر، خوه ناسینه.

نه گهر نه م باشیین نه یارین خوه بیژین باشتره ژ هندی کو کیماسیین دوستان بیژین. هوین هنگی دی کارن کیماسیین که سین دی بیژن کو هوه نه و کیماسی نه بن، لی کاره سات لقییره دایه کو پرائیا که سان نه و کیماسیین کو وان بخوه هه مین ل ده خه لکی دی پتر دبینن و بیژاریی دهر دبرن، دی بیژی وان دقتیت ب قی ریکی پهرده کی ژ وه هم و خیالی به سهر کیماسیین خوه دا بکیشین و لهر چا قه شیرن.

توماس نه کیناس دبیژیت ((ده می هوین نه کارن کیماسیین خوه چیکه نه قه دی هوه چ چا قهری بوونه ک ژ که سین دی هه بیت و دی چوانی خازن کارین وان لدیف حزا هوه بن)). دگهل یین دی نهرم بن، دا نه و ژی دگهل هوه ب نهرمی سهرده ریی بکه ن، دهستی یین دی بگرن دا دهستی هوه بهیته گرتن.

چ ده ما نه م ژ دهستی زاروکان دلته ننگ نابین و هه رگا ف دگهل وان نهرمین، ب چا قه کی دی دنیینه نه ساخان و نه گهر دبارا مه دا هه له یه ک کر لی دبورین، دبارا مریاندا ژی نه قی په ندا لاتینی نه م لهر چا ف دگرین یا کو دبیژیت ((ب باشی باسی مریان بکه ن)).

زارو ک، کچکه نه و بازی هه ستی کرنا وان هندا به رفره نیه کو ژی بهیته پرسین، نه ساخ ژ هه ژی دلوقانی پیکرنی نه و شیانا هه لگرتنا باری به رپرسیاریه تی نیه، مری ژی بی لب نهردی و دهستی وان لی قی دونیایی کورت بووی، له ورا نه م چا قهری زاروکان و نه ساخان و مریان نینه و نه و هه له یین سه باره ت به کری ناکه ینه عیناد و هه ر زوی ژ بیر دکه ین.

چما قی بازنه ی به رفره ناکه ین و یین دیژی به رقی یاسایی نائیخین و دگهل هه می که سا و ل هه می جها و بو هه می تشتا نهرم نه یین؟ خه لک هه می دتوخیبی خوه دا مینا زاروکان نه زانن، وه کی نه ساخان پیچاره نه و مینا مریان ژ هه ژی لیبورینی نه، نه م بهس کریارین وان دبینن و ژ بیرویا وه رین وان بی ناگه یین، له ورا توره دبین و مه لهره ب شه ری توره بوونا خوه هه بوونا وان بشه وتینین، نه م نزانین نه قی بی چاره ژبه ر چ نه گهر دوو چاری شاشی بووینه.

نه گهر مه نه و نه گهر یین نه یین زانیبانه و ساته کی مه خوه ل جهی وان دانابا مسوگهر سه باره ت کریارین وان دا ب تهرزه کی دی دادپه روه ریی که یین.

پرانیا دهما ژبه کیماسیپن وانا ژیان ناگههیته مه و مه ژبهر خوه په‌رسیپی
کیماسی خازیا کریه درویشمی خوه، بهروفاژی هم کیماسیپن خوه کو دبنه نه‌گه‌را
نازارو به‌دبه‌ختیا مه ب تشته‌کی چوونه‌یی دزانین.

زور جارا ژبه کیماسیپن خوه هم دهیینه سفکرن و کوفانا دخوین، لی د پیکولا
نه‌هیلا نا وانا دا نینه.

نه‌گه‌ر مه عه‌لاقه دگه‌ل ئیمناها خوه هه‌بیت دقیت ره‌خنی ل کیماسیپن بسچیکین
که‌سین دی نه‌گرین، ب لیبورینه‌فه بنپینه هه‌له‌یین وان.

کردارو گوتارین خرایپن وانا ژیرا خوه به‌بین و دگه‌ل هندئ سهره‌بری وانا بینینه بپرا
خوه، دا گونه‌هین وانا کچکه‌و بچیک به‌ینه پش چاف و باشین وانا ژی هه‌ژی و مه‌زن.

مانئ هم ژ که‌سین دی باشر کیماسیپن خوه دزانین، چما چاقه‌ری بین که‌سین دی
مینا په‌رییا ژ کیماسی و لنگه‌ریا دپاڅین؟ چما هم ژ کیماسیپن وانا توره‌ببین؟ ما
هم دکارین وانا بگورین و چیکه‌ینه‌فه؟

چ دهما هم ژ له‌هی و بارانی توره‌ نابین، چونکی هم دزانین شه‌ره‌نگه تشته ب
سروشتی فه هه‌قبه‌ندن و توره‌بوونا مه چ کارتیکرن ل سهر هه‌بوون و نه‌بوونا وان
نابین، کیماسیپن که‌سان ژی ژ هنده‌ک بناسا دزین کو هم ژگوهرینا وانا د بی
دهسته‌لاتین، ده‌می هم کیماسیپن که‌سه‌کی دبیین و توره‌ دبین ئافی شوپلی
دکه‌ین و وی ب هه‌فکپی نه‌چار دکه‌ین.

هه‌رگا‌ف دقیت شه‌خاله ل بپرا مه‌بیت کو نازار دیتن باشره ژ نازار که‌هاندنی،
نازارا کو ژ بین دی دگه‌هیته مه هه‌رچه‌ند یا دژوار بیت زوی دی ده‌رباز بیت، لی
ده‌می هم بین دی دئیشینین شه‌و ژی ژبه‌ر هه‌لگرتنا عینادی و توله‌خازیپن بو
ده‌مین درپژ دی ژيانا مه دووچاری دلگرانی و په‌ریشانیپن که‌ن.

چیدبیت زور جارا بو توله‌فه‌کرنی ژ بوختانه‌کی و نازاره‌کا وه‌می سه‌ری به‌نکی
دوژمنکاریپن هند بکیشین کو ل دیمه‌یکي هم بخوه ژی ژکورتکرنه‌فا وی بی
دهسته‌لات ب مینین. چیدبیت بین دپژ دقئ پشکی دا پشکاری هه‌بیت، لی ب
هه‌رحال به‌رپرسیاریه‌تیبیا دستویپن مه دا.

بو هندئ بکارین دبارا بین دیدا دادپه‌روه‌رانه دادپه‌روه‌ریپن بکه‌ین دجه‌ی خوه‌دایه
خوه ل جه‌ی وان دانین و بخه‌بتین دا کو پرته‌کی ژ هه‌ستین وانا دنا‌ف خوه‌دا چیکه‌ین،
که‌سی نه‌خازیت یان هه‌ز نه‌که‌ت دگه‌ل هه‌ستین که‌سین دی ناسیاریپن په‌یدا که‌ت
دقیت ل هه‌یقی نه‌بیت بین دی پشکاریپن دگه‌ل هه‌ستین وی دا بکه‌ن. ده‌می هویین
ب دلساری و پویته‌پینه‌کرنه‌فه ره‌فتاری دگه‌ل بین دی دکه‌ن شه‌و ژی سه‌باره‌ت ب وه
دی خه‌مسارو دلسارین.

کو هویین قیانی و دوستایه‌تیبی ژ بین دی داخاز دکه‌ن، هه‌تا دکارن سه‌باره‌ت ب
وانا دلوقان و سوژدارین، دا تپروژکا قیانا وانا کو د راستی دا ره‌نگدانه‌فا قیانا
هه‌وه‌یه جانی هه‌وه روناهی بکه‌ت و دلی هه‌وه ژ قرپژا ئیش و غه‌ما پاڅر بکه‌ت.

نه‌گه‌ر هویین قیانا بین دی دنا‌ف دلی خوه‌دا نه‌چینن، قیانا وان نکاریت جانی تینیی
هه‌وه تپر نا‌ف بکه‌ت، به‌لکی مینا پیتته‌کا ناگری ل هنداف سه‌ری هه‌وه دی فه‌گه‌شیپت.

ژ عینادی خوه بپاریژن، هه‌ژ هه‌میا بکه‌ن و بازنی قیانا خوه هند مه‌زن بکه‌ن کو
جه‌ی هه‌می جیهانی تپدا هه‌بیت، بقی ره‌نگی دی هویین هه‌ست ب هندئ که‌ن کو
جیهان و هه‌ر تشتی تپدا بی جوان و دل‌به‌ره، قی هه‌ستا بلند و پپروژ د خوه‌دا
په‌روه‌ده بکه‌ن و هه‌تا هویین دکارن خوه ژ عینادی و دلخراپیی بپاریژن، ژبه‌رکو
دی ژيانا هه‌وه ره‌شکه‌ت و بی ره‌وشکه‌ت.

که‌سین ره‌شبین کو ب چاقی که‌رب و عینادی دنپینه‌خه‌لکی ل ره‌خ و چانین خوه
په‌رجانه‌کی درکانی بی چپکری و هه‌قبه‌ندییا مه‌عنه‌ویا خوه دگه‌ل جیهانه‌کی کو

تیدا دژین یا بزداندى، ههژ ځيان و دډستايه تيا ييډن دى ناکه ن و ههلبهت نکارن داخازا ځيانى ژ کهس بکهن، دونيايا مه مينا چيايه کييه هه رکهسى دهنگى خوه راهيډيت دى بهروفاژيا دهنگى خوه گوهلپييت، کهسى کو جانى وى ژ سۆز و ځيانى يى تهژى بيت ژ بلى ځيان و سۆزى ژ ييډن دى نايينيت.

ژيانا ماددى ل سهر شهنگستى ل ههڤ گوريني يا راوهستايه، لى مه نهڤيت دانى (اعتراف) پى دا بينين کو ژيانا مهعنهوى ژى ل سهر ڤى شهنگستى يا موکمه، نهگهر هوين دگهل ييډن دى ب وهفا نهبن، دى چاوا داخازا وهڤايى ژيکهن، ژبهرچى ل سهر دډستيني کرنا ييډن دى موکم نينه، ژ قهستا داخازا ههژيکرنى ژوان دکهن؟

خوه پهريسيى وهسا تهويډ وندا کرى کو هزر دکهين ژ بلى مه کهسهکى دى دڤى دونيايى دا مافى ژيانى نييه. نهڤ پهندا ناقدار مه يا ژبيرکرى کو ديډيژيت ((تو ب کيژ دهستى بدهى ب وى دهستى دى وهرگريهڤه)).

کهسى کو توڤ نهچاندى چ جارا ب هيڤيا دروينى ناچيته ناڤهڤيى، نهگهر بچيت ژى دى ترانه پى هيډنهکرن، بقى رهنگى کهسى کو توڤى وهڤايى دناڤهڤيا دلادا نهچانديت، چاوانى لبهره ڤهريژا ههڤالينيى بدرويت.

چيډييت هم نهکارين ههژ ييډن دى بکهين، لى هنگى دڤيت وانا مينا خوه دانين کو ژوا چاههږى نهبين، دهسى هم ژ نييمهتا ځيانا ييډن دى بههرههمند نهبين جانى مه مينا جهمهډى دى سارو ههشک بيت و سۆزين پاقر ژى نازين و ل ديماهيکى دى مينا جهمهډى ل بهر تيرۆژکا هتافى بيته ناڤ، لى گهرمى کارى ليناکهت. ژيان دى چهندا بزجهت بيت نهگهر هم ههست بکهين دبن ڤى نهسمانى دا کهس نييه ههژ مه بکهت!

تيک ژ گرنگترين ريکين خۆشبهختيى تهوه کو (تهز)! خوه يا بۆرى لبن پيى خوه دائم و بگههينه نهڤى نانکو ژ خوه پهريسيى چاڤا بنقنين و بهرژهوهنديډن تهڤايى لبهرچاڤ بگرين.

ههڤکارى دگهل ييډن دى کرن نه ههر ټهرکى مه يه بهلکى ټيکه ژ خۆشيډن ژيانى.

لى بهرى کو بکارين هاريکاريآ خهلکى بکهين يا فهره وا بنياسين و ب نهنداژى پيډڤى ههژى بکهين، چيډييت هم ههژ بکهين کارهکى باش بکهين، لى نهگهر يى هه ماههنگ نهبيت دگهل عهقل و هيکمهتى ل جياتى مڤاى دى بيته زيان، بهس ب ههبوونا نيازهکا باش هم نکارين بو ييډن دى مڤاين. هاريکاريآ خهلکى کرنى ريکين جودا جودا ييډن ههين.

ههراڤا دهسى هم چهند فلسهکا ددهينه گهډاو بى سهرهستا کو ژ ههسى خهلکى بى سهروهه ترن، هم وه هزر دکهين مه هاريکاريآ وانا کرى، هم نزانين بقى کارى خو هم بهنکى دهروويى د ههڤکا وان دا موکمر ليډکهين.

چقاس دا باش بيت نهگهر ههستا پشت بخوه گريډانى و سهرخوهبوونى کو لدهڤ وانا يا نهستيه مه پراکريافه و ريکا ژيانى مه لبهر پيى وانا دانا با، قهتاندا پيډڤياتين کهسيډن دى کارهکى باشه، لى چاکسازيا نهڤلاڤى وانا باشت و ههژى تره.

خيڤا نه دهڤى خوهډا خراپترين کاره، دهسى کهسهک دهست تهنگ دييت بو هندى يه کو ژ ريکا بهزريوونى بهيته پاراستن و بزڤينهڤ سهر ريکا راست. چهند باشه ڤى ناخفتنى بينينه بيرا خوه و ژ نافهروکا وى پهندا وهرگرين، من دهرووزهکهرهکى بهلهنگاز ديت و هندهک ژ زهخيڤا خوه من داى چوو و زوى ڤهگهڤيا، ژ برسادا زور نهما بو جانى وى دهريچيت، جلك لبهه نهما بسون و ژ سهرمادا دلهرزى! من دهرووزهکهرهکى دى ديت ل جياتى پارهى من شيرهتهکى مڤا ليکر و ريکا پينهډانى

و پشت بخوه گریدانی من لبراهیکا وی دانا، چوو و ئیدی نههاته فده ف من، چ دهما من شه و برسی و بهلهنگاز نه دیته فه.

هه رگا ف خه لاتین مه عنه وی ژ چاکیین سه رقه یی باشتن، گا فا هویین بکارن جانئ بهلهنگاز ژ زیندانا زه لیلی قورتال بکن، شه گهر نه دیشین چ مفای ژ هه فکاریا کورتا هه وه و هرگرن.

چاکی کاره کی گرنه لی پاره دان ب ده روزان دی جانئ وا هه رمینیت و هه ستا پشت بخوه گریدانی دی ژوان و هرگرت، بایکون دبیژیت ((دابعه بتین نه هه ر حه وجه یا بهلهنگازا بقه تینین، بهلکی وانا ژی بو ژیا نه کا سه ربه ست و شه ریف به ره فه بکه یین کو بکارن شه وه بخوه پیدقیین خوه جه ب جه بکن)).

چاکیین مه دی بهلهنگازا پتر بی چاره کن، وه کی وی هندی یه کو کوسپین تازه ل بهراهیکی دانین و چیکه یین، شه گهر شه م بکارین دهستی وانا بگرین و وانا ژ گه رداقین به دبه ختی و زه لیلی بینینه ده ری و دنا ف ژینگه هه کا ته ژی رونه یی یا پینه دانی و سه رخواه بوونیدا نازاد بکه یین، دی بیته باشتین چاکی ده رحه قی وان دا مه کری، چاکی و کاری خیری چ شه ندازه نینه، هه روه کی گوتی ((عه قل یی توخیب داره، لی سوز و دلوقانی بی سنوورن و دکارن هه می تشتا دنا ف شاپه ریین فریشتانه یین خوه دا جه ب جه بکن)).

سه رۆکانیا سوز و دلوقانیا مرۆقی مینا بیره کی یه کو هه ر چقاس ناقی ژی راکه ن هه شک نابیت و هه ر ل سه ر هاتنی یا به رده وامه و دکاریت جانین بی چاره تیر تا ف بکه ت.

خاله کا دی نابیت ژبیر بکه یین، شینا مه یا مالی یا توخیداره، شه گهر شه م دراقتین خوه ژ قه ستا به دینه یین دی ده می مه ده لیقه کا ره می ده ست که قت و ئیکی فه ر که قته سه ر ریکا مه نکارین هاریکاریا وی بکه یین، ژبه رکو به ری هنگی شه و پشکا پاره ی کو پیدقی بوو دریکا قه نجیکاریی دا به زرخین مه یی ژده ست دای و وه کی

وی هندی یه کو مه به ردا بیته دنا ف ناقی دا هیشتا ژی خراپتره، مه ب وی پاره ی مفا نه گه هاندیه که سی و مه زیانا گه هه ندی.

ده می هویین ژ قه ستا هاریکاریا هنده ک که سان دکهن، که سین دی کو حه وجه ی هاریکاریا هه وه نه دی ژ مافی خوه بی پارکن، ئانکو دی دبارا وادا سه ته می کن، شه گهر پاری خوه به نه عاره ق فه خوره کی شه فه هه وه هاریکاریا به دبه ختیا وی کر، زور جودا هیا هه ی دنا فبه را وی چهن دی دا هاریکاریا کا کیم بو ئیکی بکه یین یان وی دنا ف چه په ری قیان و چاقدیریا خوه دا بکه یینه هه میژی، هه ر دوو دکارن ژپرا ریکیین به خته وه ریی بن، لی یا ئیکی شه گهر یا بزبان نه بیت هندا مفا نییه.

حه زا مرۆقی یا لاوازه و هه ژ ته نه لیی دکه ت، پاره دان ب گه دا و به له نگازی دی وی ته نه لتر و به له نگازتر لیکه تن، دقت شه م کاره کی بکه یین کو بکاریت به رکا خوه ژ ناقی بینینه ده ری و دنا ف گوره پانا دونیایی دا ب پیین خوه گا فا پافیتی، شه گهر نه دی شیت چ مفای ژ هاریکاریا مه یا زیده کیم و ده می و هرگرت.

چه ند فلسه ک دان ب گه دای یا بزجه ت نینه، لی ره نگه بو وی زیان تیدا بیت، دقت ب ریکه کا دی شه م خزه تا وی بکه یین و ریکا ژیا نی نیشابده یین و وی ب پینه دانی و سه رخواه بوونی پر چه ک بکه یین، دا قی ریکی بریت.

نا فداره ک دبیژیت ((ریزی ل بهلهنگازا بگرن، دهستی لاوازا بگرن، هه رمیا چیکه نه فه، دا خودایی مه زن هه ژ هه وه بکه ت و خه لاته کی مه زن به ته هه وه)).

خه بتین بو نه هیلانا حه وجه یین که سین دی ئیکه ژ شه گهر یین خۆشه ختی.

پرانیا به دبه ختیین مه ژیده ری وان خوه په ریسی یه، شه گهر شه م شیا پاینه ژ دهستی وی قورتال بین دا ناریشین مه زور کیمتر لیه یین، شه گهر شه م دبارا یین دی دا ب هزرین و بو سفکرنا ئیشین وانا بخه بتین، دی هه ست که یین کو به دبه ختیین مه

سښکون، د نه نجام دا بقی ریکې دې کارین ناریشین خوه ژبیر بکهین، زور جارا چیدیت ب دیتنا کاره ساتین که سین دی داخبار ببین، لی بو ونا چ نه نجامه که هیه؟ نه گهر سوزین مه بکریار نه هیڼه سه لماندن، رهنکه بو مه بمفابن بو رهوشا یین دی چکارتیکرن نابن و ههروه کی نه بن وه سانه.

نه گهر دلینی و سوزین مه دیار بن و ب ریکا وان باره که لسهر ملی یین دی بهیته راکرن تشته کی ژ وی باشر و بهاگرانتر نینه، نه گهر نه ما سوزا هسک و قالا بکیرا چ ناهیت!!

عه قلی ژ خورا پله کا د ژیانې دا هیه، زورې کاریگه ره لی باراپتر یی هیشک و سارو بی جانه و ری و شویین وی سته مکارانه دهیڼه پیش چاڅ، بهر و قازې، دلینی و سوزین مرؤفی گوره پانه کا روغن و زه لاله کو هه می که سا ده میبزا خو دا دگریت. ژيانا مه ژ هه می تشتا پتر قهر دارا سوز و دلینیین که سین دییه.

هوین باش هزر بکه نه فقه، کارتیکرنا هه ست و سوزین دایکی د ژیانې دا لبر چاڅ بگرن. نه چقاس ره هیڼین دایکین خو یینه کو وانا ژيانا خو ب په روه رده کرنا مه فقه مه زاخت و دگهل هندې چه ژمه کر و جانی مه ژ سه روکانیا سوز و هه ستین خو تیر ناڅ کر، ژ ټیک ژ که قال کیشین نافدار هاته پرسین چ تشته کی تو نازراندی و تو بریه ریژا هو نه رمه ندان؟ دبه رسفی دا گوت ((ماچه کا دایکا من)) دبیژن هونه رمه ند روینس تابلویکه چیکر بوو لب نافع و نیشانی ((گرینژینا زاروکی)) هه ره شهو تابلو ب قه له م خشاننده کی و هه سا گوړی نافع و نیشانی وی کره ((گریا زاروکی)) نه فقه ټیکه ژ شاکارین هو نه ری نه م هونه رمه ندین شاره زا نینه کو بکارین ب قه له م قیپرانانه کی بکهینه گری. لی په یقه کا پر نه فین دې کاریت کاری قه له می هونه رمه ندی نه نجام بدت هه چه ند خه لک ژبه ری رهق نه هاتینه چیکرن، لی رهفتارین وانا دگهل هه ف و هه سانه دې بیژی ل جهی دلی به ری لناف سنگی وان دا.

چقاس باش بو نه گهر مه گوتنا شکسپیر بکار بربا چاخې د بیژیت ((نه ساخین دهر و نیین که سین دی مه ب دهرمانی قیانی چاره سه ر دکرن وه نه خشی به دبه ختیې مه ژ دلی وان دینا دهری و تارباتیا غه م و بی مرادیې کو دناف دلی وان دا دهسته لات په یدا کر بوو ب هنگینې هه ستین پاڅو مه تیکه هل دکر دا تالی و نازارا وان کیمتر و سښکتر لیبهیت)).

نه م بریکا هه ست و سوزین خو دکارین کارین بمفا بو یین دی نه نجام بدهین قیجا بوچی نه م ژ نه نجام دانا وان خه مساریې دکهین، نه گهر نه م خودان شیانین دې کارین پاریزقانیې ل لاوازا بکهین وه د هه ره وشه کی دا بین دې کارین دهستی ته په سه را بگرین هه ره وکی گوتی ((ب گرینژینه کی لاوازا دلخوش بکهین و چاڅا ل سفکیاتیا وان بنقینن وه ب چاڅه کی کیم بنیرنه کیماسین وان)).

نه هه ره دقیت هوین جهی چه ژ ټیکرنا ته په سه را بن، به لکی دقیت ژ نیشا دلی چه ژ وان بکهین، قه نجی و خو شی دکارن دلا بو تالی مه رابکیشن، پویته کرن و نه رمیاتی د په روه رده کرنا زاروکان دا بکارینان نه نجامین هه ژی ژی چیدین.

رهوشا که سین دی و قایدی شیانین وان لبر چاڅ بگرن و ژ قه ستا ژ وان چاڅه ری نه کهین، هه رگاڅ وه ل بیر بیت کو پرانیا نه و چاڅه ریاتیین مه ژ خو هه ی ناهینه نه نجام دان و بی هیفی دین، قیجا دې چاوا ژ یین دی چاڅه ریین کو قویناغه کی ژ مه دویرن.

سورات ب دژ ژ هه فدژین خو گو تبوو ((شهز ب هویری ب ده ستوراتین هه وه دا چوومه خوار هیچ ټیک ژوان دبو تا جه ربانندنې دا ساخلم دهر نه که فت، به س دژ ده ستورین کورت نه بن ((ټیک نه وه ب وی قایدی کو چاڅدیریا خو دکهین دا یین دی خرابیې دگهل مه نه کهن دقیت هویشار بین دگهل یین دی خرابیې نه کهین، یا

دوویی ژى سهرقه ب باشى خو ههليخستن نه يا گرنهگه دقيت براستى باش و خيړكه ر بين)).

ئيك ژ وا تشتين كو ئاسويا ژيانى رهدكهت، دوژمنى و عينا ده، ئهم بارا پتر سكالايى ژ دوژميين خو دكهين كو ژيانامهيا ل غم و ئالوزيى ئالاندى، لى دقيت ببينين كا دوژميين مه ل كيرى پيدا بووينه و چما دوژمنيا مه دكهن؟ ئه گهر دقئ بارى دا پيچكه هزر بكهينه قه دى دانى (اعتراف) ب وى چهندي دانين كو گونه ه ژ ئالى مه قهيه و مه ب خو دوژميين چيكرى.

ره شيبينى و گومان خراپى، په رده كه كو دكه قيته دناقبه را مه و يين دى دا و ناهيليت رهين دؤستينى دگه ل وانا موكم بكهين و ژ نيعمه تا وه فادارى و قيانى به هره مه ند بين.

مادام دؤساوين دببذيت ((دهمى هوون خو ژكه سه كى دده نه پاش و سه باره ت بوى رهش بين دبن و وى ژ ريزا دوژميين خو ده ژميرن، سهير نييه ئه گهر ببينه دوژمنى راسته قينه يى هوه، ژبه ركو ئه ق ره فتاره به سه كو توقئ عينا دى دناق دلى وى دا بچينن)).

ئيك ژ مه زنترين به هرين كو مرؤقى ژ ته قايا جانداران جودا دكهت، هه بوونا هه ستا ره حمى و به خشين و چاق نقاندى يه ژ هه له يين يين دى، پيغه مبه رين خودى سلاق لسهر وان بن شانازى بقئ به هرى دكر و ئهم هه مى ژ قئ به هرى به هره مه ندين. بهس مه ئبراده نييه، له ورا ئهم نكارين ل خراپيين كه سين دى ببؤرين و بقئ ريكي هاريكاريا به دبختيا خو دكهين، ئهو كه سى وه ئازار ددهت د هه مان دهم دا ده ليقه كا باش دده ته ده ستى هوه كول وى ببؤرن و تام كه نه له زه تا ببؤرينى.

توله ئيك ژ خه سله تين سروشتى يين مرؤقييه، لببؤرين و به خشين ئيكه ژ خه سله تين خودى.

چيدببذت زؤر جارا په يقه كا هه ژيكرنى ئاگرى تورهيى قه مرنينيت و مه ژ شه رى دوژمنكارى و عينا دى قورتال بكهت، وه به روقاژى په يقه كا ترانه پيكرنى ئاگرى دوژمنكارى خو شتر ليدكهت. ئيك ژ كه سين مه زن دببذيت ((بى بؤمه هاتيبه گوتن كول دوژميين خو ببؤرين، لى بؤمه نه هاتيبه گوتن كول دؤستين خوه ببؤرين)) لى فهره ئهم د ههر ره وشه كي دابن ژ شاشييين كو يين دى دده رحه قئ مه داكرى ببؤرين، ده مى هوين تولى ژ نه يارى خو قه دكهن دبنه هه قه كويفين وى لى ئه گهر گهرده نا وى ئازاد بكه ن دى پيش وى كه قن، ئهو خراپكاره و هنگ به خشنده! چيدببذت ههر ژ به رقى چهندي وازى ل نه يارى بينيت و بيته ريزا دؤستين هوه، هه له بت هوين دزانن كو هزر كرنه قه سه باره ت توله قه كرنى و به ره هه فكرنا ده ستپيكا وى چقاس دببته جهى په ريشانيى.

دهمى مه لبه ربببذت ئيكى تازار بدهين چيدببذت سه ركه فتى نه بين، لى ب ههر ته رزه كى بببذت خو ئيشينين، ژبه ركو ده مه كى دريؤ دى ب دلگرانى بهينه سه ر. ژ بلى قئ هه ميبى، به خشين و ببؤرين باشترين تولقه كرنه قه يه. برپيكا ببؤرينى دى باشتر كارين بى پيكدادان و عينا د، ب سه ر دوژميين خودا سه ربكه قين و وانا نه چار بكهين كو خو ده مه مبه ر مه دا بشكينن. زؤر جارا چيدببذت دوژمنى مه يى خو ينى ببببته دؤستى مه يى جاني، له ورا هيلانا نه ياره تيبى و ره قين د هه مبه ر دوژمنان دا، شاره زاترين هيرشه كو ئهم دبينه سه ر وان، ژبه ركو دقئ سه روبه رى دا شكه ستا وان يا مسؤگه ره. له ورا

دهمى يين دى خراپيى دكهن، دقيت ئهم قه نجى بكهين.

قه نجى ده مه مبه ر خراپيى دا سياسه ته كا ئه سمانييه، كو ب ريكا وى دى ئاراميا عه ردى هبته پاراستن. ئه گهر ئهم بخازين ده مه مبه ر خراپييين كه سين دى دا خراپيى

بكهين نهو ژى نه چارن دهه مبهه مدها خراپيې بكهن و بقی ريكی رهه و ريشين خراپيا چ دهه ما ب دپماهيك ناهين.

توله قه كرن خراپيې ژناډ نابهت، نه گهر ژناډ ژى ببهت، دى ريكه دوژمنكارى قه كهت، نه قه ژى ب خو مه زترين خراپيه، گريمان هه وه كارى ب خورتى بسهر دوژمنه كى خو دا سه ربكه فن و بيننه بن دهسته لاتا خو، هه رى هوين دى شين ژ وى پشت راست بن كو ده ليقه بو هه لكه فت خيانه تى ل هه وه نه كهت؟

بو راکيشانا پشتيقانیا کهسا بهری ههر تشته کی قیان و دلوقانی پیدقی نه.

قیانا یین دی بهس برپکا دلوقانی و رهفتارا نه رم دهیته راکيشان، نه گهر هه وه نه قیت قه نجی دگهل یین دیژى بكهن به لایى كیم قه دلوقانیى ب خو دا ببهن، نه یاریى و عینادخازیى ژ بلی به دبختیى چ به رهه می دى نییه، چ به دبختیى ژ قى مه زتره هه وه گروپه كا دوژمنه هه بیت كو به رده وام نه چاربن خو ژ وان پیاړین، گوايه كه له مین دانایه درپكا هه وه دا و هوين نه چارن ب پيخاسی ب سه ردا ده رباز بن، یان دناډ ماله كا پری دوپيشك دانه كو دقیت هه رگاډ چاډیړیا خو بكهن. چ دهه ما هوين ته نا نینه و رومیه تى نارامیى ناینن!

چما نه م هه رگاډ ل خراپيېن كه سين دى بگه رييېن و كيماسيېن وانا ژ هندی كو هه ی مه زتر ليېكهين، وانا خه سله تيېن قه نج ژى هه نه، پا بوچى چاډا ژ وان دنقينين، هه رچه ند نه گهر مه بقیت باشيېن كه سين دى بينين زور بساناھى يه، نه گهر خو په ريسى ب هيليت خازيار دى هه ر قه بينيت. زور ژ كيماسيېن دؤستان دقیت هندی نيڅيا چاكيېن وانا بهينه هژمارتن، بو نمونه نه گهر دؤستى مه نه فسه كا لاواز هه يه، لى يى خو شكاندى و گونجيايه، باشه چما نه فس لاوازيما وى ب كيماسى بزاني، لى ريژى ل خو شكاندى و گونجيانا وى نه دانين؟

هندهك كه سين خوره وشت توند و دلرهق دبينين و ژ رهفتارا وان هه ييهت گرتى دبين، نه م خو نابيين وه بزاقين خو ب هويرينا ((ميكروسكرۆب)) ده قيقى ليتانيرين، دا بينين كا نه م ژى مينا وانا بيننه و نهو ژى بگهرا خوه ژ مه چاډه رينه دگهل وانا دلوقان و رهفتار خو شبين.

پستالوجى ديبژيت ((د جيهانى دا كهس نييه مجازيت يان بكاريت هاريكاريا يين دى بكهت)). نه قه ناخفتنه كا هه له يه، نه ز كو نيكم ژ قى خه لكى هه ست دكه م كو نكارم مينا پيدقى قه درى هاريكاريا دؤست و خزمين خو بگرم.

قه نجيكاريى د قويناغا دهستپيكي دا هه تا راده كي زحمت دقیت وه چقاس دقى ريكى دا بچينه پيش شيانين مه دى زيده تر ليپهين، گوايه كارين باش، نهو دا يكن يين كو ب ده رباز بو نا زور ژا زاروكين تازه دئيننه دونيايى. شكسپير ديبژيت ((خراپيېن مه د رۆژگارى دا دى ب يادگار مينه فه)). بينگومان باشى و خراپى پاشى مرنى دناډ ده فته را رۆژا دا ره شقه نابن و كارتيكرونا وان هه تا ده مين دريژ دناډ جيهانى دا دى مينن.

زيرو زيف پيدقيېن ژيانى به رهه ف دكهن، لى چ دهه ما نكارن قاسى هافرپه كا دلوقانان و په يقه كا حه ژيكه رانه مه دلشاد و كهيف خو ش بكهن، هه ژارى و به دبختى ژى نكارن هندی رسته كا تيژو در جانى مه نازار بدن.

والتهر نيسكات ل گور قى چهندي ديبژيت ((زور تير بى ده ستى ژكفانى دهر دكه فن و به روقاژى نارمانجى ژ نارمانجى دهر باز دبن و ب جهه كى دى دكه فن، زور ناخفتن ژى بى ده ستى دهينه گوتن و جانى يين دى بى نه ندازه خو ش دكهن، يان ژى دلا دشكينن، حه يف!)).

سامان به خشين بارا پتر يا بمفايه، لى هندهك جارا زيان ژى چيد بيت، راسته خه لاتين دؤستانه رهين قيانى موكمتر ليدكهن، لى نه ف خه لاتنه بهس ب دؤستا و

خزماڤه دگرځيدايښه. پهندهکا ښنگليزي دښځيت ((چقاس نهو تشت باشن کو دښه جهی خوښی و چهلهنگی.))

دځيت هه رگاځو دگهل هه می کهسا نه مازه دگهل زارځکان ب نهرمی و ځيان باخځين، ژبه رکو جانی مروځی مينا بیره کی په کو ژ دلویځن سوژين يځين دی ناځا وی زیده دښيت و هه ستين سوژ و ځيانی دکويراتيا ویدا دهيتته کهله کهلی. رهنکه بزجهت بشيځين هيمهت و نه نجامی ښک په یفا پر سوژ و ځيان هه ست پښکه یښ.

هه رگاځو بهری ناخځنتی سه بارهت وی تشتی و ده دځيت بيژن هزر ژی بکه نه فهو بی هزرين ده ست ب گوتنی نه کهن، ناخځنت مينا تیری په ته گهر ژ کځانی ده رکه فت ژ ده ست چوو، ځيان مينا بالنده کی کویځی په دناځ رکی دا ته گهر ژ ده ری وی فری مه حاله بهيتته ژفراننده فه، سه بارهت ځی چه ندی یا هاتيبه گوتن ((زور جارا چيدښت هم هه ز بکه یښ نهو ناخځنتا ژ ده ځی مه ده رکه فتی بيخينه ځ بن دهسته لاتا خودا، لی ژ هه ستايه! ناخځنت که ځوکه ک نيهه کو ده می ژ هیلينا خو ده رکه فت بزقریته فه.

له ورا بی هاته گوتن ته گهر ناخځنت زيف بيت نه ناخځنت زيږه. ته گهر ژ زيندانا خو په رځی قورتال بين کو گرنه گزين ريگرا خوښه ختيا مهیه وه بو هاريکاري که سيځ دی ب دل و جان بجهبتين، جيهانا مه دی بيته بهه شتا بهرين و نه فه هه می به دبه ختیبه کو مينا کهله ميځ تيژ دچنه دلی مهرا و دلی مه بازار ددهن دی ژ ناځ چن.

ناراميا وژدانی و ځيانا خیري ژ مه رځين خوښه ختیبی نه، چيدښت بی و ان بيښه خودان شيان و ب هيز بکه ځين، لی به خته وهر نابین.

ب ځيان و چاکي و ناراميا خيالی مروځ دکاريت به ره ځ که مالی پښنگاځا پاځيتيت.

مروځه کی مه زن دښځيت: ((کارين گرنه کو ژ کهيف پنهاتن بو يځين دی دکه يښ مينا شه کرينه و کارين بچیک ژی مينا خوښه. شه کر هه ر چه ند يا شيرين و خوښه زی بيت، لی کيتمر دهيتته بکارځينان، لی خوځی هه ر روژي چه ند جاره کا بکارځينين و چ خارنه کی نکارين بی وی بخوين)). له ورا نابيت هم بهس مژبلی کارين مه زن بين و دپه سنا واناذا زيده گاځی بکه يښ وه چاځا ل کارين کچکه بنځينين و بچاځه کی کچکه لی بنځينين، بهلکی دځيت هه ر تشتته کی ل جهی خو دا بنياسين.

هندهک خه لک پښگځشيني ل سه ر عيناد هه لگرتنی دکه ن و چ ده ما خرايځين که سين دی ژير ناکه ن، مينا به خيله کی پاره هه ی کو شه ځ و روژ بهس نوځه داری ل پارين خو بکه ت و چ شولين دی نه بن ژ بلی ځی چه هزرين دی نينه کو عينادا ځه شارتی دناځ دلی خودا بهيلنه فه و پښگه هينن، دا ده می دهليفه ژيرا هه لکه فت جانی يځين دی ب توله فه کرنی ژهراوی بکه ن، ده می هه له يهک ژ يځين دی ديت و دهروونی وا بريندار بوو نه فه رهنکه کهسه ناهيلن نهو برين بزماروکا خو بدهت، هه ز دکه ن به رده وام ځی بريني کولکه نه فه گوايه ژ ځی کاری تامی وهر دگرن.

دځيت ځيان و دلوقانی ده می نالين ژيانی دا دهسته لاتي په يداکه ن، بی ځيان مال چيه و ژيانا مالباتي چيهه ؟

پشکا هه شتی

پهروهردیه و فیڤرکرن

چىقانۆكىن كەقنار، پەرتۆكىن چەرخىن بۆرى و ھەقچەرخ و گوتارىن وانا ھەمى دانى ب گرنگيا پەروەردە و فيركنى دادئىنن و كەسىن دى بۆ پويته پيدنى پالددەن. ئەفلاتوون دىبىت ((پەروەردە باشترىن تىشتە كول دەف باشترىن مرقشا ديارد كەقئت)). وولەر دىبىت ((فىركن مەزنترىن خىرە كو خەلكى خىرخاز دكارىت بدەتە بەلەنگاز و بىخودانان.)) مونتلى دىبىت: ((نەزانىن سەروكانيا ھەمى شەر و پويچاتىبە كىتە.)) ئىك ئ پىتولان دىبىت: ((نەزانىن دۆزەخە كا سوتىنەرە دى بىزى خەلكى نەزان بى دناف دۆزەخى دا دژىت، زانىن و زانست مرقشا ئ زىنگەھا ئاسايى پىھەلتر دەت و بەرەف بەھەشتى برى دىخىت.)) ل چەرخىن بوورى زور بلىمەت د قادا زانستى و فەلسەفە دا پەيدا بوون و زانستى قويناغىن پىرشنگدار برىن، لى وەسا ھىز نەكەن كو زانست و زانىنى قويناغىن خو بى ئارىشە و بەرەست برىنە ھەتا گەھىشتى قويناغا نەھا. براستى دكارىن بىزىن كو زانستىن مرقشى دناف دىرۆكى دا سى قوناغىن ئ ھەف جودا برىنە:

قوناغا ئىكى زانست بەس بۆ مىرا بوو، ئنا مافى وى چەندى نەبوو دقى قادى دا گاڤا پاقىزىن، ھەروەكى دگوتن ((باشترىن جھ بۆ ئنا كوئى خانى بوو)) ھەروەسا ئەف پەندا فەرنەسى ناف و بانگى وى باش چوو بوو ((ئز ئ بلى ئنجىلى نايىت چ پەرتووكىن دى قەخوئىت و دقئت دناف ھەر جوار دىوارىن خانىدا بىنىت)). دناف مىرادا زى ھەمى كەس ئ نىعمەتا زانىنى بەھرەمەند نەبوون، بەلكى بەس قەشە و راھىيىن دىرا و كەسىن تەخىن ديار و بەرچاڤ ئ قى بەھرا مەزن بەھرەمەند دبوون و كەسىن دى ئ ھەمى جھا مىنا جاندار و مىش و مەگەزا دناف تارىياتيا نەزانىنى دا

دژىن. وى چاخى زانىن و كار ب ھەقرا نەبوون، ئ بۆ كارپىكرنى فىرى زانىنى نەدبوون. كەسى كو فىرى خواندن و نقىسىنى ببا كاركرن ب عار دزانى و دەست ل كارپىن ئاسايى نەددا، چما دویر بچىن و گرۆقى بۆ ئاخقتنا خوە دناف بەرپەرپىن دىرۆكىدا قەبىنىن، نوژدار جۆنس دگەل ھندى كو ئىك بوو ئ زانا و زانىارىن مە دگوت ((ئەگەر زانىن و پەروەردە كر بەلاڤ بىت و ھەمى بەھرى ئى وەرگرن، پاشى دى كى كارا ئەنجام دەت؟)) دقويناغا دىقرا ھەتا رادەكى زانىن و پەروەردە كر بەلاڤ بوون، لى بەس خواندن و نقىسىن و كورتىەك ئ ماتماتىكى فىرى زارۆكان دكر و ئەو دقى ئاستى دا دەپلان، دترسىان كو زارۆك ئ ھەگەرا خەبتىن و رژدىسى ئ وى تەخا كو بوانقە ى گریدای بوو بچىتە تەخە كا پىھەلتر، وى سەردەمى قويناغا سستەم و تارىياتى بوو، چ ھەقشەرى و نازادى نەبوون، زارۆكىن مەزنا دگەل زارۆكىن ھەژارا دژۆرەكىدا و دىزەكىدا و ل سەر كورسىكەكى نەدرۆنشتن.

ئ ھنگى پاش قويناغا نھا دەست پىبوو. دقى سەردەمى دا تەخىن ئ ھەف جودا ب گەرا خوە ئ كاكلكا زانىنى بەھرى وەرگرن، لى ب بىروباو ھەرا مە مىرى نە ھەر دقئت فىرېوونا تەقايى بکەنە كرىار بەلكى دقئت پەروەردە كرنا رەگەزا تازە بکەتە دەستپىكا بەرنامى خوە. ئىك ئ سىياسەتمەدارىن سويسرى دىبىت ((پرانىا زارۆكىن مە دەمبىزا بەلەنگىزى دا ئ دايك دبن، لى ئەم ناھىلین سەردەمى ئيانا خوە ب نەزانىنى دەرباز بکەن)).

خۆشەختانى نھا ھەتا وى رادەى كو دقئت گرنگيا زانىن و پەروەردە كرنا تەقايى بزانىن مە زانى. ب بۆچوونا ھندەكا فىروونا تەقايى ئ مەرچىن كەمالا ھەر نەتەو كىنە وە مە نھا كو پىدقى بىن ئيانى بىن بدەست خوەقە ئىناى يا فەرە بۆ قويناغىن خوە ثقاڤكرنى پىكۆلى بکەين.

پهروورده کرنا زاروکیڼ ښوړو زهلامین سبه هی ژ پیندقیڼ کهمالی نینه، بهلکی ژ پیندقیڼ ژيانا نه ته وهیښه. زانست شهنگستی ټافه دانکرنا وهلاتی و ب هیزکرنا ملله تی به.

گهلی نه زان نکاریت هه بونا خوه بیاریزیت وه دویر بیان نیزیک دی دناڅ تاریاتیا دیروکی دا روچیت، چ شویوارین وی نامینن ژ بلی مانه فا وی نه بیت دناڅ بهرپه پین که فندا.

نهو نه ته وی بخازیت بژیت دقتت چرایه کی رونا هی ژ زانین و زانستی ددهستی دا هبیت، دا ب رینیشادانا وی بکارتی ته فراز و نشقیڼ سهرده می بریت و جهی خوه ده مبه ر قهومین و ناریشادا بیاریزیت.

نه گهر هم تومارا قه ترما (جرائم) دگهل تومارا خویندنگه ها هه قبه ر بکهین دی بینین هه ر چقاس به روکا تیگه هاندن و پینگه هاندنی به رفه ه دیت ژ که سین قه ترمه چی کیم دیت، پرتک ژ تاوان و قه ترما ژ نه نجامی مهیلا قتری یا مروقی بو شهری و زیده گاقی دهینه نه نجامدان. مروقه لاوازی هی هاتیبه ئافراندن، ده می یی نه زان بیت ده مبه ر قهومینادا شیانا خوړاگری نایت و مینا پی شیی د هه مبه ر بایه کی خورت دا ب کچکه ترین پی شهاتی خوه بده ستقه ددهت. نه زانین و سهرخوشی مه نترین ژیده ریڼ قه ترمه و تاوانانه.

نیک ژ مه نترین مفایین خویندنگه هی نه وه به راهیکا زاروکان دگریت کو دگهل که سین نه نهل و بهرته للا کو بی کار و پی شه دناڅ کولان و شه قام دا دچهرخن نه گه ریڼ و تیگه لیا وان نه کهن.

هه لبهت زاروکی هه ژ چاقلیکهری دکه ن، مه ترسیا مه زن ته قه یه کو زاروکی ل ده ستپیکا ژيانا خوځدا که سین بهرته للا بینن و دگهل بزاقین وانا ناسیاری پیدا بکه ن. خویندنگه ده لیقی بو زاروکان ناهیلیت تیگه لیا که سین تورهات و

هه رمی بکه ن و فیږی نه ریڼ هه رمیڼ وانا بن، لی ته قه یا راسته یان هه له؟ باشه یان خراب؟ فیږی پرسیاری دناڅ رویدانین ژيانی دا هزار جارا هم ل خوه دکهین، مروقه بونه وهره کی عاقله، ئانکو نیگه م جار هزر دکه ته قه پاشی کار دکت، پرانیا کارین مه دناڅه را باشی و خرابی دا جهی گومانی نه و ژ نیک قاقی کرنا وانا کاره کی ب ساناهی نییه، که سی کو ژ پهروورده کرنی به هره کا ثقافه وهرگرتبیت، هه رگاڅ کارین خوه ب هزرکرنه قه نه نجام ددهت و قاقیږی دنیخسته دناڅه را باشی و خرابی دا، خوه ژ خرابی دپاریزیت کارین باش نه نجام ددهت، ها ته قه یه رامانا پهروورده و پینگه هاندنی.

پهروورده ی زور ته رکین ههین ژ وان: ریکا به خته وهری نیشا که سا ددهت و وانا بو نه نجام دانا کارین مه زن به ره هه دکت. هم دناڅ خویندنگه هیڼ خوه دا خویندن و نقی سین و برکاری و پیچه کی ژ ریژمانا زمانی و هنده ک تشتین دی نیشا زاروکیڼ خوه ددهین و هزر دکهین مه نه وین پهروورده کری. نه خیر، پهروورده کرن تشتی کی دییه، نهو هه می ده ستپیکا پهروورده کرنی نه.

نهو تشتین کو دقتت فیږ بین گه له ک زورن، هه ر که سه ک دقتت ل دیف شیان و نهو ده لیقین کو هه ی پشکه کی ژ وان هه لبزیریت، ژبه رکو که س نکاریت هه می تشتا فیږ بیت.

په رتووکین مروقتین که فن کو فی سهرده می په ردا ژبیر کرنی یا ب سهردا هاتیبه کی شان، بیننه قه بیا خوه و هزر و دهر برینین وانا ب ده قیقی هه لشکیقن، فیږی بونا واپه رتووکان چیدیت بو هنده کا بمفا بن، لی بو هه میا نه پیندقیڼه، ژبه رکو نکارن به هره کی ژی وهرگرن، نه پیندقیڼه ده می خوه ب و تشتا قه ب مه زیخین کو بو ژيانا مه یا پراکتیکی هم نکارین ژی به هره مه ند بین.

فیرکەر خودانین ئەرکین گرانن، دەم بوراندن کارەکی ب ساناهییە، لی تیگەهانندن و پینگەهانندن و عەقڵی شاگردا بەره‌ق کەمالی برن کارەکی ئاریشەیه!

ئەمرسن دبیژیت: ((مەسەلەکا زانستی نیشا زارۆکان دان کارەکی ب ساناهییە، لی ب هیقی و ئیرادە و مژداهی ئەو پەرودەکردن وە شیانین جانی یین وان بو کاری بەره‌ق کرن کارەکی بی ب زحمەتە کو ژ هەمی کەسا ناهیت)).

کەسی کو بخازیت ژ نیعمەتا پەرودەکردنی بەهەرمەند ببیت دقیت زۆر تشتا فیربیت و ژ بیر بکەت، دناق بەرپەرین پەرئوکان دا هزرین ژ هەق جودا و هەق دژ هەنە، ماموستا دقیت ئەو تشتی بمفا بیت بو شاگردا هەلبژیریت، بی نە ژ هەژی ژی پاقیژیت.

شاگرد ژی دقیت ئەو تشتین فیر بوی هندی کو بو ژیانن پیدتی پی هەمی ل بیرا خو بەهیت و یین دیژی ژ بیر بکەت. لقیڕە شیانان زانستی و ژیهاتنا شاگردی خۆیا دبیت.

مەرەم ژ پەرودەکردنی نە ئەو دەستەکەکی ژ بریکار و سەیدا و هۆستایین شارەزا بەره‌ق بکەین، بەلکی ئەرکی شەنگستی بی پەرودەدی ئەو کو ژ زارۆکین ئیرۆ زەلامین سبەهی چیکەین، ئانکو زارۆکین ئیرۆ وەسا پینگەهینن کو سبەهی دقادا روژگاری دا میڕانە بخەبتن و زیرەکانە ئاریشا ل سەری ریکا خو هەلگرن و کاروانی شارستانیەتی پینگاقەکی بو پیشقە بەن.

ب بیرو باوهررا ملتون پەرودەدا تفاق ئەو کو مرۆقی بو ئەنجامدانا ئەرکین کەتی و کۆمی بەره‌ق بکەت.

پرانیا خەلکی وەسا هزر دکن کو پەرئووک بتنی د پەرودەکردن زارۆکان دا کاربگەری دەهیت، لەورا زۆر چاقەرپیین ژ پەرئووک هەمی، ئەقە هەلەیه‌کا مەزنە کو زۆر دووچارن قی چەندی دبن.

جۆسۆن دبیژیت: ((ئەو کەسین هزر دکن، هزر بەس دناق پەرئووک دا پەیدا دبیت، دووچارن شاشیی بوینە))، هزر دگەل شیف و جۆکا یا ب هەقراپە و ل سەر ئاستی دەریا پەرپین خو هەدکەت، ل سەر کەنارین دەریا بەروفاژی دبیت، ل بن گرا، دناق کەنادا دسەکنیت، دگەل هتافی د چەرسیت، ل تارباتیی شەبەقی ددەت، هزر هەرگاف ل هەمی جها هەیه، ئەگەر هوین خو ژ خەلکی دویره پەرپیز بکن سروش دی بیته پەرئووکا هەو!

((خوزیه کە ل وی کەسی کو ب کاریت قی پەرئووک قەخونیت و ژ هویراتیین وی پەندا وەرگرت)).

پەرئووکا سروشتی پتر ژ پەرئووکین دی دچیکرنا ئەخلاقی مە دا کارتیکرنا هەمی، بو پینگەهانندا نەقیین نوی ب تنی پەرئووکین باش نقیسین نەبەسە، دقیت ژینگەه ژی بەیتە چاکسازی کرن.

پەرئووکا باش ژبەرکو هەلگرا هزرین باشە ژ هەژی پەسنین یە، لی ئەگەر ژینگەه یا هەرمی بیت دی کارتیکەریا پەرئووک پویچەکەت و دی شوینوارین نەژەهژی و کرپتین خو ل سەر دل و دەروونی زارۆکان هیت.

لوک دبیژیت: ((پەرودەکردنی سی ریکین هەین. یا ئیکی پەرئووک قەخویندە، یا دووی هزرکرنەقەیه، یا سیی دگەل یین دی هەقەیقین کرن)). لەورا دقیت هوین پەرئووک قەخوینن و دەمی بتنی بوونی ل پیکهات و رامانین وی هزر بکەنەقە و دەمی دگەل یین دی هوین روینشتن دبارا پەیقینا وانادا دیقەتی بکن و ئەو چەندا ب هزرا هەو قە هەقەندی هەمی ژی فیرین.

پهروهده دقیت شیان و بهرین مروقی ب قایده بهرفرهه بکته، زور و هسا هزر دکهن کو پهروهده بهس ل خویندنگههی دهیتته نهجام دان، لی پهروهدهی قویناغین جودا جودا هه نه، ژ ناڅ لانهکی دهست پیدیت و ل ناڅ گوری ب دپاهیک دهیت، دایک ئیکه مین راهینهرا زاروکیسه، پاشی وی باب، ژ هنگی پاش دی گهرا ماموستای هیته و زاروکه ژ دامانا دایکی و کوشا بابی دچیتته سه رکورسیا خویندنگههی و قویناغا خویندنگههی دهست پیدیت، پاشی زاروکه دچیتته دناڅ قادا شهرمینا ژیانی دا، دق قویناغی دا راهینهرا و فیتره ری وی و قهومین و تاریشه نه کو نه په نیین ژیانی ژیرا خویا دکهن.

مروقه دقان قویناغا همیادا فیتری تشتا دیت، مال و خویندنگهه و ژینگهه سی نه گهرین شهنگستی بین پیگه هاندیننه کو نه خلاقی مه بریکا وان دروست دیت، چیدیت پیگه هاندن دناڅ ئیکی ژ فان سی نه گهرادا یا لینگه بیت و ه پاشی بهیتته څ تهژی کرهڅه.

زور رهنه گه کس هه بوینه کو چاقین خوه ل دونیایی قه کری و راست ژ چه پی قاقارتی، نه باب هه بوینه نه دایک، ژ پهروهده کرنا مالی بی بهر بوون، دهست پیکا قویناغا پیگه هاندن وان یا بی سه خبیر بوو، هم مبر ماموستای نه روینشتبوون، ژ پهروهده کرنا خویندنگههی بی پار مانهڅه و ئیکسه هاتنه دناڅ دونیایی دا، لی وا د روژین ژیان خودا سستی و تهنه لی نه کرن، ده می بهاگرانی خوه ل جهی بابی خوه دانا و ده قیقین دهلیقی ل جهی دایکی دانان، روژگارو بوویه ری دونیایی ل جهی براو خزم و کسین خوه هه لبژارتن، ژیان ب پاشی ب دوماهیک ئینا و ده می وان خاترا خوه ل دونیایی خاستی چ سکالا ژ ژیان خوه نه بوون و جانی خوه ب تاگری حه یف و محابنی و ئیش و دهردا نه شهوتاند.

پهروهده کرن دوو پشکه: یا ئیکی نهو پهروهده یه یا هم ژیین دی دگرین، یا دوویی ژی نهو پهروهده یه یا کو هم بخوه نه گهر و بناسین وی بهرفرهه دکهن، یا دوویی گرنگتره ژ یا ئیکی و دژیانی دا کاریگه ریا وی پتره، زور ژ ناقدرین دیروکی نهوین کو ژبه مه زاتیا وان خه لکی حه سرته پیشقه دخارن د روژین خویندنی دا ب شاگردین تهنه ل و پاشقه مای و چونه یی هاتبوونه نیاسین.

زور پیشه نگیان ناقدرین دونیایی مینانی: ولنگتوزن و ناپلیون، فه یله سوف و ماتماتیک زانی ناقدر نیسحاق نیوتن، رومان نفیسی قه در بلند والتیر نیسکات، هوزانقانی ریژدار شه ریدان وه نفیسه ری بی وینه وون سویفت نهڅه و زورین دی ژ مه زین دونیایی ل قویناغا ئیکی یا ژیانی دا دوو چاری سستی و پاشقه مانی هاتبوون وه پاشی هنگی دپیپه لانکین ژیانی دا سه رکه فتن و گه هیشتنه گویتکا سه رکه فتنی.

دیژن زانین سه ورکانیا شه و خراپی یه و ژیان سروشتی شهنگستی چاکیی یه، شاشی لقیه دایه کو ژ خراپیین نه زانینی بی خه بهر مانه و نکارن دناڅه را باشیی دلپاڅویی دا جوداهی دانن، هزر دکهن هه کس کارین باش بکته جانی وی بی پاڅوه و ژ خراپی بی بیزاره، دگه ل قی چهن دی زور کس هه نه کو جانی وا ژبه ر تیکه ه ل بوونی دگه ل خراپی بی پاڅو نییه، لی چونکی دلی وانا ب روناها زانینی بی روناها بووی ل دهڅه خه لکی خودان ریژن.

ده می مروقه پیدگه هیت حه ز و مهیل جانی وی دکهنه جولانکا خوه، نه گهر هنگی هوین زانین و زانستی ژی بستین دی بیته درنده و مینا ناڅه لی هوه دی یین دی دریکا حه ز و تاره زووین خوه دا که ته قوربانی.

زانین و زانست دی مروقی دناڅ تاریاتین دونیایی دا اشاره زا که ت و هنده ک جارا لدیف دهلیقی دی بهری وی دته خیری و هنده ک جارا ژی دی بهری وی دته شه ری،

کهسی کو جانی وی ب زانیی نه هاتبیته روناھیکرن دی حمز و شهوه تین ناژهلین وی ولسا ب سهر وی دا سهرکهفن هاتا ژ ریزا مرؤقا دهیتسه خاری و دچیتسه ریزا ناژهلین درنده، نه باشی و خرابیپین هم دبیین نه بناسین زانستی نه، بهلکی بهره همی نه همقی و خوه په ریسییا مرؤقی نه، دیسا دقیت دانی ب باشیا زانست و زانیی دا بینین کو هه تا راده کی خرابیا کیم دکه نه فیه و پیشیا وان دگریت.

زانین شهنگستی باشی و خیری یه، دگهل هندی هندهک جارا دناف جانین خراب دا دبیته بناسا خرابی و هندهک جاران ژی جانین پاقر دهاقیتته دناف گهر داقا خرابی دا.

زور تشتین ههین دقیت فیربین و ژیر ژی بکهین، فیربون ناریشهیه و ژیرکرن ناریشه تره!

له ورا دقیت د پهروه رده کرنا نه فیپین نوی دا بی نه ندازه دیقه تی بکهین، نه وه کو زارو کین کو جانین وانا مینا خودیکی د پاقر د نه نجامی گونه هین مه دا ژریکا راست دهر بکهفن و پاشی هنگی ده می مه زن بوون ب چ ته رزا هم نکارین وانا چیکهینه فیه، ههروه کی گووتی ((پیکه هاندنی ل ده می زارو کینیسی دا کارتیکرنا هه، لی ده می مه زن بوونی هندا بمفانییه)). هم دی تای تهر ب حمزا دلی خوه کارین بجه مینین، لی مه چ دگهل تای هسک پیچی نابیت.

تو نه ی خوینده فانی خوشتقی کو پویته ی ب پهروه رده کرنا خوه دده ی هه رگا فیی ناگه هداربه بهس هزرین باش ل په رتووکا و کهسا وه رگره وه هزرین هه رمی ژیر بکه، چ جارا هه لنه چه ژهر هندی کو بین دی ژ ته زانتر و هوشیارترن، بهلکی فهره نه گهر د دهره قی گهریان لدیف که مالی دا ته سستی کر بیت ههست ب شه رمه زاری بکه ی.

چیدبیت زور تشت لبه رچاقی مه بی مفا بن لی دناف ژیا نا روژانه دا مفا یه کی زور ژی وه رگرین. سرفتش دبیت ((چاخی مه دخاند ژ نه دلی و نه چاری هم فیبری زور

تشتا دبووین، مه باوهر نه دکر روژه کی ژ روژا مفا یه کی ژیه و رگرین، لی نهها کو دژیانی دا مه زور قویناغ برین، ده می چاخی بوری دینینه هزا خوه هم پیدحه سیپین کو هه مه سه له کا ماتماتیکی و بکورتی هه ر تشتی هم فیبریوی بیان دناف کرین و فروتنی دا بیان ددان و ستاندنی دا بیان دنقیسینی دا هاتینه کارختن و مه مفا یه کی زوری ژوان وه رگری).

دجهی خوه دایه نه و شاگردین کو چه ژ هندهک بابه تین بهر نامی خو ناکهن وه ژ فیربونا وانا ههست ب بیزاریی دکهن، قی گووتی ب ده قیقی فه خوینن و په ندا ژیه و رگرن، نه نجام دانا نه و کارین بهر وفاژی مه یلا مه نه، دی شیانا نه په نا جانی هوشیار که ته فیه و دی ئیرادا مه ب هیژ ئیخت.

دلؤقانیی بخوه دا ببهن، ده می خوه ژ قهستا نه مه زین، هه ر بابه ته کی هوین دهست پیدکهن ب ده قیقی ژ هه می ناله کی فه هه لشکیفن و ب کویری هه رنه دنافدا، چ جارا ب پیزانین سهرقه بی رازی نه بن، نه گهر نه دی هوین خوه خاپینن و ده می خو ریژنه چالا نه مانی، نه هیلن حمز و خاست ب سهر جانی هه وه دا سهر بکهفن و هه وه ژریکا راستا ژیا نی دهر بیخن.

پشکا نهہی

دوست و دوڑمن

فولهرس قومانداری فوره‌نسی ده‌می بوویه فهرانندی له‌شکری وی وه‌لاتی گوته
(لوئی چاردی) ((ته‌گهر هوین من ژ شه‌ری دوستان بیاریزن شه‌ز ژ زیانا دوژمنا
ناترسم)).

ئیک ژ خوشییی فی جیهانی نه‌وه کو که‌مه‌کا دوستا ل جه‌کی خرچه‌بین و ل چاخ
بی کاریی ب په‌یفتن شرین و خوش ببورینن، جانین وانا ژ هه‌قی یی نیزیکه و ل
زمانی هه‌قدو دگه‌هن و نه‌په‌نیین دلین هه‌قدو دزانن.

ژیان بتنی ئیکه ژ به‌لایین مه‌زن، چیدبیت ل جه‌کی بین که‌سه‌ک ژ دوستا و نیزیکا
ل ره‌خ و چانین مه‌ نه‌بیت، لی ده‌می بی‌را مه‌ لی ده‌یته‌فه هه‌ست ب خوشیی
دکه‌بین و هند خه‌ما ناخوین، ژبه‌رکو شه‌م هیفیدارین زوی ب دیتنا دوستا و هه‌قالا
به‌هره‌مه‌ند ببین، لی ته‌گهر هه‌ست بکه‌ین کو دخی جیهانی دا شه‌م بتنیینه و هیچ
که‌سه‌ک دبن فی ته‌سمانی دا دلی وی بو خاترا مه‌ لیناده‌ت و هیچ که‌سه‌ک ب نییش
و نازارین مه‌ داخبار ناییت، دی د چ ره‌وشه‌کی دابین؟ ژبه‌رکو شه‌م تیکه‌ه‌لیا
دوستان دکه‌بین و هه‌ر روژ ژ نیعمه‌تا دیتنا وان به‌هری وهردگرین، له‌ورا شه‌م قه‌دری
وا نزانین، هه‌تا دگه‌هیته راده‌کی، هزر دکه‌ین ئیدی مه‌ پیدقی ب هه‌بوونا وانا نییه
و شه‌م دکارین بیی وان بژین، لی ده‌می شه‌م ژ دوستا دویسر که‌فتین هنگی دی
پی‌حه‌سیین کو دوستینی چ به‌هره‌کا بهاگرانه.

دقیق فی چهندی ژ بیژم کو هه‌ژ سروشتی کرن هه‌تا راده‌کی دی جهی دوستا
فه‌گریت و دی مروقی ژ ترسا بتنی بوونی قورتال که‌ت.

چقاس دوژمن زورن، هند قاس دوستا کیمن. په‌یدا کرنا ئیکی کو ب دل و جان
دوست بیت کاره‌کی بسانه‌ی نییه، لی ته‌گهر هه‌وه په‌یدا کر قه‌دری وی بزنان.

هنده‌ک خه‌ک ژ قه‌ستا بو خوه دوژمنا چیدکه‌ن، براستی کاره‌کی نه‌ ده‌جی خوه‌دا
دکه‌ن، هه‌ر که‌سه‌کی تیرا خوه دوژمنین هه‌ی، شه‌ما دوستا مینا چرای شه‌قی یی
خودان قه‌در و بهاگرانه، مسوگهر نه‌یاری زانا ژ دوستی نه‌زان باشته‌ه.

دگه‌ل هندی کو چیدبیت شه‌م زور کییم ته‌نجامه‌کی ژ نه‌یاری وهرگرین، لی شه‌م هه‌ر
روژ زیانا وی چهندی دبیین، شه‌وه نه‌یاریین کو چیدبیت بو مه‌ بمفان نه‌ شه‌ون بین کو
مه‌ بخو توفی دوژمناتی دناف دلی وانا چاندی و ب هه‌فرکی و مه‌ژی هه‌شکیی
ناقدای، لی ب هه‌ر حال نه‌یاریی ژی مفایین هه‌ین، ئیک ژوا مفایان نه‌یار دی مه‌
ژ هه‌له‌یان پارینن، نانکو ژ ترسا وی چهندی کو کیماسیا له‌ قه‌بینن دی شه‌م
چاقدیریا کریارین خوه که‌ین، دخی ره‌وشی دا چیدبیت شه‌م کیتر شاشیا بکه‌ین،
دوستا شه‌ه‌سه‌له‌ته لده‌قه‌ نینه، ژبه‌رکو شه‌م ژ وانا ناترین و شه‌م پویته‌ی ژ
پیناده‌ین هه‌تا ته‌گهر خه‌له‌تیین مه‌ ژ بیینن، شه‌وه دخی باری دا تشته‌کی
نابیزنه‌مه، هه‌تا چیدبیت شه‌وه شاشین مه‌ ب چاقی دوستینی بیینن و
پینه‌حه‌سیین، دوستی دلوقان و راست و دروست شه‌وه یی کو بو هه‌وه مینا
خودیکی بیت و هه‌له‌یین هه‌وه راستکه‌ته‌فه.

خه‌سه‌له‌تیین دوژمنان شه‌ون سه‌رفه و ناقداقه دوژمنن و ب دو ره‌نگا خوه ناهه‌لیخن،
خوزی دوستا ژی مینا دوژمنا ئیک ره‌نگ بانه و دو روی نه‌بانه، دوستین دو روی
(منافق) ژ دوژمنین خوینی خراپترن.

شکسپیر دبیژیت ((دهمی ههوه دۆستین خوه جهرباندن و هوین پشت راست بوون کو دهق و دلین وان ئیکن، قیجا قهدری وان بزنان، ژبه رکو دۆستین بجان و دل و وهفادار زۆر کیمن)).

ئهو دۆستین ب دل و دهق مینا ههقین مینا جانئ خوه پپاریزن وه ب ساناهی ژ دهست نهدهن، دۆستایهتی نیعمه ته کا بهاگرانه، بهخته وه ربی دو هه مبهری خوه لیدکته و به دبه ختیئ کیمن دکته. ریژی ل دوستین خوه بگرن وه هه تا دکارن هاریکاریا وان بکهن، ده مین پیدقی به ره قانیئ ژیبکهن، د ده راقین تهنگ دا ل کیله کا وان رویننه خار، ده می خوشییه ک بو چیبوو پشکداریی دگهل دا بکهن، وه گاغا خه مه ک بو چیبوو هه قالیئ خه ما وان بن و دله دله ی وان بدهن. ته گهر ئیکی تام کر بیته خوئی یا عه ره با، ریژی لی دگرن و ب تاوان دزانن هیرشی بکه نه سه ر وی، خه لکی رومی د وی باوه ری دا بوون ره یین دۆستینیا وان موکم نابن هه تا زۆر خوئی بو قی مه ره می نه هیته مه زاختن.

دیسان یا هاتیبه گوتن ((ته و که سی ته نه قیت بیبه دۆستی وی چ جارا گازی نه که مالا خو)).

ئهم بارا پتر کیماسیین دۆستین خوه دیبیین وه ژ باشی یین وان چاغا دنقینین. چقاس دا باش بیت ته گهر کاری مه یی به رۆقاژی با، خاله کا دی یا فه ر ئه وه دقیت ئهم خاستین نه ل جهی خوه دا ژ دۆستین خوه نه که یین، بو نمونه ژئی نه خازین سه خه راتی مه دووچاری شه رمه زاری ببن، یان کاره کی خراب ته نجام بدهن، ناییت وان ژئی ته ق چاقه رییه ژ مه هه بیت.

خه لک وه هزر دکهن به س دۆستینی کرنا که سیین مه زن و ناقدار یا بمفایه، لی نه وه سایه، که سیین کچکه ژئی دی کارن مفای بگه هیینه مه و ناسویا ژیانا مه ب رونا هیا قیانا خوه گهش و ساهی بکهن، هه روه کی شکسپیر دبیژیت: ((چرایئ

کچکه دناق دلی شه قی دا دی تاریئ که لیشیت وه رونا هی یی ده ته ق ره خ و چانا))، کاری باش چقاس یی کچکه بیت ب بوچوونا من ب کچکه نا هیته هژمارتن.

دۆستین شه خلاق خراب و زمان رهش کو ژبه ر نه زانین و ساده یا خوه دناق ئاخفتنین خوه دا هه ستین که سیین دی لبه رچا ق ناگرن، دۆستایه تیئ دووچاری ژناقیرنی دکهن، لی دگهل هه بوونا قی چه ندی دۆست ئه وه یی کو ژ راشکاویا (صراحه) دۆستا عاجز نه بیت و ژئی جودا نه بیت، کلا دستون دبیژیت ((خوژی دۆست ژئی وه کی دوژمنا ب خوراگری مابانه قه)). لی ته ق ره نگه دۆسته گه له ک کیمن، ب هه رحال دۆستینی دقیت بیته بناسا قه نجی و خیری و مه نه چار بکهت کاری باش ته نجام بدهین، نه وه کو مه دووچاری ته خلاقه کی پویچ بکهت و سه ر ژوردا مه پا قیته دناق بیری دا.

ئه ز هزر ناکه م چ تشت هندی هزرین تازه جهی دلخۆشی و چه له نگیی بن، تاما دیتنا دۆستان کو نیعمه ته کا بی وینه یه دانه ره خه کی، هه ر ئه وه هه قبه یقینا دۆستانه کو ب ئارامی و ساده یی دناقه را مه دا دهیته ته نجام دان و هزرین تازه به دده ته نیاسین چقاس یا ب تام و خو شه.

دهمی ئهم دگهل دۆستا هه قبه یقینی دکهن دناق ئاخفتنی دا هه ست ب هنده ک خالیئ تازه دکهن کو ته گهر مه بتنی هزر کر باقه چ جارا مه ده ست خوه قه نه دئیخستن، لی جره و کیشا ته نجامه کی باش ژئی چینابیت، ژبه رکو دناق ئاخفتنی دا هه ست دهیته نازراندن و هه قبه یقین چقاس یا ره همی ژئی بیت دیسا دی کارتیکر نه کا خراب لسه ر دلا هیلیت، ژ بلی قی چه ندی ئهم چند بجه بتین ب سه ر ئالی به رامبه ردا زالبین و وی نه چار بکه یین خوه ب ده ستقه بدهت ئه و دی هه ر لسه ر بوچوونا خوه پیگقشینی کهت، زۆر جارا چیدبیت په یقه کا نه خو ش ره یین دۆستینیئ بو هه تا هه تا بینته ده ری و بقه تینیت.

ژ ناله کی ديقه کس برنکا جرہی و گینگه شی ناهيته قانع کرن. لغيره دا تشته کی د جهی خوه دايه تيوری لوک بينينه بيرا خوه ده می دييژيت ((پرانیا گینگه شين فلهسفي هه قبه ندن ب هه له يين گوتنی قه)). نه ق ناخفتنه نه هه ر به س د واری بايین زانستی دا دروستن! به لکی ديقه تی بکه يين پرانیا هه قپکيین کو ل جيهانی دقو من ژ نه جامی ل هه ق نه گه هيشتنی نه، نه گه ر هه ر دوو نال ب نه رمی به رامبه ر هه ق دو راوه ستابانه کيشه کی سهر هه ل نه ددا، زور گوتن ب شاشی دهينه وهرگرتن، يان ناخفتنه ک ب شاشی دهيته قه گوهاستن، يان ترانه ک ب مزداهی دهيته لقه لم دان، نه قه هه می دی جامی هه قالييني شکينن و شه ری نه ياره تيی دی هند زيده کت کو ب ساناهی کيم نه بيته قه.

سه خمه راتی وی چه ندی بکارين مينا پيدای به ری ژ هه قبه يقينا دوستا وهرگرين دقيت دهرفت ناسیی بکه يينه دروشمی خوه و بزاني هه ر ناخفتنه کی جهه کی هه ی و هه ر خاله کی دهرافه کا هه ی.

زور که سين هه يين پيزانينين ثقاف ل سهر ديرۆکی هه نه و ده می دخازن دبارا زانستی دا بپه يقن دی دامينن. هنده کين دی د هونه ری په يقيني دا شاره زانه و گوه دارين خوه به خته وهر دکهن، لی نه گه ر ديباقا ديرۆکی و هونه ری دا بپه يقن دی بنه سه ده ما بيژاری و ماندی کرنا يين دی. چقاس دا باش بيت کو مه توخيبي هه ر که سه کی نياسيبا و مه وه سا دگه ل وی سه ره ده ری کربا کو ژ مه دلماي نه ببا وه مه توخيبي خوه ژي پاراستبا.

هه قبه يقين دگه ل که سين دی، نه مازه نه و که سين کو ژ قه خويندنا په رتووکا به هره کا ثقاف وهرگرتی ژ باشترين له زه تين ژيانی دهيته هژمارتن، ده می هوين د هزر کرنه يقين خوه دا دگه هه قانين تاري و پرسيارا ناراسته ی خوه دکهن و به رسقا وانا ژي نزانن چقاس دی که يف خوشين نه گه ر که سه کی بينن و سه باره ت قی چه ندی

دگه ل وی دانوستاندنی بکه ن و به رسقا خوه ژ وی گوه داری بکه ن، زور که سين هه يين نه گه ر تشتا ژ زمانی هنده ک که سا گوه داری بکه ن باشتر و چيتر ل بيرا وان دميينيت ژ وا تشتين ژ په رتووکي وهردگرن، يان ب خوه هزری ژي دکهنه قه.

گوتنا هوراس د دهره قا قی چه ندی دا يا راسته ده می دييژيت ((جان ب سه ده ما چاقی زويتر داخبار دبیت وه چاقا باشتر ژ گوهی تشتا فير دبیت، چاقا دبينييت و گوهی هايلی دبیت، بی سی و دوو کاریگه ریا ديتنی ژ يا گوه ليييني پتره و پتر متمانه پی دهيته کرن.

هه له بت خه لکی مه يلا دگه ل ب هه قرا ژيانی و جقيني هه ی و نکارن ده مه به ر قی مه يلا سروشتی دا خو راکرن، هه ز دکهن دگه ل يين دی روينن و رابن، بيژن و گوه داری کهن، له ورا هه رگاق ژ بتنی بوونی دره قن و نه گه ر بتنی بينن ده ست ب داله هيا دکهن. نه گه ر هنده ک که س ب خيالا خوه ژ جقينا بره قن و به ره ق گوند و ده شتا بچن، ديسا دۆست و ناسيارين خوه دگه ل خوه دبه ن وه ل ويړی ژي دخازن ژ نيحه تا ب هه قرا ژيانی به ری وهرگرن، به س نه و ژ عيناد و قه هرا دوژمناو ده ست نه خو شيا يين دی دره قن نه ژ جقيني، هه ژ هه می خه لکی قه له بالغ که ر دکهن، ده می دچنه ده شتی، بالندا دره قينن، سه ردوی ناژه لا دئينن، گولين جوان دچنن و دئرخنه بن پيی خوه، نانکو چاقين وا ژ ديتنا ديمه نين جوان مينا گول و گولزار و کانيا عاجزن، ژبه ر هندي ل گه ريانا ده شتی نه تامی وهردرگرن نه دلی وا ته نا دبیت.

فه يله سوڤ و پرانیا خه لکی هه ز دکهن ل په رووکخانا و موزه خانا ده می خو ببه نه سهر، يان د کوړ و جقینان دا دگه ل هه ق هه قبه يقيني بکه ن، دقيت دانی (اعتراف) ب وی چه ندی دابينن کو په رتووکخانه و مؤزه خانه و کوړ و جقین هه ر نيک ب گه را خوه دبه ن بناسا به خته وهری. چيدييت زور جارا بو ده مه کی دريژ هه قاليينيا هنده ک

کەسا بکەین، لى قەت و قەت زمانى مە تىنەگەھن و نەکارن ب ھەستىن مە
بھەستىن، ژ مە دىيانىنە و دى بىژى چ دەما دگەل مە نەژيانە، دھوشى و
نەخوشىن مە دا پشکدارىن ناکەن و قويناغەکا درىژ ژ مە دویرن.

ھندەك جارا چىدبىت ئەم وە ھزر بکەين کو مە ھندەك کەس باشىن ناسى و
شارەزای نەپەنىن دلى وانىن، لى ھندەك تىشتىن عنتىكە ژ وانا دبىنين، ھەرەكى
لورد ھۆسن سەبارەت دۆ کەسا دبىژىت: ((ب سالا دگەل ھەفە ژىن لى دگەل ھەفە
بىانى بوون)).

ئەگەر دەمەكى درىژ بقی رەنگى دەرباز ببىت و کەس زمانى مە تىنەگەھىت،
ئاسۆيا ژيانى دى تارى ببىت و دونيا دى يا غەمگىن ببىت، ھەرەكى گوتى: ((جانى
کو بتنى بژىت و ناسىارى دگەل کەلەخى خوە نەبىت مینا راھەكییە یى کو د
کونجەكى دا روبىتە خارى و دەرگەھى ل سەر خەلكى جیھانى پىئە بەدەت و رەھىن
ھەقەندىا خوە دگەل وانا بپریت)).

بورلتیون ئەقى بابەتى ب دەربىنەکا دى بەیان دكەت و دبىژىت: ((ھەرى ھەو ھزر
كریە كو چقاس ئەم ل ھەفە نىژىك بىن ئەم ل ھەفە دویرىن، ئەو ھزرىن دویر و درىژ
جوداھیا چىكرى، ئەم ل كىلەکا ھەفە رویتىن، لى دى بىژى قويناغەکا زىدە یا
دناقبەرا مەدا ھەى. چ دەما لیقین مە ژ ھەفە نىژىك نابن، ژبەرکو دلین مە پىگفە
گرىداری نینە)).

برۆتن د ئاخذتنەکا خوەدا ئىماژى ب چارەنقىسى وا کەسان دكەت كو ب سالان دناق
خانىەكى دا پىكفە دژىن، لى ژ ھەفە بىانینە. ئەو دبىژىت ((بەردەوام دچمە قى ئالى و
وى ئالى، ل ئودا دەيم و دچم، دەمى وى دبىنم مینا ھۆقى ژ من درەقیت)).

وى دەمى كو ئەم بتنى دژىن غەمگىن و دلتنەنگىن، دى بىژى مە ھندەك ئەندامىن
لەشى خوە دگەل دا نینە و مینا وى ماری سەرى وى ھاتیە پلخاندن ئالۆز و

دلگرانىن و لدیف کەلەخى خویى مایەقە دگەرىن و دەمەكى ژى ئارام نابىن و
ناتەبتىن، لى دەمى دگەل دۆستىن خۆ بىن دلسۆز روینشتىن ئەم ھەست ب رەوشا
ئاسایا خۆ دكەين.

ل جھەكى ب تنى ژيان چقاس یا ب زەھمەت ببىت دىسا بتنىیا جانى ب زھمەتتر و
دژوارترە، ئەگەر جانى مە دناق تارىاتىا پى ترس و مەترسىا دونیایى دا بتنى
بىنىت و رھىن قىان دۆستایەتیا وى دگەل کەس نەھاتنە ھەقەندەكرن دى ھەست
كەين كو ژيانا مە یا ژ قەستایە و دقیت زوى ژ كول خوە قەبىن. ھنگى دى مینا
وى كەسى بىن كو دناق دەشتەکا عاسى یا تەژى تىشە بەر دا غار ددەت و كومەکا
دپندا سەردوى وى بىنن، نە وى پىبىن رەقىنى قىنە و نە دەستىن شەرى، قارىا
دھىلتىت و دكەتە ھەوار، لى ژ بلى بەروفاژى كرنەقا دەنگى خوە گوھل چ دەنگىن
دى نابىت.

چىدبىت قىانا سروشتى وە ل مە بکەت كو ژ ترسا بتنى ژيانى قورتال بىن، ئەو
كەسى ھەژ سروشتى بکەت و دگەل تىشتىن وى بىن جوان تىكھەل ببىت، چاخى
بتنى دەمىنتەقە ھەست ب ترس و بىزارىن ناکەت. ژىدەرى ئارامىبىتە دكارىت مینا
وان داىكىن دلۆقان، ئەو جانىن بىزار و بى ھىقى بووى ل ھمبىژى بگرىت.

بۆچوونا خەلكى سەبارەت بتنى بوونى ژ ھەفە یا جودایە، چىدبىت بۆ ھندەکا
ژىدەرى ئىمناھىى ببىت، بۆ ھندەكىن دى ژى بناسا عاجزى و دلگرانىى ببىت، بۆ
ھندەکا بەھەشت ببىت، ژ ھندەكارا دۆزەخ ببىت.

مسۆگەر زۆر كەس دگەل قى ئاخذتنى كوك نینە ئەوا دبىژىت ((خۆزى ئەز ل
چولەكى ژىابا مە و ل بن سىبەرا دارەكى روینشتبامە، ئەز ژ تاوان و قەترىمىن
خەلكى بى ئاسوودە بامە و من گونەھىن وان نەدیتبان)).

ب ریکا سهره ده ریکرنی و هه قالینی دگهل که سین دی ئەم دکارین باش کیماسین خۆ بنیاسین و چاقلیکه ری ل باشین وان بکهین.

ئەف گوتنا شیللەر هند قاس یا نافداره یا بوویه پەند چاخی دیبیت ((دقی جیهانی دا بتنی ئەو کەس دی تیدا یی سەرکەفتی بیت یی کو ب هیقیا یین دی نەروینتە خواری و هەمی تشتا ژ خۆ بخازیت)) ئەف گۆتە یا راستە، لی هندی ناگه هینیت کو ئەم تیکه لیا کەس نەکەین و ه سیم درێ ل دۆرین خۆ راجنین دا هیچ کەسەک نیژیکی مە نەبیت.

ب باوهره من گوتنا (برناردن دۆسن) کو گۆتە کا نافداره ژ گۆتین دی پتر نیژیکی راستیی یه چاخی دیبیت: ((کەسی بتنی دژیت ئەگەر دناف بەهەشتی دا ژ یی بیت ب خۆشی نابۆرینیت)). بێگومان چ خۆشی ناگه هەنە خۆشیا دیتنا دۆست و هه قالان.

لا یروقیبەر دیبیت: ((ئەگەر ئەز دگهل دۆستین خۆ بژیم من بەسە)).

رەنگه ئەف گوتە یا راست بیت چاخی دیبیت ((زۆر کەس ژ مە دویرن لی جانێ وان ژ مە یی نیژیکی، بەرۆقاری هەندە کین دی دگهل مە دژین لی قویناغان ژ مە دویرن)).

زۆر جارا چیدبیت دناف دیوانه کی دا رۆینشتین، لی مە هەست ب غەریبی و بتنی بوونی کریت و ه مە هەست ب وی چەندی کریت کو دناقبەرا مە و بەرەهە قبویان دا چالین هەین کو چ جارا ئەم نکارین ب سەردا باز دەین و دەرباز بین.

مرۆقی تفاق ئەو مرۆقه یی سنووری خۆ نەبە زینیت، وەسا سەرە دەری دگهل خەلکی بکەت، کو وە بزانیت یی ب تنییه، هەروەسا چاخی بتنی دمینتە هە وە بزانیت زۆر هەقالین هەقشینی هەین. چاخی ل دیوانی رۆیتینیت، سەری بەنکی

ههرا خۆ ژ دەست نە دەت، هەروەسا جانێ خۆ دناف داقا رابوارتە کە سین دیدا بەرئەللا نە کەت. چاخی ب تنی ژ ی ماقە دقیت یی ب هەدار و بین فرە ه بیت.

زۆر کەس دناف دژوارترین کاودان دا ژیانە کا شاد و ئاسوودە ب سەردەن، لی بەرۆقاری قانە ژ ی زۆر کەسا دەمیژا خۆشەختیی دا ئاھو نالینا وانایە، ئەقین ئیکێ خۆشەختن، لی ئەقین دوویی بەخت رەشن، هندی کو یین تیکینە ل دید خۆشەختیی نمار ددەن وە زوی یان درەنگ دی هەر گەهە نارمانجا خۆ، لی هندی یین دوویی نە دناف ناقتا خۆشەختیی دا دژین وە ژ ی دویرن، ئا دناف گۆزی دایە یان ل مال هەیه، لی ئەف نە فامە ب لیقین تینقە و ل دۆرا جیهانی ل ئاقی دگه پین.

مرۆقی هەژی و شایانی پەسنینی ئەو کەسە یی دسەرکەفتن و دوراندین ژیانێ دا نە هند دلته نگ دبیت کو هەفساری خۆ ژ دەست بەت، نە هند ژ ی دفن بلند دبیت کو خۆ وندا بکەت د خۆشی و نەخۆشیان دا یی خۆراگر بیت، دناف کۆمی دا و چاخی بتنی دژیت هەر ئەوبیت یی هەمی گاڤا هە ی.

دگهل خەلکی رابیت و روینیت، جھی پویته پیکرنا خەلکی بیت و هەمان دەمادا ژ ی جانێ وی دقلاهیی دا بژیت، نە هیلیت کەس سەر قەبیت، دۆ رەوشین ل هەف جودا هەبن، دگهل هەمی یی نیژیک بیت، ل هەمی یی دویر بیت، نە هند تیکه لیا کە سین دی بکەت کو خۆ ژبیر بکەت، ئەژی هند قاس خۆ ب شول بیخیت کو یین دی ب چ حسیب نە کەت.

هەقالینی کرن هۆنەرە کە، ئەم نکارین ل فیگره گی بخوینین، چونکی ئەف چەندە بەس ب سەلیقە کا ساخەم و رەوشت بلندی و نەرم و حەلیمی ب دەستقە دەیت، هیدی هیدی بریکا جەرپاندن و ئەزموونین بەرفرەه دی کارین دق ی بیافی دا تشتە کی فیربین، دەلیقە ناسی مەرجه کی شەنگستییه بۆ هۆنەری پەیقینی، وە هەر کەسی ژ

قىچەندى بى زېر بەھرىيەت، ھەرگاف ھەقبەندىيىن ۋى دگەل خەلكى دى نەخۇشېن، ھەرۋەسا چ گافا نكارىت كارتىكرنى ل سەر دل و دەروونىن ھەقالىن خۆ بەھىلىت. ئەگەر ئەم ئۇ قى قويناغى دەرباز بووين، دى قويناغى تەرزى پەيغىنى و شاراندانا ديوانى دەستپىكەت، كو ئەف قويناغى زۇرا گرنگە. پەيغىنا دەستانە دقېت يا زەلال و رەوان بىت، نابىت بارگرانى تىدابىت، ھەرۋەسا دقېت دوورومەتى تىدا نەبىت وە دلسۆزى تىدا رەنگبەتەفە.

دگەل قى چەندى پىدقېيە شىۋازى پەيغىنا مە بى سادە بىت، ھەرۋەسا دقېت دەمى كەسىن دى ب ئاخقتنا ئ قەستا و بى ھودە نەكوژىن. ئەگەر مە قىا دناف كۆمەكى دا باخقىن، وەسا باشە سەلىقا گوھداران، دگەل بەرفرەھيا بازنى وان بزىانين، داكو پەيغىن ئ سنوورى خۆ دەرنەكەفیت. ئەز زانايەكى مەزن دىياسم بى مەندە ئ زانىباريا، چاخى ل ديوانەكى رويتىنىت نكارىت باخقىت، زۇر جارا وەسا بى رويداى ھەر ئ بەراھىكى ھەتا دىماھىكى بى كې و بىدەنگ بوويه و لىقىن ۋى نەبىزفەتسە، لى ئەگەر يەكى سەبارەت زانستەكى گومانەك ھەبووبىت وە پرسىيارا تىشتەكى ئىكرىت، ھنگى پلەوپايا ۋى يا دەركەفتى. چونكى بى بەرھەف و نامادە بوويه. ئەف كەسە ھەتا چ رادەكى بى خودان قەدرە. ئەو تىشتى قى زاناي ھەى ئەو چ گافا نكارىت رىكا پەيغىنى فەكەت، ھەتا تىشتەك ئى نەھىتە پرسىن، كەس ھائىش ئاخقتنا ۋى نابىت.

پەيغىنى و دانوستاندنى، مينا دوژمندارىي و عىنادى دوو ئال دقېن، چىدبىت دو كەس يان دو دەستەبن، ھەرىەك تاگرى ھزرەكى بىت. چقاس باسى قازانچىن پەيغىنى بکەين ديسان ھەر بى دەنگى باشترە. مەزنا بى گوتى ((ئەگەر ئاخقتن زىف بىت نەئاخقتن زىرە)).

زۇر كەس ب ئەگەر زىدە بىزىي خۆ ل پىش چاقتىن خەلكى سفك دكەن، لى ئەگەر ئەو كىمتر ئاخقتبەنە يان نەئاخقتبەنە دا قەدرى وان پتر بىت.

ھەتا ئەو كەسىن قەسەخۇش ئى گەرەكە ھندەك جارا خۆ بى دەنگ بکەن، چونكى زۇر جارا بىدەنگى زويتەر مەبەستا مە چارەسەر دكەت. ئ بلى قى چەندى ھەمىي ئاخقتنا درىژ چقاس يا شرىن و خۇش بىت دى ھەر گوھداران بىزاركەتن.

تىشتەكى مسۆگەرە گافا تىشتەك زۇر بوو دى بەھايى ۋى ھىتە خوارى. ئەگەر كىمتر باخقىن و ھندەك جارا خۆ كې بکەين دى ئاخقتىن مە چىتر چنە دناف دلى گوھداران دا، چونكى ئەگەر ھەز ئاخقتنا مە بکەن دى پتر ل وان بىتە مەرەق، لى ئەگەر زۇر ھەز ئاخقتنا مە نەكەن، چاخى ئەم سەر ئ نوى دئاخقىن، دى گوھدارى ئاخقتنا مەكەن كادى چ بىزىن. دقېت قى چەندى ئى لىبەرچاق بگرىن كو ھندى گوھدارىكرنە مينا پەيغىنى يا گرنگە، چونكى ئەو كەسى ب ھویری و دەقىقى گوھى خۆ ب ئاخقتنا كەسىن دى شل دكەت، ھەم دى باش لى تىگەھىت، ھەم دى بىتە ئەگەرى ئاسوودە كرنا بىزەرەن ئى.

خەلك ھەمى ھەز دكەن باخقتن، لى نە مەرچە باخقتن، مەرچ ئەوە بزىان ب سەرۋەر و تەرزو رىز باخقتن. مەزن دىبىژن ((چىدبىتەفە جەھى خەنچەرا لى چىنابىتەفە جەھى خەبەرا)).

ئەف گوتنە ئ راستىي يا ئىزىكە، زۇر جارا ديوانا براىەتى و ھەقالدۆستىي ئىرە ھندەك ئاخقتىن كرىت و زقر يا ھاتىە ھەلوەشاندىن، گەلەك جارا پەيغەكا نەشرىن دلین پرى خوين كرىن و كەفۇكا ئاشتىي يا ئ ھىلينا ئيانى فراندى و ل جياتى ۋى نەفرىن و كەرب و عىنادا تىدا ئاكنجى كرى. بەروفاژى قى چەندى ئى زۇرجارا گوتنا باش و نەرم دلین غەمگىن بىن شادكرىن و جانىن ماندى بىن ئاسوودە كرىن.

پرانیا ناریشین جیهانی ژبه ر هندی سهر هلددهن، چونکی خه لک زانیت چاوا رهفتار و سهرده ریی دگهل ههف بکته وه ژ ههستین ههفدو بی ناگههه.

سهرخوشی و مهستی کو یه که ژ مهزنترین ژیده رین گهنده لیبی ژ دویره په ریزی و تهنه لیبی پهیدا دبیت. نهوین بتنی دژین وه ژ نهجمی سستی و تهنه لیبی چرایي نومیدا وان هاتییه فهمراندن، ههز دکهن ب هاریکاری مهی بزاف و چه لهنگییه کی دخودا چیکهن و ژ خه م و کوفانیین ژیانی خو قورتال بکهن.

ههز نزام دفی جیهانا تهژی بزاف و چه لهنگیدا کو هه می تشته کی بی دحالی بزافی دا وه روناها نومیدی ل هه می جها یا دبرسقیته، چوانی هنده کهس ژ بی کاری و بی نومیدی کهقتینه دناف گهرداقا مهه فهخواری و سهرخوشی دا و بهرهف لناقچوونی دچن.

زور کهس پویتهی ب هه می تشته کی ددهن بهس دژیانی دا پویتهی ب گرنژینی و بشکورینی نادهن.

رویمت کهشی و گرنژین ژ پیدقیاتیین ژیانی نه، مرؤف دقتیت هه می روژا ب نه ندازه کی کافی پیبکه نیت.

نه گهر مرؤف هه رگاف ترشی بفرؤشیت وه ناف چاقین مرؤفی د چرچه چووی بن، مرؤف نکاریت د هونه ری سهرده ریکرنی دا دگهل خه لکی، هونه رمه نده کی سهرکهفتی بیت، چونکی سرؤشتی مرؤفی بی وه سانه، زور هه ژ کهیف خووشی و بشکورینی و گرنژینی دکته، هه رگاف مرؤقین رویمت کهش و ناف چاقه فه کری و لیف ب گرنژین لدهف خه لکی خوشتقی نه.

هه قالینی زور مه رجین ههین، پاراستنا نه په نیین هه فالایه که ژوان مه رجان. پیدقییه مرؤفی دهست هه لات ب سهر زمانی دا هه بیت، مرؤفی یی نازاده نه گهر

نه په نیین خو بو که سین دی بیژیت، لی ناییت نه په نیین که سین دی بو خه لکی بیژیت، چونکی نهو ب نه مانه ل دهف وی یین هاتینه دانان، ناییت ب بهردانا هه فساری زمانی خو خیانه تی و ناپاکیی دگهل هه قالین خو بکته.

دقتیت مه باوه ری ب هه قالین خو هه بیت، زور که سین ههین تشتین زور کچکه ژ هه قالین خو فه دشیرن، براستی نه فه شاشییه، چونکی چاخی نه م گومانا خراب ب هه قالین خو دبهین وان زی باوه ری ب مه نامینیت، وه چ گافا دارا دؤستینیا مه و وان رهین خو کویر نابه ته خواری. لی دگهل فی چه ندی ژی هنده ک تشت هه نه، گهره که ل دهف هه می که سان هه تا دؤستان ژی بهینه نه په ن کرن دا به لاقه نه بن، چونکی چیدبیت هه قالین مه مرؤقین باش بن وه نیازا وان نهو نه بیت خیانه تی ل مه بکهن، لی راز و نه په نیامه فه گپرن.

پاراستنا نه په نییا کاره کی دژواره، وه هه می کهس ب کیتر فی کاری ناهین. په نده کا فه رهنسی دبیزیت ((هیچ تشته ک مینا وی نه په نییا کو پیدقییه نه هیته گوتن یا گران نییه، خودی هاریکاری وی کهسی بیت بی فی باری گران دبهت)).

نه گهر نه کارین نه په نیین که سین دی بیاریزین، دی چاوا چاقه ری بین کو خه لکی دی نه په نیین مه بیاریزن. دبیزن دفی دونیایی دا ((هیچ گوله کا بی که له م نییه)) نانکو نه گهر تو بوویه که له می گولا نیکی، نیک ژی دی بیته که له م بو گولا ته.

پیدقی یه چاخی نه م سهرهاتییه کی یان گوتنه کی فه دگپرن بی کیم و زیده فه گپرن، دا ناریشه و دهرده سهری ژی چینه بن، ژبه رکو زور کهس هه نه چاخی قهومینه کی فه دگپرن ب مقه سا زمانی دپرن، یان هیشتا ب سهرقه دئینن، نهف چه نده ژی دبیته سه ده می ناریشا، زور جارا ژی گوتنه ک دایه پال که سه کی، کو نهو ب خو ژ فی چه ندی بی دویر بوویه، لی یان ب هه ل ل گوتنا وی که هیشتییه و ب نه زانین فه گپرایه، یان ژی ب مه به سته کا خراب نهو گوتن هاتییه به روفازی کرن.

پیدقییه ئەم دەرحەقی دۆستین خۆدا زۆر توند و سەخت نەین، وە ئەگەر بەرامبەری مەستەمەکی ئی ئەنجام دا، یان گوتنەکا نەخۆش گۆتە مە یا فەرە سنگی مە بی فەرە بیت وە لی ببۆرین، دا هیلینا هەقالینی نەهیتە هەلوەشاندن و هرفاندن.

زۆر بابەت و پرسگریکی ئەین ئەم دکارین بریکا هەقالینی چارەسەر بکەین، لی خۆ پەرستی و دفن بلندی ناهیلیت، لەورا کین و عیناد جەئ سۆز و دلۆقانی دگرن و تۆقی دلرەشیی دچینن.

دناقی ئی ئیانا چەند روژی دا، پیدقییه ئەم حەژ کەسین دی بکەین دا ئەم ئی ئی نەعمەتا ئیانا وان بەهەرەمەند ببین، چونکی ئەگەر ستیرا ئیانی ل ئەسمانی ئیانی نەقەگەشیی، دی دویا بیتە گۆرەکی رەش و تاری.

زۆر کەس گازندا ژ کەسین بی سۆز و پەیمان دکەن و دبیزن مە دۆستین دروست و ب وەفا نینە، لی ئەگەر خودان وژدان بن دی دانی (اعتراف) ب وی چەندی دانن کو ئەو ژ هەمیا سوچبارترن، ژبەرکو ئەگەر ئەم ژ هەژی وی چەندی بن دی کارین زۆر دۆستا ژ خۆرا پەیدا بکەین.

ئەفلاتون دبیزیت: ((ئیان و حەژیکرن چقاس یا مەزنە، دەستەهلاتا وی یا گەهیشتییه هەمی جەها، دناقی ئیانی دا خیر ئی دباریت، پاشی مرنی دبیتە ئەگەرا بەختەوهری. ئەگەر ئەم ئیان و حەژیکرنی ل ئیانی جودا بکەین و هەلگرین چنامینیت!! هۆشا ستەمکار و دژوار هەندەک جارا هەند قاس یا سار و بی جانە پیدقییه ئی برەقین، هەندەک جارا وەسا یا توخیدارە کەس نانیاسیت و ب نەدارپەرەری برپاری ددەت و حوکمین خۆ پیادە دکەت، جارنا گوھی خۆ نادەتە دالەهی و گازندی کەس، لی ئیان و دلۆقانی میا روژینە هەمی جەها روئاهی دکەن)).

شکسپیر ئی سەبارەت هەقەندییا مە دکەل کەسین دی دەستورەکی هەژی دادریزیت چاخی دبیزیت: ((حەژ هەمیا بکەن، کەس نازار نەدەن، باوهریا خۆ بەس ب هەندەکا بینن، دۆستین دلسۆز و راست مینا جانی خۆ بیاریزن و چ جارا ژ دەست نەدەن)).

ل جەهەکی دی شکسپیر سەبارەت حەسویدی هۆشتاری ددەتە مە کو خۆ لی بیاریزن. چاخی دبیزیت: ((حەسویدی وەکی جاندارەکی هۆژ و درندەیه، ب هزاران کەسین لناقبری، لەورا پیدقییه خۆ ئی بیاریزن)).

مەزنەک ئی دبیزیت ((حەسوید تشتین بچیک مەزن دکەت وە خیالین خۆ ل جەهی راستی دادئینیت، وە هەرگاژ ژ بۆ بەخت رەشیا خۆ بزاقی دکەت)).

نابیت ئەم دکەل هەقالین خۆ دوو روومەتی بکەین، ئەو کەسی مە باوهری پی نەهیت پیدقییه خۆ ئی بیاریزن، ئەو کەسی ژ هەژی دۆستانی ئی بیت گەرەکە ئەم مافی هەقالینیا وی بیاریزن.

خالەکا گرنگا هەی نابیت ژبیر بکەین ئەو ئی ئەو ئەم باشترین دۆستین خۆ وە مەزنتین دۆزمنین خۆینە، هەر تشتی مە هەی بەری رەنج و بزاقا مەیه، دەرد ژ مەیه و دەرمان ئی هەر ژ مەیه. پیدقییه ئەم ژ هەمیا پتر خۆ بیاریزن.

پشکا دہی

سامان

زەنگىن دكارن مينا ھەق بەھرى ژ نقتىنى ۋەرگىرن، لى چاخى نقتىنى ژى ھەزار ژ
زەنگىنا ئاسودەتر و تەناترن، چونكى ھەزار بى غەم و خيال دقنن، لى زەنگىن چاخى
نقتىنى ژى ھەزار وان ھەر مژىلى سامانى يە.

ئەو پالى شول دكەت خوارنا خۆ يا سادە ب خۆشى و لەزەت نۆشى جان دكەت، لى زۆر
كەس ھەنە چەندىن تەرزىن خوارنىن خۆش و بتام ل سەر سفرا وان دەيتنە رىزكرن لى
نكارن تامى ژى ۋەرگىرن، چونكى دللى وان ناچىتى.

راستە سامان كراسەكى قەشەنگە بۆ بەژنا ژيانى، لى ھەمى تىشتەك نىيە، زۆر جارا
ھندەك كەس دىنە خودان پارە و سامان، لى ئىمناھى و تەناھى ژى دەيتنە ستاندىن،
چونكى چ گاڤا ژبەر سامانى خۆل ھىقىا ژيانا خۆ نىنە ژبەر رىگىر و دزو جەردا، لى
ھەزار ھەمى دەما شاي ب سەپانى خۆ حساب ناكەت.

ژيان ھەر ئەو نىيە مروڤ دىنار و دەرھەما تىدا خى قەكەت، زۆر كەسىن ھەين ۋەدىارە
ھەزار و بەلەنگازن، لى دققت ل رىزا كەسىن خودان شىانين مەزن بەيتنە ھىمارتن،
چونكى مروڤىن شەرىف و بەراگان و باوەر ب خۆنە. زۆر كەس ژى دەولە مەندىن، لى
ھەزارترىن كەسىن جىھانى نە، چونكى مروڤىن بى قەناعەت ۋە ھەرگاڤ دەستى وان يى
مىچىايە و دللى وانى تەنگە و دەقى وانى زوھايە!

ھەيف بۆ وان كەسان ئەويىن ژ بۇنا ب دەستقە ئىنانا سامانى جانى خۆ دىخنە
مەترسىيى. خەلك ۋە ھەر دكەت ھەر كەسى بۆ خودان زىر و پارە دى د ژيانى دا بەختەوەر
بىت، نزانن بەختەوەرى ب سامانى ناھىتتە كرىن، راستە بناسا خۆشەختىيى يە، لى
بەختەوەرى ب خۆنىيە.

بۆ بەختەوەرى پارە و سامان پىدقى نىيە، ھندەك تىشت پىدقى نە، خەلك ژى غافل و
مژىلن، ئەگەر ل خازيارىن وى بنىرپىن نەفەرەكى ژ وان ناقتەبىنن، ئەويىن كول بەختەوەرىيا
راستىن دگەرىيىن.

سامان و دراڤ ناز و نىعمەتەكا مەزىنە، لى بۆ مروڤەكى كو بزانىت ب مەزىخىت و
بكارىنىت، نە بۆ كەسەكى كو ئەو بگەقىتتە دىخمتەتا سامانى خۆ دا يان پەرسىتت!

زۆر كەس ۋەسا ھەر دكەن بەس برىكا سامانى دى كارن خۆشەخت بىن! لەورا شەڤ و رۆژ
ناتەبىسن ۋە ل دىڤ سامانى دگەرىيىن، لى چاخى ب مرادا خۆ گەھىشتن چ مفاى ژ
سامانى خو ۋەرناگىرن، مينا وى مرىشكا دەڤ روىبارەكى ژ تىھنادا دسۆزىت ۋە ئاقى
قەناخۆت نەوەكو ئاقا روىبارى كىم بىت و ئەو بىنىتتە قە تىنى.

سامان يان دى بىتتە سەدەمى خۆشەختىيى يان دى ھند قاس دللى مە پىتتە ھىتتە گرىدىان
كو ھەمى تىشتەكى قورىانى وى بگەين.

ھارپاكون پەھلەقانى داستانا مولىيەر بوو، چاخى پارىن وى ھاتىنە دىزىن دونىا ل پىش
چاقىن وى پەش بوو، لەورا ب دلتنەنگى و نىگەرانىڤقە خاترا خۆ ژ پارىن خو ھە خاست و
گۆت: ((پارىن خۆشتقى! ھويىن كىڤقە چوون؟ ئاخ صندوقا خۆشتقى تۆ ژمن جودا كرى و
ئەز ژ دىتتا تە ھاتمە بى پاركرن. ئاخ زىرپىن من ھويىن چوون ئىدى نازقنەڤە! پارىن من
ھىزا دل و رۆناھىيا چاقىن من بوون، ژ من ھاتنە ستاندىن، پاشى نەمانا پارىن منىن
خۆشتقى ژيان دقى دونىايى دا دى ب كىرا چ ھىت؟! ئەوا دقىا نەقەومىيا قەومى، نھا
دققت ئەز ژى بىرم)). جھى داخىيە زۆر كەس ژ مە مينا ھارپاكون پارا دپەرسىن، چاخى
ھندەك سامانى خۆ ژدەست دەن دكەقنە بن بارى خەم و كۆقانا و ئارەزوويا مرنى دكەن.

دبىژن دەم زىرە، پراستى دەم ژ زىرپى گرانترە، جھى خۆشحالىيى ھەمى كەس دەدەمى دا
ھەڤىشكن، زەنگىن و ھەزار مينا ھەق بەھرى ژ دەمى و شەڤ و رۆژا ۋەردگىرن، ھەزار و

ئەو تىشىن فەر بۆ بەختە دەرىپى ئەقەنە: باۋەرە كا موكم، ھەوايەكى پاقۇر، ئاقە كا خافىن، خوارنە كا سادە و بتام، لەشەكى ساخلەم، جانەكى ئاسوودە، دلەكى فرە و دلوقان، لى پراپا ئەو كەسىن ژفان تىشتا بەھرەمەند دىن مروقتىن خودان شيان و ھېزىن، نە كەسىن زەنگىن و دەولە مەند.

ئەو تىشىن ھىلىقانا بەختە دەرىپى ھەلدە شىين، ئازار و قەتر مە كارى و دلگرانىنە. سامان نكارىت ئازارىن ئاۋ دەروونى مە كىم بەكت، يان دلتنەنگيا مە سقك بەكت، يان تاوانىن مە ژ ئاۋ بەت، بەروقازى زۆر جارا سامان ئەقان تىشتا ھەميا ل مە زىدە دكەت.

ئەق تىشتى د دەرحەقى كەسادا ھاتىبە گۆتن، دەرحەقى مللەتان دا ژى راستە، ئانكو شيان و ھېزا ھېچ مللەتەكى نەيا ب زىر و زىقانە، لى مللەتەكى ئەم دكارىن ب خودان شيان و ھېز ل قەلەم بەدىن، كو مروقتىن زانىار و پىسپور و بەختە ھەر دناۋ دا دزۆر بن، ھە خودانىن كەسىن ژىھاتى بن.

مللەت ژى ھەكى كەسان ژ داىك دىن و ھەرارى دكەن و دمرن و ژ ئاۋ دچىن، چاۋا مروقتى پىدقى ب خۇپاراستنى ھەيە دا كو خۆ ژ رويدان و قەومىنا بپارىزىت، ھەسا ژى پىدقىبە مىللەت دناۋ بگە ھەبىشىن دىرۇكا جىھانا مروقاىەتتى دا ئاگە ھەدارى خۆ بن. پارىزەقانى و زىرەقانىا ھەر مىللەتەكى ژى ب كەسىن ھۆشەند و ھەزرقان و خودان شيان يا ھاتىبە راسپاردن، لەورا چقاس ھۇمارا فان كەسان دناۋ رىزىن وى مىللەتتى دا زىدەتر بىت ئەو مىللەت ب شيان و ھېزترە. لەورا يا فەرە ھەمى ئالەك پويىتە ب سامانى نەتەۋى بەدن، زۆر كەس ھەسا ھەزىر دكەن كو سامانى نەتەۋى كىم و زىدە ناپىت، ئەقە چقاس شاشىبە كا مەزىنە، چ جوداھى دناۋبەرا مىللەتەكى و كەسەكى دا ھەيە، ھەردوۋ مىنا ھەق ژ سامانەكى سنووردار بەھرەمەندىن و خودان مەزاختىن، مادەم ھۆسانە چما سامان كىم و زىدە ناپىت؟ جەھى داخى يە كەس پويىتە ب قى چەندى ناكەت ھەست ب قى راستى ناكەت

كو تەقايە مىللەتان چاخى قەيران و ئارىشە و تەنگدەستىيى گرنكىيى و پويىتە ب سامانى خۆ دەدن ھە پىكۆلىن رژد دىرۇكا پاراستنا وى دا دمەزىخىن، لى مللەتەك بى بەختە ھەرە كو ل چاخىن شكوۋدارى و بەختە دەرىپى دا قەدرى سامانى خۆ بزىنەت و ب پارىزىت.

دانىل دۆفۇو دىبىزىت: ((سامانى ئەگەر ژىزانىن (حكمت) و دجەھى خۇدا مەزاختىن نەبىت چ بەھا و قىمەت نىبە، چونكى ناھىتە پاراستن)). مەزىنەكى دى دقى وارى دا دىبىزىت: ((سامانى بى زانىن چ مفايەك ھەيە، ئەگەر مروقتى عەردەكى زۆر ھەبىت ھە ل جىياتى گەنى زىر لى شىن بن، لى نەزانىت چاۋا مەزىخىت و چاۋا پارىزىقانىيى ژىبىكەت ھەر ناپىتە مروقتەكى خودان ھېز و شيان، ئەگەر زىر كەفتە دەستى نەزانى ئەو زىر دى بىتە بەر، چونكى نزانىت و نكارىت مفا و بەھرى ژىۋەرگىت)).

پەرتوۋكىن ئەسمانى ئىماژى ب بەنى ئىسرائىلىيا دكەن چاخى وان زۆر رەنگىن بىوت و سەنەما چىكرىن ھە گولكەك ژ زىر چىكرى و پەرسىتى، قىچا يەزدانى مەزنى لى كەرب گرتى بوۋى و عەزاب و سزا ژ ئەسمانى بۆ ھەنارتى.

سامان تىشتەكى باشە، لى بەس بۆ ھەندى ئەم پىدقىياتىن ژيانا خۆ پى بقەتىنەن. بپراستى سامان مىنا پىرىسكىبە چاخى مە بقىت د رىكا وىرا ژىھەلبچىن و سەربكەفەن. لى ھەرگافا مە سامان پەرىسى كرە دروشى خۆ ھە ل دىف سامانى گەپىايىن ئو ھەمى تىشتەك ژ بىرامە برەقە دى مىنا وى كەسى تىھنى لىھىن بى كو ئاقا سوپىر قەدخۆت، قىچا تىپنىشكا وى نەشكىت و گاۋ بۆ گاۋ تىھناتىا وى زىدەتر لى دەھىت.

پەندەكا كەفن دىبىزىت: ((خوارن بۆ ھەندى يە دا بژىن، ئەم ناژىن بۆ ھەندى دا بچۆين)). قىچا دقىت ئەم سامانى بۆ ژيانى بچوازىن، نە ژيانى بچوازىن بۆ سامانى. نە دەرحەقى سامانى دا خەمسارى بىكەن نەژى زىدەگاۋى بىكەن (افرات و تفرىت) سامانى خۆ ب قايدە ب مەزىخىن، ژبەركو دىنبايى زۆر ئەقرازى و نشىقى و ژىھەلى و ژۆردابى ھەنە.

فلون دبیژیت: ((تهو کەسی دریکا خرقه کرنا سامانی دا جانی خو دئیخیته مهترسیی مینا وی کەسییه کو سویاری ههسهپه کی شه مپوز بیت و بزانیست ژێ دی هەر وی ل عەردی دەتن، لی نکاریت وازی ل قی سواربونا خو یا مهترسیدار بهینیت)).

پهندهکا نافدار دبیژیت: ((تهو کەسی ب گەنجانی تشتین نه فەر و پیدقی دکرن، چاخی پیریاتی دقت نهو تشتین پیدقی بفرۆشن)). پیدقییه مرۆف لاونیا خو وهسا دهر باز بکەت کو چاخی پیربوونی بهرمنهتی کەسین دی نه بیت.

مرۆقی نهزان نهو بی هه می دهستهاتی (راتب شهری) هه یقانه بی خو خری دمه زیخیت، لی بی ژوی نهزانتر کەسه که کو بهری دهستهاتی خو وەرگریت پارهی قەر دکەت!!

ته گەر ههوه لهر بیت بازگانیی بکهن، هند خو ته ماع نه کهن کو خو دووچارای مفلس بوونی بکهن، نانکو هند باری خو گران نه کهن کو هووین نه کارن بهن. بو گه هیشتن ب سامانی لهزی نه کهن، چونکی قازانجی کیم وه کی دلۆپین بارانی یه، هیدی هیدی دی ژفان دلۆپا جۆک و رویبار چپن وه ژ جۆک و رویباران ژێ دهریا پینک دهین، لی قازانجین مهزن مینا لیهمشتی نه دی ئاقاهیا رامالن.

ژیر نه کهن ههوه روژین تهنگافی و پیری بی ل پیش ههین، کەس سه به هی نه دیتییه، دایکا روژا یا ب زک و حمله یه کەس نزانیت دی چ ژێ پیدا بیت، له ورا تیرامان و هزر ژیرا کرن، کاری مرۆقین هوشمهنده.

پرانیا ناریشه و ناستهنگین بهرسنگی مرۆقی دگرن ژبه زیددهگافی و زیددهخازی یه، له ورا دهجی خۆدایه ههراگاف بهری خو بدهینه کەسین ژ خو نه قیتر، بهری خو نه دینه کەسین ژ خو پیهه لتر، چونکی ژبلی کول و کەسهرا چیدی بوومه ب جه ناهیلیت. ههروهسا یا فهره زور هزر ل وان تشتان نه کینهفه تهو پین مه نههین، لی دقت ههراگاف دهرزا وی چندی دا بین کا نهو چهندا مه هه ی چاوا پیریزین.

سامان تشته کی باشه، لی نابیت رهنج و زمهتا پهیدا کرنا وی ژبیر بکهن، ههروهسا ههژاری یا خرابه، لی نابیت قازانجین وی لهر چاقه نه گرین. پهندهکا فیره نسی دبیژیت: ((سامانه کی کیمتر و نیگهرانییه کا کیمتر)). پهندهکا فارسی ژێ قی چندی جوانتر دیار دکەت چاخی دبیژیت: ((هەر کەسی بانی وی پتر بیت به فرا ویژی پتره)).

سامان تشته کی قهنجه ته گەر مرۆف بزانیست ب مه زیخیت. سامان بو مرۆقی هوشمهنده مینا خولامه کی گوهداره، ل دیف ههزا وی دهیت و دچیت، لی بو کەسین نهزان مینا تبیل چاقهکا رهشه، نهو کەسین خودان سامانه کی زۆربن و نهزانن بکارینن، دناق زیندانه کی دا دمینن کو ب زنجیرین زیری دهست و پین وان هاتینه گردان.

بایکون دبیژیت: ((ب بوچونا من سامان و جوامیری مینا چه کی و لهشکری نه، پیتشه چونا لهشکری چه ک پیدقی یه، ههروهسا بو پاراستنا جوامیری و قهنجی سامان پیدقییه)).

ل مهزنی پرسین: بابه کی دقت کچا خو بدهته شوی. بدهته کەسه کی کو مرۆقه کی جوامیر و ههژار بیت، یان مرۆقه کی زهنگین و نه مهرد، کوتی: ((ههژاری جوامیر هزار جارن ژ زهنگینه کی نه مهرد باشتره)).

سامان پیقهری زهنگینی و ههژاری یه، لی پیقهری جوانی و کریتی و ههژیاتی و نه ههژیاتی و سه رکهفتنی و بنکهفتنی نییه، له ورا یا فهره مرۆف خهباتی بکەت خو ب خهسلهتین مرۆقاییه تی به هره مه ند بکەت، دا کو چاخی زهنگین دبیست، جه وههر و کاکلکا مرۆقاییه تی خو ژ دهست نه ددهت.

زۆرن نهو مرۆقین چاخی دکهفته د گهرداقا سامانی دا نکارن خو ژ قورتال بکهن، له ورا دناق دا دخه ندقن و جه وههری هه بوونا خو ددورینن، لی مشه نه نهو کەسین کو سامانی خو دکه نه پییه لانک وه بهره فه نه سمانی بلند هه پری و نه مری و جاویدانیی دفن.

پشکا یازدی

جوانیا سروشتنس

چاخى رۆژ ئاڧا دبىت ھەيف ديار دكەڧىت، دەمى ب دىمى خۆ يى گەش شەوقى
دەتە ەردى، ستىر ى ل دۆرىن وى دبرسقىن و كۆم كۆمە دەردكەڧن. د شەڧە كا
سامال دا ئەڧ دىمەنە چەندى خۆش و دلخەبىنە.

بپاستى ئەڧ دونىايە تىشتە كا ئەنتىكەيە، زۆر ژ ھندى جوانترە كو ئەم بكارىن
جوانىا وى وەصف بكەين.

ما ئەم ھىشتا سەبارەت ڧى دونىايا ئەنتىكە چ دزانىن، مە دڧى وارى دا چ زانست
و پىزانىن ھەنە؟ ئەم چقاس پىشكەڧتى نە؟ ھىشتا دەرگەھى زۆر راز و نەپەنىپىن ڧى
جىھانا ئەنتىكە ژ مەپرا نەھاتىە ڧەكرن. كاروانى مە ھىشتا يى برىڧە، پىدڧىيە زۆر
ڧويناغان بېرىن دا ناسپارىيى دگەل سروشتى پەيدا بكەين.

سروشت ب جوانى و قشتيا خۆ زۆر جارا بۆ خەم و كۆڧانا دەرمانە، ئەوین دناڧ
چوار دىوارپىن زىندانان دا ب سالان نەدەرکەڧتى و ئەسمان نەدىتى و چاڧى رۆژى
ڧىنەكەڧتى و ھەوايى پاقژ و ساخلم ھەلنەمژى ژ ھەمى كەسان باشتى ڧى راستى
دزانن.

نابىت مۆڧ ھەمى ھەبوونا خۆ بۆ كارى تەرخان بکەت، پىدڧىيە ژ جوانىا سروشتى
بەھرى وەرگىت، دا بكارىت د كارى خۆ دا يى چست و دلگەرم بىت.

ئەوین ھەژ گەپىانى و گەشت و گوزارى دكەن دزانن دىمەنىن جوان و ئاڧىن تەزى و
شەڧبايى كويستانا و تافگىن دەلال و جھپىن خۆش چ ب تام و لەزەتن.

ئەڧ جىھانا جوان و بەرىن خودايى ژورى يا بۆ مۆڧقان چىكرى دا بەھرى و مڧاى
ژىوەرگن، لى محابن ئەگەر ئەم بنىپىنە دىرۆكى دى بينىن مۆڧىن چەرخىن بۆرى نە
ھەر نەكارىنە ب ئاوايەكى ھەژى و شايستە بەھرى و مڧاى ژ سروشتى وەرگرن،

دونىا ب خەملا خۆ زۆرا قەشەنگ و دلبەرە، ھەمى تىشتەكى جوانىيە كا ھەى،
جوانىا دونىايى ژى ئەڧ سروشتەيە كو يى پىكھاتى ژ وەرژىن سالى و شەڧ و رۆژ و
دەشت و چيا و گرد و دۆل و گەرمىان و زۆزان و ناڧ و ئاخ و بەفر و باران و داروبەر
و نىرگىر و... ھتد ھەريەكى ژ ڧانە بەھا و رىزا خۆ ھەيە، لى ئەگەر مۆڧ بزانىت و
بكارىت بەھرى ژى وەرگىت.

جوانىا سروشتى ھند قاس كارتىكرنە كا باش يا ل سەر ھەست و نەست و دل و
دەروونىن مۆڧقان ھەى ھەرگاڧ دىتە ئەگەر و سەدەما ئاسوودەيى و شادمانى و
بەختەوەرپا وان، لى ھەيف و محابن ئەو مۆڧىن بەھرى و مڧاى ژ جوانى و دەلالىا
سروشتى وەرگرن گەلەك كىمن، ژبەركو پرائىا مۆڧقان پويتەى ب ڧى چەندى ناكەن.

چاخى بەھار ب رەنگىن گولان دەپتە خەملاندن و ھەمى جھا كەسك و سۆر و زەر و
شىن دكەت، تافگە ژ چىيان دەپنە خوار، كانى دپەڧن، بايى ھوین و ڧىنك
باوھىنىن ل مە دكەت، چقاس تىشتەكى خۆش و بتامە.

سەبارەت ئەسمانى ھوین چ دىپىن؟ ئەسمان يى جوانە وە ستىر جوانترن، لى رۆژ ژ
ھەمىا جوانترە، چاخى دگەل ئەلندا سىپىدى دەھلەيت و ب روناھىا تىرۆژكا خۆ
ھەمى كون و قوژبنا ساھى و گەش دكەت.

بهلکی زور جارا سروشت ژوان را یی بوویه خوداوند و هاتییه پهرستن، هندهک جارا ژی بوویه سهدهمی ترسی و فهتساندن، ل دهق هندهکا ژی سروشتی چ رییز و بهایهک نهبوویه و مینا کهسین شیت و مرؤفین بی چاقتی دنیایی دا ژیاینه.

بهس گهلین درنده (وحشی) بتنی ژ سروشتی نهفتهسینه. نها ژی پرائیا خهلکی قی چهرخی وهدزانن ههساره و ستیران دبویرهین ژیانی دا کارتیکرنا هه، هیشتا رؤناهییا زانینی نهکاریه قی رهشاتی ل سهر تیگههیشتن و هؤشی نههیلت.

دچرخین ناقجیی دا خهلك دوی باوهری دا بوو کو رویدان و قومینین سروشتی دبنه سهدهمی نهساخی و مرنی. چیا و دارستان و دهریا ل جهی سیربهند و نههریمه و پیرهویان دهاته ل قهلم دان، نهق بوونهوهرین ناشوی (خیالی) خهلك پتر ژ تشتین راستین نازارو عهزاب ددا.

یهك ژوان تشتین پویچ کو خهلكی جارا ئیخستبوو مهترسیی نهو بوو وهسا هاتبوو زانین نهگهر ناقتی کهسهکی ل سهر شهمای هاتبا نفیسین وه هاقیتبا دئاگریدا خودانی وی ناقتی دا مریت و ژناقتی!!

مرؤفین بهری مه چ تشتهك ل دؤر نهو کههکهشانین ل نهسمانی ههین، کو ههریهك ژوان ژ کومهکا ستیرا پیکاتییه نهذانی، لی نها دهولت سهری نهو ئافراندن و فهدیتنین زانستی نهم زور تشتا لی دزانین، لی هیشتا ژی دقتی واری دا کاروانی مه ههری بریقه و زور تشتین ههین نه کارینه بگههینه همبانا وان.

ههر کهسی ب چاقتی فام و هؤشی بنیپریته قی رژیما چست و نهنتیکه نهوا جیهانا ههستی ریکتیخستی، دی گههسته وی باوهریی کو ئافراندکی هه.

دونیا یا مه دونیایا کارو بزاق و تام و دلشادیی یه، لهورا پیدقییه قی دنیایی ب کار و خهباتی ئاقهدان بکهین، ههروهسا مافی لهشی خو ژی لبهچاقتی بگرین، دا مینا چیچکی ئاقتهفهسی مهلیل و پهریشان نهبیت وه ژ دیمهین سروشتی یی بههرهمنند بیت.

چ جارا مرؤق مینا هنگی ههست ب بهختهوهریی ناکهت چاخی هزر ل نهپهینین سروشتی دکهتهفه. لهورا دقتی مرؤق ب ههفکاریا هزرو هؤشی راستییهکی دناقتی تشتین قهشارتی دا قهیینیت وه بیخته سهر خهرومانا زانینی.

پشکا دوازدی

دهم (الوقت)

پیدفییہ مرۆڤ ناگه هدارى ژبى خو بيت، چونكى ژبى مه مينا باى و هلمى يى
كورتە، لە ورا چاوا ههژار و بەلەنگاز پاره و سامانى خو دپاريزن، وه ب قايده
دمەزىخن گەرە که ئەم ژى وەسا دەمى خو بپاريزن.

پیدفیه ئەم قەدرى ئەقرو بزاین وه کارى ئەقرو نەهیلینە سبهه، چونكى ئەم
نزانين سبهه كيش گۆر دى جهى مهبيت. ههزرتى نوح سلاطين خودى ل سهر بن
چقاس خودانى ژبیه كى دريژ بوو، لى مرن ژينه گهريا و ستيرا وى ل ئەسمانى
دونيايى ئاقابوو.

هوراس ديبیژیت: ((مانهقا مه مينا مانهقا سبههيه)) ئەم نزانين دى ههتا سبهه
ب ساخى مينين يان نه.

پیتاکس ژى ههركاڤ ئەق گۆتنه دووباره دکرنهقه: ((دەرفهتې ب دەلیقه بزانی))
له ورا ژى بو ئيك ژ ژيزانين يونانى.

شکسپير ديبیژیت: ((قهمراندنا ناگرى ل دەستپىكى کاره كى ب ساناھيه، لى چاخى
ئاگر زيده خوڤ و بهرفره بوو قهمراندنا وى ئاريشهيه)).

پرانیا خەلكى دمەزاختنا سامانى دا دەست مچيانه، لى چ پويتهى ب دەمى
نادەن، دى بيژى سامان ل دەق وان ژ دەمى ب قەدر و ريزتره، لى يا زانايه
زيدهگافى نەكرن دمەزاختنا دەمى دا گەلەك گرنگتره ژ سامانى، سەبارەت
خەمسارى كرنى ددەمى دا زۆر پەند هاتيهيه گوتن يەك ژوان ديبیژیت: ((هنگى
ئاسنى قهقوته هندی بى سۆركريه، چاخى سارقه بوو قوتاناوى يا بى مفايه)).

ههركاڤ ل بيرا ههوه بيت كو رۆژا چوو ناهيتهقه، رۆژ و شهق مينا پيلين دەريا ل
ديش ههقه غار دەن و دچنه كه نارى نەمانى.

دەم نانكو ژيان، براستی سهيره خەلك بو كوشتنا ژيانا خو پيلانا دادئينيت!!

شکسپير ديبیژیت: ((رۆژگار دەريايه كه پاپۆرا ژيانامه ل سهر وى يا بريقه دچیت
به رهق كه نارى مه بهستى، ئەق دەريايه مهزن ههركاڤ يا دههلكيشان و داكيشانى دا،
ئەگەر ئيرو يا نارام بيت، سبهه دى بيته توفان، له ورا يا فەرە چاخى نارامى ئەم
بههرى ژيوهرگرين. زۆر كهسا بههره ژ دەلیقى وەر نه گرتيهيه، له ورا دناڤ بنى دەريايى
دا خەندقيه)).

پەندەكا هەى ديبیژیت: ((دەلیقه شیره ئەگەر تۆ نەبرى ئەو دى ته بریت)).

دەمى چووى قەنازقريت، سبهه ژى هيشتا نەهاتيهيه، له ورا ئەقرو يا ل پيش ههوه
هەى، قيجا كارى ئەقرو نەهیلینە سبهه، چونكى هەر وهكى زانايهك ديبیژیت:
((سهركهفتن ژ مەرا ناهيته خواری، گەرە که ئەم بو ژيههل بچين)).

توماس ئەکیناس ژى ديبیژیت: ((بەس ئەقرو يا دخمهتا ههوه دا، قيجا رابن ژ بو
كاركرنى خو بهرهقه بکەن، ژ هيج تشتهكى نەترسن، ههوه بيهن و ههدار ههبيت،
بهريهستين پيشقهچوونى ل بهراهيكا خو ههلگرن، چ جارا چاقه پرى سبهه نەكەن)).

چيدبيت بهلگين مه ژ دارا ژيانى قەبن و نەگههينه سبهه، قيجا چما ژ قەستنا ل
هيقيا سبهه راوهستين؟ پیدفییە مرۆڤ وەسا دقنى دونيايى دا کاربکەت کو وه
بزانيت سبهه دى مریت، له ورا مهزن ديبیژن: ((كارى ئەقرو نەهیلینە سبهه))
چونكى هووين نزانن ههتا سبهه دى مينين يان نه، ههتا ئەگەر مينين ژى بهرنامى
وه بى سبهه دى كارى ژ ههوه را دياركهتن.

نابيت ئەم كارى خۇ بلەزوبەز ئەنجام بەدەين، ئانكو دقتىت بى ھزر و پلان دانان و بەرنامەرىيى كارىن خۇ ئەنجام ئەدەين، لى چاخى مە برپار ژى دا گەرەكە ئەم زۆر ب عەزم و ئىرادەقە كارىن خۇ راپەرپىن، دا كارى ئەقرو بۆ سبەھى نەمىنيتەقە، چونكى ھنگى ژىلى پشيمانىي تىتتەكى دى ژمەرا نامىنيتەقە.

بارنس دىيىت: ((ئەو گولا دناقە ھەودىدا بىنەرا مەندەھۆش دكەت، چاخى ھاتە چىن دى ھند بىنى چرمىسى و ھەلوھريا، قىجا خولەكە و چركىن دۆستايەتى و ھەقالىنىي مىنا وى بەفرىنەيا ل سەر ئاقى دتەيىسىت، ددەمەكى كورت دا دى ھند بىنن دناقە ئاقى دا بھوژى و لىبەرچاقا وندا بوو.

ھۆزانفانەكى ئاقدار ژى سەبارەت دەمى دىيىت: ((ئەو خۆشىيىن بۆرى بۆ مە چ مفايەك ھەيە؟ ھەروەسا پاشەرۆژى ژ مەرا چ تام و خۆشىيەك ھەيە كو مىنا كوترىن پەر تىژ و ئاقتۇشايلا ئومىدىن مەدا دفرن، نە ئەقە نە يا دى ب كىرا مە ناھىن، بەس ئەقرو يا د ئەختيارا مەدا، ئەگەر ھوين ھۆشمەند بن ژ راستىي غافل نەبن و دەمى ب دەرفەت بزائن. ژورمى تايلىر دىيىت: ((ھەو بەس ئەقرو يا ھەي، ئەگەر ھووين دلشاد بن ژ بەرەكەتا وى بەھرى وەرگىرن وە ئەگەر ھووين غەمگىن بن ب ھەدار و بىن فەھىي بارى غەمىن خۇ ھەلگىرن، چونكى رۆژىن دى بۆ خەلكەكى دىنە، دوھى تو دناقە لاندكى دا بووى، سبەھى ژى دى دناقە گۆرى دا رازىي، ئەو كەسى بكارىت ژ بەھرىن ئەقرو مفاي وەرگىت پىندقىيە وى ل رىزا كەسىن بەختەوەر بۆمىرىن)).

ژىيى مرقى نە ب سالانە، بەلكى ب كارو كىيارانە، ئەو مرقىن نەزانن بەھرى ژ ژىيى خۇ وەرگىن بلا ھەر خودانىن ژىەكى درىژ بن نكارن چ مفاي ژىوەر گىرن، لى ئەو كەسىن ب رۇناھىيا ھۆنەر و زانىنى شەقىن تارى دكەنە رۆژىن ساھى بلا ژىيى وان بىي كورت ژى بيت، ستىرا وان دناقە ئەسمانى نەمىرى دا ھەرا گەشە.

يەك ژ مرقىن مەزن دىيىت: ((ئەگەر ھەو ھەبىن ئەقى راستىا رۆھن گوھدارىكەن، رۇژا ھەلات جارەكا دى ناھىتەقە، ئەقرو رۆژ دى ژ ھەورا ھەلىت، لى چىدىيىت سبەھى تىرۆژكا وى ل گۆرى ھەو بەدەت)).

پىدقى يە كارىن خۇ ب پىلان و بەرنامە دارىژىن كو د ھەر دەمەكى دا كارەكى ئەنجام بەدەين، چونكى ئەگەر ژيانا مە مىنا يا ((كونستان)) يا بى بەرنامە رىيى بيت دى ھەرگاڭ ژ دەمى خۇ دەقە ب گازندە بىن، ھەروەكى كونستان گۆتى: ((ھەي ھۆ ئەز دەمى خۇ چقاس ژ قەستا ژدەست ددەم، چما ژيانا من يا نەرىكىخستى و بى بەرنامەيە؟)) زۇرا ئەو گازندە يا ھەي، لى ئەو ب قى كارى خۇ بەرپىسىار و گونەھكارن.

ئەگەر ژيان ھەمى يا كورت با خەم نەبوو، لى كەسى ژ مە نزانىت دى ژىيى وى يىي كورت بيت يان بىي درىژ، ئايا دى ب سالان ژىت يان دى ئەقە شەقە دەستورىيى ل ژيانى خازىت، كى ھەيە بەرسقا قى پىسىارى بەدەتەقە؟!

دەمى مە چەند كارەك پىكقە ھەبىن ئەم نزانىن كا چ كارەكى بەراھىكى ئەنجام بەدەين، لى ئەگەر مە دەمى فالاتى و بى كارىي ب كارىن خۇ تەژى كىرەنەقە كار ل سەر ئىك خرقەنەدبوون.

دجھى خۇدايە تەرتىقەكا ھەژى بۆ كرنا كاران بەھىتە دانان، ئانكو كارى زۆرى گىرنگ دىقرا بى ئاسايى قويناغ ب قويناغ ئەنجام بەدەين، دا ژ پشيمانىي خەم و كۇقانان نە داعورىن.

دىيىن: ((لاوينى گولەكا جوانە، پىرى كەلەمەكى تىژە)) شكسپىر قى پەندى ھۆسا شروقە دكەت: ((رۆژگار لاوينى بۆ ژىيى مرقى خۇشى و شادىيە، پىرى ژى دەردو كۇقانە)).

چهله‌نگی و غاردان و لغین ژ تاییه‌تمه‌ندیین گه‌نجه، قینجا هیشتا گه‌نجان مینا پیئدقی ناسیاری دگهل ژیانئ پییدا نه‌کریه، ژ ساری و گهرمیا رۆژگاری بی خه‌به‌رن، نه‌گهر کهس نه‌بیت وانا بو ریکا ژیانئ شاره‌زا بکهت دی قارپین (منحرف) وه دئه‌نجام دا ئه‌و چهله‌نگی و بزاق و که‌لینا وان د ئیک سات دا دی بیته سه‌ده‌می به‌خت ره‌شیا وان بو هه‌تا هه‌تا.

لی به‌رۆقاژئ نه‌گهر هۆش و پایه‌داری بی بکه‌نه دروشمین کارپن خۆ، هه‌روه‌سا پروکالین ناڤه‌سالفه‌چووی ئه‌وین خودانین ژیه‌کی دریزتر و پارزینئ ژیان و ان ته‌ژی ئه‌زمون و جه‌رباندن دقئ ریکا پری ترس و له‌رزادا بکه‌نه پینشه‌نگین خۆ، دی کارن ژیان خۆب ته‌ناهی و ئیمناهی ده‌ریاز بکه‌ن، وه چیدبیت چاخئ پیری کارپن رندو پر مفا بو که‌سین دی نه‌نجام بدن، ژبه‌رکو وانا ل چاخئ لاوینیئ دا بی کارئ بناستین ئیمناهی و خۆشگوزهرانیئ ژ خۆرا دابین بکه‌ن، وه ژ فی نالیقه بی خه‌م و خیالن.

هندی چاخه (زمان) دگهل هه‌می که‌سان بی دلۆفانه، نه‌گهر بزنان ب مه‌زیخن. رۆبرت دبیت: ((ده‌م هیدی هیدی دی هه‌می تشتا ل به‌رچاقا هه‌لگرت، ب چونا ده‌می دی که‌فرو به‌ر بنه‌ف ئاخ)).

کارپن مه‌ هه‌ر به‌س به‌قه دگریدای نینه، به‌لکی به‌شه‌ک ژ کارپن مه‌ ب نه‌قیین پاشه‌رۆژئ قه‌دگریدایینه، له‌ورا نه‌گهر خه‌مساری دکرنا کارپن خۆدا بکه‌ین، دی مافئ وان پیشیل که‌ین، ده‌می مه‌ د زنجیرا بوونه‌وه‌رین زیندی دا جه‌ه‌کی نه‌مازه هه‌یه و دقیت دکارپن ب مفادا به‌زیخن، نه‌گهر وه نه‌که‌ین دی رژیما جیهانا هه‌ستی له‌قله‌قینین وه دی ب کرنا قه‌ترمیین (جرائم) مه‌زن هیینه تاوانبار کرن.

زۆر جارا به‌ری ده‌رفه‌ت و ده‌لیقه ژ مه‌را هه‌لکه‌فیت ئه‌م بیش کاریقه غار ده‌هین و به‌زویه‌ز نه‌نجام ده‌هین، هه‌روه‌سا گه‌له‌ک جارا ژئ ده‌لیقه و ده‌رفه‌ت ژ مه‌را ده‌یتته پیش، ئه‌م نرانین ژ ده‌می خۆ به‌هری وه‌رگین، دقان هه‌ردوو ره‌وشان دا هه‌ر ئه‌م زیان

مه‌ندین، له‌ورا دقیت ئه‌و کارپن ئه‌م دکه‌ین دگهل ده‌لیفی و ژیزانیئ ب هه‌قرا‌بن، دا بکارپن هه‌م رۆله‌کی شه‌نگستی د ژیان شارستانی دا بگپین، هه‌م شانازی ب کارپن خۆقه بکه‌ین و دل و ده‌روونین مه‌ ژ کارپن مه‌ د ته‌نا و ئاسوده‌بن.

پرانیا نفیسکاران گازندی ژ ده‌می دکه‌ن و پشیمانین چاخئ بو‌رینه، چونکی دزانن وانا چه‌ند ده‌می خۆ بی هوده بی کوشتی و چه‌ند ده‌لیقه ژ قه‌ستا بین ژ ده‌ست دی.

مرۆقی ژیزان ئه‌و که‌سه بی د ژیانئ دا تبلا پشیمانیئ نه‌گه‌زیت وه بی‌ده‌را کارپن وی یا ته‌ژی قه‌رپت بیت.

پشکا سیزدی

((زانین و حیکمت))

كەس ژ مە نىيە كو جارهكى ژ جاران زىده ژ پىدقى نەناختىبىت، پاشى لۆمەيا خۆ نەكرىت، لى كىنە ئەو كەسىن ژبەر كىم ناختىنى پشيمان بووين؟

چقاس دا خۆش بىت كو خەلكى ژ قەستا زمانى خۆ درىژ نەكربا و دەرگههئى دەقى خۆ ب سەر پەيقين كرىت و نەژ هەژىدا قەپات كربا، خوزى وانا ل جهئى قەكرنا دەقى، چاژ و گوھىن خۆ قەكربانا، ل رەخ و چانىن خۆ تىشت دىتبانا و گوهدارى كربانا و پەند ژبەرگرتبانا.

پەندەكا ناقدار دىبىت: ((ھووين ھەرگاڤ ناگەھدارى دەوروبەرىن خۆ بن)).

پەندەكا فەرەنسى ژى دىبىت: ((ئەو كەسى كىم ھىز دكەتەقە زۆر دناختىت)). پەندەكا عەرەبى قى چەندى جوانتر خۆيا دكەت چاخى دىبىت: ((زىدەگۆتن نىشانى ئەھمەقىيە)). لى مە گوھىن گوهدار قى نىنە، لەورا قان پەندىن پر حىكمەت كو باشتىن رى و شوينن بۆ ژيانا مە ئەم ژ بىر دكەين.

راست بى ھاتىيە گۆتن زانا پتر مفاى ژ نەزانى وەردگريت. نە نەزان ژ زاناي، نانكو زانا دى ژ رەفتار و گوتار و كرىارىن مرۆقى نەزان تىشتى تازە فېرىت، لى نەزان ژبەر شاشى و نەزانىنى بى سەرگەرم و مژىلە و چ تىشتەكى نابىنىت پەندا ژى وەربگريت.

ھندەك جارا ئەم گازندى ژ پىش نەكەفتنا كارى خۆ دكەين، ئەم نزانين كو ھەمى كارەكى پىدقى يا ب زەمىنە خۆشكرنى ھەي، ھەروەكى وى جوتكارى كو ل بەر بىت تۆقى خۆ پاقىتتە زەقىيەكا بەيار و نەكىلاي، قىجا گازندا ل شىنەبوونا قەرپىژا خۆ بكتە.

ھندەك جارا ئەم دزانين كو پىدقىيە كارەكى بكتەين، لى چاوا؟ وە ب چ رىكەكى بكتەين؟ تاھا قىرە پىدقىيە ئەم دەرفەت نىاس بىن، چونكى ئەگەر ئەم دەرفەت

چىقانۆكىن كەفن دىبىن مرۆقەكى چافەكى خۆ دا ب فرەكا زانىنى. جھئى دلخۆشىيە د رۆژگارئى ئەفرۆدا ئەم پىدقى وى چەندى نىنە قان رەنگە قوربانىان بدەين، ئەگەر مە ل بەر بىت دى كارين زۆر ب ساناھى زانىنى ب دەست خۆقە بىنن.

راست بى ھاتىيە گۆتن چ تىشتەك وەكى زانىنى و حىكمەتى بى بەلاش و بى پارە نىيە، قىجا ئەگەر ئەم دەقى بىياقى دى نەبىنە پىشەنگىن دەوروبەرىن خۆ، د ئەنجامى كاركرنى دا دى كارين د رىكا ژيانى دا شيانا خۆ يا دەروونى پەروەردە بكتەين و چاقى زانىنى قەكەين، گوھى ھۆش و فامى شىلېكەين، ھەروەسا سەربۆرىن كەسىن دى بكتەين پىپەلانك بۆ بلند ھەرى و ژىھەل چوونا خۆ.

پۆركاس دىبىت: ((تىگەھىشتن و پەيقين مرۆقان ژ ناژەلان جودا دكەن)). براستى مەزنىن باشتىامە ل سەر ناژەلان تىگەھىشتن و ھىزركنەقەيە، ژبەركو مرۆقە برىكا ھىزرى دكارىت بوونەوېرىن نەديارو بەزر قەبىنىت. لەورا ھەر ئىك ژ مە گەرەكە ھۆش و ھىزرا خۆ بكتە پىقەرى ھەلسەنگاندا كارىن خۆ، ئەو كەسىن خودان ھۆشەكى مرى و ھىزراكا تەزىبن وانا چ جوداھى دگەل ناژەلان ھەيە!.

مرۆقە بۆ ھندى نەھاتىيە ئافراندىن مينا ناژەلان بەس بخۆت و قەخۆت و برازىت، بەلكى ئەو مينا سەركىش و پىشەنگى جانەوھەران ھەلگرى بارەكى گران و بەرپىسارىيەتىيەكا مەزەنە، لەورا دقوت د ناستى قى ئەركى پىرۆزدا بىت ئەوى پى ھاتىيە راسپاردن.

نیاس نه بین ل جهی قازانجی دی زیانی کهین. دا چقاس باش بیت ته گهر ههمی خه لکی رۆژانه ل دهستپیکا ته رکین خۆدا ژ خۆ پرسینا نایا دقیا ته ه کاره کرنا یان نه؟ پاشی دلنیا بوونی قیجا قویناغا کار کرنی دهست پی کرنا، هنگی شاه و داخین پی شمانبوونه قی نه رادهیلان.

کیم کارین کو بله زوبه ز هاتینه ته نجام دان ب حیکمهت و زانین بووینه، له ورا له زنه کرن د ته نجامدانا کاران دا نیشان و به ره ژه نگین مرۆقین ژیزان و زانایه. ههر کاره کی مرۆقی بقیت بکته پیدقی ب لیقه کولینی و هه لشکافتنی و هه لسه نگانندی هه یه، دا دارا وی یا به ره هم دار بیت.

مرۆقی ژیزان تهو مرۆقه یی بهری ههر کاره کی بکته ته نجامی وی ب چاقی فام و هۆشی ببینیت و ب گوهی زانینی گو هلیبیت.

تشته کی ته نیکه یه د قی چه رخ و سه رده می دا ته قایا خه لکی گازندا ل هیزا بیرینانه فا خۆ دکهن کو تشت ب ساناهی ژ بیرا وان د چن و تشتین فه ر د نا ق ده زگه ی تو مار کرنا مه ژیی وانا دا ناهینه تو مار کرن.

لی مه که سه ک ژ وان نه دیتییه کو گازندی ل هۆشی (عقل) خۆ بکته، و بیژیت لگۆر فلان بابته یی ان فلان تشتی هۆشی من یی سویچار و کیم ته رخه م بوویه، چونکی یا زانایه هۆش بناغی زانینییه و زانین ژی سه رۆکانیا حکمه تییه، که سی کو ب سه ر سه رۆکانیا زانینی هه لبوو، قهت و قهت تیر نابیت و چقاس ژ جامی زانینی فرکهت، دی ههروه ره تیهنیتر لیتهت.

د نا ق به ره یه رین دیرۆکا که قندا مه یی خاندی کو ئیک ژ مرۆقین مه زن ل بهر بوویه ههمی تشتا بزانیته و گوهداریکته و فی ربیت.

مرۆقی زانا چقاس بازنی زانینا وی به رفه ره تر ببیت دی قی جیهانا سه یرو ته نیکه باشتر نیاسیت.

ئیک ژ مرۆقین حه کیم و زانا حیکمهت و زانینی پی کفه هه قبه ند دکته و ب ثقافتکه رین هه ق دزانیته.

خۆش ب حالی که سه کی کو ژ زانین و حیکمه تی یی به ره مه ند بیت.

حیکمهت و زانین ژ زیو و زیقا به اکرانتر و خۆشتقیرن، چونکی د قی دونیایی دا چ که وه ره نینه دگه ل وان بهینه هه قبه رکرن، ژ بهر کو مرۆق ب ریکا فانه قه ههم دی که هیته ساخی و ته ندروستیی، ههم دی د نا ق خه لکی دا پله بلند و شکۆدار بیت. حیکمهت بناسا ساخله میییه، زانین ژی دهستپیکا ناز و خۆشیییه. چقاس به خته وه رن تهو که سین حیکمهت و زانینی دکهنه هیقینی کارین خۆ.

مرۆقی هۆشیار و هۆشه ند ته وه یی مفا و به هری ژ ته زمونین که سین دی وه رد گریته، ته زمون خۆیندنگه که مرۆق تیدا فی ری ژیانی دبیت، له ورا پیدقییه مرۆق ههم ژ ته زمونین خۆ ههم ژ ته زمونین خه لکی دی باشترین به هری و مفا ی وه رد گریته.

تهو که سین که فتق و ته حسینین خۆ نه که نه سه ده مه ک بو رابوونه قی مرۆقین فام کوره و تینه که هشتینه، ب دریژیا ژیانی سه ربوری جهه کی مه زن و به رفه ه ل ژیانا که سین شاره زا و ژیزان دا گیر کرییه.

تهو مرۆقی سه ربورین خۆ و که سین دی نه که ته خه تیر ژ بو نا ساهیکرنا ریکا خۆ یا پر ته م و تاری، نکاریته به ره ق همیژا به خته وه ری بیجیت.

یا زانایه پارزینی سه ربوری یی مشته ژ په ند و شیره تا، لی دقیت بزانیته، زور که سه هه نه هند قاس ب هه ستیاری سه ره ده ری دگه ل ته زمونان دکهن، ل جهی قازانجی زور ده سته که فتان ددۆرینن.

پهندهكا فەرهنسی دبیژیت: ((تهو كتكا ب ئاڤا گهرم هاتییه شووشتن ژ ئاڤا سار د فتهسیت)). پهندهكا دیژی یا هه دی بیژیت: ((مار گهستی ژ وریسی دترسیت)). له ورا دقیت مرۆقی زانا نه ددهرحهقی سهبروآدا هه مساری بکته نه هند زیدهگافی بکته، بهلکی د قی واری دا قایدهبوونی (اعتدال) لبهراچا بگریت.

هۆش مهزنترین بههرهیه ب مرۆقی هاتییه بهخشین داکو ب ریکا هۆشی شه مه شیانا قافیکرنا راستیی ژ خواری و ساخیی ژ نهخۆشی و روناھیی ژ تاریاتی و قهنجیی ژ ههرمیاتی هه بیت. ههراگا ته شاناژی ب ههبوونا خۆ دکهین کو ته م بوونه وهرین هۆش مند و هزر فانی، لی جهی داخییه زۆر جارا هۆشا مه چ کارتیکرن ل سهر هزر و بیروبا وهرین مه نییه، د ناڤ جیهانا هزرکرنهقی دا مینا بالندهکی بی دهستهلات د کهفینه داڤا ههواو ههوسان، زۆر جارن ژی د ناڤ قههسا چاڤلیکهری و خیالان دا ته م زیندانینه.

ته م زۆر تشتا نزانین و مه شیانا وی چهندی نییه بزانی، مینا وی زارۆکی بچیک تهوی بۆ تازه فیروونی خویندنا دبستانای دهستیدکته. پیدقییه هیدی هیدی و پله ب پله بهرهڤ پیش بچیت، مه زۆر قویناغین پری، لی هیشتا رییهکا دریز یا ل بهراهیکا مه مای.

پرانیا خه لکی ژ سهبرهستییا هزری دهرهڤن، له ورا ههراگا ههز دکهن بۆ ریکا تاری و پر مهترسیا ژیانای کهسین دی بکهنه شارهزاو چاڤ ساغین خۆ و ههفساری هزرا خۆ بدنه دست وان، دا ژ دلتهنگی و پهريشانیا کو ژ نهجمی گومان و دودلیی چیدیت بهینه پاراستن، تهڤ چهنده کاری مرۆقین بی ئیرادهیه، مرۆقین خودان ههزو خاست قهدری سهبرهستییا هزری دزانن. کهسی کو بکارت ب پیین خۆ بریقه بچیت چ جارا بی بهرهڤ نییه بۆ کهسین دی بیته بارگرانی و پشتا خۆ ب وان ب بهستیت. راسته هزرکرنهڤه ل بویهر و قهومینین روژانه ژ بونا ژیک قافیکرنا باشی

و خرابیی دبیته نهگهرا نهتهنایی، لی ناییت خۆشیا وی ژ بیر بکهین، تهو کهسی ل ری چوونی بی چاڤ قهکری بیت و پیشی و پاشی و دهووبه رین خۆ ببینیت، نه مینا وی کهسییه بی کوره کو ب خه لکی دی بریقه دچیت و ژ هه می تشته کی و هه می جهه کی بی بی ئاگه هه، کهسی دووی بی ئاسودهیه، لی کهسی ئیکی بی بهخته وهره.

رییا ژیانای هند قاس یا خار و خیچ و ئالوزه، مرۆق نکارت دهه مبهه نه فرازی و نشیقی و ژیهه لی و ژوردایین ویدا بی خه مسار و بی ههلویت بیت، مرۆق خودانی هیزا هۆش و هزر و ژدانیه، ته گهر قانه ههرسیکا ب ئاوايه کی هه ژی و شایسته بکارتییت وه نه کهفیه داقا ههز و ههواو ههوه سین سنیله، دی کارت پاپورا ژيانا خۆ بهرهڤ کهناری تهنایی و ئاسودهیی و بهخته وهری ئاراسته بکته.

زۆر کهسین ههین خودان چاڤن، لی راستیی نابینن، له ورا ههراگا ل ههسپی خاری سیارن و دقادا قهترمه کاری دا غارانای دکهن، زۆر کهس ژی هه نه کورنه، لی ب چاقین هۆش و زانیی نه په نیین ژیانای دبینن و دزانن رهشی ژ سپی جودا بکهن.

ته گهر هه ر ئیک ژ مه سنووری ئه رکی خۆ بناسیت و چ جارا زیده گافی نه کهت و توخیا نه به زینیت، مسوگهر هه م ژ خۆرا، هه م ژ جفاکی را دی بیته بناسا بهخته وهری، راسته کهس نکارت بگه هیته گوپیته که مالی، لی ته گهر بزاقی بکهین دی ل قویناغا که مالی نیژیک بینهڤه. تهڤ چهنده کاره کی ناریشهیه، لی مه حال ژی نییه، ب مه رجه کی ته م هه زین خۆ یین زارۆکانه و ههوه سین خۆ یین خاپنۆک بیخینه دبن پیین خۆدا و بکهینه پیه لانک و بهرهڤ که مالی و ثقاقبوونی ژیهه ل بچین.

ته گهر هووین ههز بکهن بهخته وهرین، دقیت زۆر تشتا بکهنه قوربانای، لی ته گهر هووین بکهڤنه داقا خۆ په رستی چ جارا ژ هه وه ناهیت بهخته وهری همبیز بکهن.

سیسرون دیبیت: ((چاخى من زانى ژ بلى كه سين قه نجىكار كه سى دى بى به خته وهر نيه و كه سين قه نجىكار هه رگاڤ ده مييزا به خته وهر بى دا دژين، گه هيشتمه وى نه نجامى كو هيچ تشتهك هندی چاكي و باشي بى بلند و شكودار نيه)).

ليئونارد ديبيت: ((نه گهر هم به ژنا خو ب پوڤاكي باشي راپيچين، چ گافا له شكري هه واو هه وه سي ب سهر مه دا سه نار كه قيت)).

شكسپير ديبيت: ((چ گومان د دادپهروهر يا خودى دا نينه، ههر كارى بكهين دى نه نجامى وى بينين، ههر كاره كى خراب بكهين دى ب قامچي وى هيينه شلاق دان)).
تاوان بناسا به خت ره شييه، مژيل بوون بناسا تيش و دهر دايه.

پرانيا كارساتين ب سهرى مه دهين ژ نه نجامى مژيليا مهيه، به لى هم دكارين ب هوشيارى ل دهستى وان قورتال بين. گومان و هزرا قه نهج كاره كى باشه، به لى پيدفييه هم باشي ب كريان بكهينه دروشمى خو. چاخى هم هزره كا باش دكهين بهس هم پى دلخوش دبن، به لى كارين باش مينا ستيرين گهش ناسوويا جاني كه سين دى ساهى دكهن.

هم ب ته گهرا كريانين خو دكارين شه ننگستى چاكيى موكم و تاقت بكهين، يان شه ننگستى وى له بكهين و ب هرفينين. به لى هم دكارين يه كى ژ شان دوو كارن نه نجام بدهين، له ورا ژى بهر پرسياريه كا مه زن يا دستويى مه دا.

خه لك دوو دهسته نه، گرږهك بو ته ناكرنا كه سين دى نازارى دكيشن، گرږهك ژى بو ناسووده كرنا خو دبنه بناسى نازاردانا كه سين دى. شه وين دبنه بناسا به خت ره شييا كه سين دى نه و خو ژى ژ دهستى كارين خو ناسووده نينه، به لى شه وين چاكيى دكهن، به خته وهر يا خو د ناڤه به خته وهر يا كه سين ديدا پهيدا دكهن.

قه نجى چقاس يا بچيك بيت، ماده م ب مه به ستا هاريكارى و دهستگرتنى دهيته نه نجام دان، نه نجامى وى بى مه زنه.

شكسپير ديبيت: ((بنيرن مومه كا كز د شه قه كا رهش و تبل چاڤا دا چاوا ده وروبه رين خو ساهى و روناھى دكهت؟، ههروه سا كارين باش ژى د ريكا قى جيهانا پرى تاوان و دهر دو نه خوشيدا مينا بلورى شه وقى قه ددهن و جان و دهروونان ژ تارياتيا په ستيا رزگار دكهن)).

دقى دونيا مشتى په ستى و تارياتى دا وژدانا مه نه بهس شاره زايه كا باشه، به لكى شاهده كا دادپهروهر و ب وه فايه ژى ل سهر كارو كريانين مه، چاوا كارين مه دينيت، وه سا دادوهر يى دكهت. چيدبيت هم بهروفاژى راستيى زمانى خو بكارينين، وه هندهك تشتا ب درووقه بيژين كو دناڤ دلى مه دا نه بن، لقين و هلس و كهوتين خو وه سا كونترول بكهين كو راز و نه په نيين مه ديار نه كهفن، چيدبيت هم بكارين هه فسارنى ههز و هه وه سين خو بگرين و نه هيلين فارى بن، لى چ جارا هم نكارين دهنگى وژدانا خو كر بكهين و نه هيلين لومه يا مه بكهت.

پشکا چواری

ٹول (دین)

چاخى مرؤفا پەرستنا رۆژ و ھەيف و دار و بەرا كرى د قويناغين جودا جودايين
ژيانى دا بۆ گرؤفەكا دى ل سەر سەلماندا وى چەندى كو مرؤقى بى ژ ھەژى لادانى و
سەرداچوونى و فارىبونىيە، ئەگەر بەس پشستا خۆ ب عەقلى خۆ بەستىت، چونكى
يا زانايە ئەفە ھەمى تشتین بى ھۆش و جانن، و مرؤف ژ وان ھەميا بلندتر و
شكۆدار ترە.

سەخەراتى وى چەندى كەت و كۆمىن جیھانا مرؤفایەتیی بكارن ب بەختەوەرى
بژین و كارین وان ب رىكوپىكى برىقە بچن وانا پىدقى ب بەرنامەكى گشتگىر و
تقاف ھەيە كو تەقايان ژيانا خەلكى تىدا بەرجەستە بىت و بۆ ھەر ئارىشەكى
چارەسەرەك ھەبىت.

ناھىتە ماندەل كرن ب درىژيا دىرؤكا مرؤفایەتیی ئەو بەرنامىن ژ ئالى بىريار و
زانيارىن مرؤفان فە ژ بونا بەختەوەر كونا جیھانا مرؤفایەتیی ھاتىنە دانان، ھەر
چقاس ژ ھندەك ئالانقە خالىن باش و ھەژى تىدا ھاتىنە بەرجەستە كرن، لى ژ
ھەمى ئالەكى فە بى كىماسى و لنگەرى نەبووینە، ئەفە ژ ئالەكى، ژ ئالەكى دىقە
ژى تەقايان بەرنامىن ژ دەف مرؤفانقە ھاتىنە دارىتە بەس پويتە و گرنكى ب ژيانا
قى دۇنيایى دايە وە ژيانا دۇنيایا دىتر ھاتىيە ژ بىركرن و پشستگوانقە ھاقىتەن،
ئەفەژى مەزنتىن قالاھى و كىماسىيە دناف فان بەرنامان دا رەنگدەتەفە، چونكى
ئەو بەس حسابى بۆ چەند رۆژىن كورتىن قى دۇنيایى دكەن و ئەو مرؤقى خودى
شكۆدار كرى و رىزدار كرى پاشى مرنى حوكمى نەمانا ھەتە ھەتايى ب سەردا
دسەپىنن.

لەورا دقیرەدا ئۆلەك كو ژىدەرى وى خودای ژۆرى بىت، ئەو خودایى كو ھەمى
كەس ژ نەبوونى را ئىنايە بوونى، ئەو خودایى ھەمى تشتین ديار و نەپەن دزانىت،
ئەو خودایى خودان دەستەھلاتەكا رەھا، ئەو خودایى ھەمى تشتەكى دىبىنىت و

ئەگەر عەقلى مە بەسەلمىنىت كو ئافرەندى قى جیھانا ھەستى خودایەكى مەزن و
خودان دەست ھەلاتەكا رەوايە، دى گەھىنە وى راستىيى كو مرؤفل چاڤ چىكرنا
عەردو عەسمانا و چىا و دەريا بوونەوەرەكى زىدە لاواز و بى ھىزە.

لەورا ھەر ل بەراھىكا ئافراندا بابى مە ئادەمى و دايكا مە ھەوايى ئەفە راستىيە
جوانتر دەردكەقىت، چاخى نە كارىن ب زانينا خۆ ب تنى خۆ ژ نەيار و دۆژمنى
خۆ ئەھرىمەنى بپارىزن.

ھەلبەت كەس مینا ئافرەندى مرؤقى كو خودایە زاننىت كا بەھايى مرؤقى چەندە و
سنورى زانينا وى ھەتا كىرپىيە و شیان و دەست ھەلاتا عەقلى وى چقاسە. لەورا
ژى ھەر ل دەستپىكى ئەفە مرؤفە نە ھەر دناف قى دۇنيایى دا بەرئەللا نە كرىە
بەلكى بۆ ئاقەدان كرنەفا عەردى و چىكرنا ژيارى و شارستانىەتتى كرىە جە نشىنى
خۆ ل سەر عەردى و ھەمى جانەوەرین دى ژىرا موسەخەر كرىنە.

بەلى خودایى ژۆرى نەقىايە مرؤفە بکەقىتە دناف گەرداڤا ستنەم و تاوانادا و ھەز
نە كرىە خەسلەتین ئاژەلەكى تىدا بەرجەستەبىن، لەورا ھەر ل دەستپىكا ژيانى ل
عەردى، خودى ئىك ل دىف ئىكى پىغەمبەرىن خۆ ل دەمىن فەردا بۆ جیھانا
مرؤفایەتیی قىرپىكرىنە و بەرنامىن ژيانى ژىرا ھنارتىنە كو بىنە پىشەنگ و
رىنىشانەر بۆ مرؤفا ھەميا سەخەراتى بەختەوەر بوونى ل قى جیھانى و جیھانا
پاشى مرنى.

گوهلیدبیت، بهرنامه کی بو مروشان فریدکته، دا ژيانا قی دویایی ب ژيانا پاشاروژی قه گریدهت، دا بهری وانا ژ تاریاتی وهرگیت بوناهیی، دا چرای ب اوهری دنا قه دلین وان دا ههلهکت و رهشاتیا گومان و دودلیی نههیلیت، دا کو توفی ئومید و بهخته وهریی د ناه زه قیا ژیانی دا بجینیت، بهلی ئوله کی کو هه لگری قان خهسله تان هه میان بیت نه هه ژ هه ژ وی چه ندییه کو مرو قه بکته ره ببازا ژیان، بهلکی زوری پیدقی و فهره مرو قه گا ب گا و قویناغ ب قویناغ د ژيانا خو یا روژانه دا پراکتیزه بکته.

بهلی نه و ئولی ته ق ئومید و مزگینییه بو ژیان قین بو شترین ژیده ری بهخته وهریییه .

ژان ئستیوارت دیبیت: ((هیشتا نه م نه کارینه یاسایه کی باشر ژ یاساین ئولی بو چاکی و دامناپاکیی دابریژین)). مرو قه دق جیهانیدا سی کومن، هه کومه کی دیتنه کا نه مازه سه باره ت ژیان ههیه .

کومه ک ژ مروشان دوی اوهری دانه ژیان هه ته دویایه یه و چ دنیا و ژیانین دی نینه، له ورا هه می پیکول و بزاقین وان بو خوشکرنا ژيانا قی دویای دهیتته مه زاختن و بهس خازیارین تیرکرنا زکی خو و هه وه سین خونه !

کومه کا دی ژ مروشان چ ریژ و بهای بو قی دویایی نادانن و سه خه راتی جیهانه کا دی چا قپوشیی ل هه می خوشی و له زه تین دویایی دکهن، هه له بت ته هه ردوو کومه یا ئیکی یا خه مسارو بی هه لویتسه، یا دوی زیده گا قیی دکته هه دووژی دوو چاری شاشیی بوینه . لی کوما سییی ژ مروشان قی دویایی دکهنه زه قیا پاشه روژی و توفی خیری و قه نجیی تیدا دچینن و زه قیا ژیان ژ درک و که له م و داسیین خراپی و تاوانا ناده و بژاره دکهن.

ئول نابیزته مه گرنگی و پویته ی ب قی دویایی نه دن، بهلکی دیبیزته مه دق دویاییدا مرو قین شریف و دامان پاکین، هه قساری عه قلی خو نه دنه دهستی هه و او هه وه سین خو، ل جهی کو ماده ی و هه ز و ئاره زوویان ب په رستین، سه ری کر نوسی بو ئافره ندنی خو نه قی بکهین، مرو قین هه ق ناس بین و سته می ل که سی نه کهین، هه رگا ف نه و سنوورین ژ مه را هاتینه دانان ب گا قین قه ترما نه به زینین .

مارکوس دیبیت: ((نه گه ر خودایه ک هه بیت مر ن چه ندا شرینه وه نه گه ر چ خودا نه بن ژیان چه ندا ته حله)).

ئول مرو قی پالده ت دا فیری زانست ببین، چونکی مرو ق بی زانست مینا ری قینگه کی نه شاره زایه، کو دشه قه کا باکره قه دا بی بی چرا و رو ناهی بیت، فیجا دی چاوا کاریت د راسته ریکی را بچیت و وندا نه بیت؟

نه م هه می دزانین ئول نارامی و ناسووده یی دده ته مه و ل ده مین ته نگافی و پر مه ترسیدا ژ مه د خازیت بی ئومید نه بین و ده رگه هین لیخوشبوونی و بوورینی بو مه قه کری ده یلیت.

زانایه ک دیبیت: ((نه گه ر نه م هه ز بکهین دی کارین هه می روژه کی چه ند ده م هه ژمی ره کا ل نه سمانا بژین)). مه به ستا وی نه وه مرو قه هزر ل ئافران دین خودایی ژوری بکه ته قه .

فنون دیبیت: ((خول سه ر وی هندی که هی بکه ن کو د هه ر روژ و شه قه کیدا چاریکه کی دگه ل خو گو شه نشینی (اعطکاف) بکه ن)).

پستالوجی دیبیت: ((زارو کین خو فیری زانست بکه ن، دا مفای بگه هیننه که سین دی، هه زئا ئول داری د ناه دل و ده روونین وانادا بچینن دا ل دین و دنیا به خته وهر بن)).

راستی و دروستی ل ههمی جهه کی نیشانی هه ژیاتای و مه زاناییه، لی بۆ ئۆلی دلسۆزی و نیازپاقتی ژ ههمی تشته کی گرنگرتن.

رۆژ بۆ رۆژی بازنی ماددهی به رفره هتر لیدهیت، ئه وین دکه فنه دین کارتیکرنا ویدا بهردهوام گازندا ژ ئۆلی دکهن و دبیژن ئۆل بناسا بهخت رهشییه. پراستی دقیت بزاین ئۆل مه زترین بناسا بهخته وه رییه بۆ مرۆقی، به لی هنده ک ئۆل هه نه هاتینه دهست فه دان و تشتین نه راست و پویج که فتینه تیدا، لی نابیت مرۆق تهر و هشکا پیکفه بسۆزیت.

پیرانیین مه د ههمبه ره ئه و تشتین نه پهن و نه دیار مینا دلۆپه کینه ژ زه ریایه کی، راسته مرۆقی د واری ئافراندن و لیقه کۆلینیدا زۆر قویناغ برینه و گله ک پینگا ف هاقیتینه، لی هیشتا ئه م زۆر تشتا ل دۆر فی جیهانی و نه پهنی و ئزانین و نایاسین. پاسکال دبیژیت: ((مرۆقی ژ ههمیا زانتر دقیت دانی (اعتراف) ب نه زانینا خو دایینیت، بزانی کو پیرانیین وی دلۆپه که ژ ده ریایا زانیاریا)).

خودایی ژۆری ب ریکا پیغه مبه رین خو مه ژ بونا چه ژیکرنی و خوش رهفتاری پالدهت، هه لبه ستفانی مه زنی ئیرانی سه عدی شیرازی سه رهاتییه کی ب فی رهنگی دبیژیت: ((ئیراهیم پیغه مبه ر سلاقین خودی لسه رین کرۆ نه ریت چ جارا شیف بی میقان نه دخوار، جاره کی هه یقه ک بۆری چ میقان ب دهست نه که قتن، شه فه کی ل دیف میقانه کی دگه ریا، مرۆقه کی پیر دیت بره مالا خو، سفرا خو پائیکست و روینشتن و دهست ب خواری کرن، ههمیا ناشی خودی ئینا بهس ئه و مرۆقی پیر نه بیت، ئیراهیم پیغه مبه ر ژیرا گۆت چما ته ناشی خودی نه ئینا؟، به رسقا وی دا ف، ئه ف نه ریه د نا ف ئۆلی ئاگر په رستان دا نییه)). چاخ ئیراهیم پیغه مبه ری زانی ئه و پیر ئاگر په رسته ژ مالا خو ده ریکست، هه ر هنگی ژ ئالی خودی فه نیگا (وحی) بۆ هات و گوتی یا ئیراهیم من ژیه کی نان و جان دانه فی مرۆقی، ته دانه کی ل سه ر نان پیدانا وی هه دار نه بو)).

سرفالتهر ئسکات دبیژیت: ((خۆزی که سه کی ل سه ر پشتا فی عه ردی هه بوونا خودایی مه زن مانده ل (انکار) نه کربا)).

ئۆل پتر ژ وی چه ندی یا ئه م هزر ژیدکه یین بۆ ئاسووده یا دل و ده روونین مه یی بمفایه. ئۆل ب بهرنامی خو یی هه ژی و شایسته مه ژ ژیا نا ئاسایی به ره ف ژیا نه کا بلندتر و جاویدان بریدیکه ییت. ئۆل ئانکو قیان و چه ژیکرن، ئۆل چه ژیکرنا خودی، که سی کو چه ژ خودی بکه ت، سنووین وی نابه زینیت و ب چاقی که رب و عینادی نانیپه به نیین وی. که سی کو ب ئاویه کی راست و دروست و هه ژی خودی دپه رستیت، بهرنامی وی د نا ف گوتار و رهفتار و کریارین ویدا په نگده ته فه و ده نگده ته فه، هه رگا ف یی ته نا و ئاسووده یه و ژ ههمی که سین دی به خته وه رتره، چونکی دزانی مرن و ژینا وی، خو شی و نه خو شیین وی، هه ژاری و ده وله مه ندیا وی، ساخی و نه ساخییا وی، هه بوون و نه بوونا وی ههمی یا ب دهستی خودییه و نه گه ر چه زا خودی ل سه ر نه بیت نه که س دکاریت قازانجی بگه هینتی، نه که س دکاریت زیانی بگه هینتی، قیجا چاخ خو شی و سه رکه فتنا سوپاسییا خودی دکه ت، ده می نه خو شی و بنکه فتنا، یی خودان هه داره.

زانایه ک دبیژیت: ((چاوا وه دقیت خه لک رهفتاری دگه ل هه وه بکه ت هوین ژی وه سا رهفتاری دگه ل وان بکه ن)).

پشکا پازدی

تارامیا جانسی

دكهن، چاوا له‌شى مه نه‌ساخ دبیت وده‌سا جانى مه‌ژى نه‌ساخ دكه‌قیت، نه‌ف‌ره‌نگه روویدانین بچیک نیشان دده‌ن كو جانى مه نه‌یى ساخلمه، چونكى جانى ساخلمه ده‌مه‌بر ناریشاندا یى خوراگره، له‌ورا دقیت تم چاره‌سه‌رى په‌یدا كه‌ین. راسته ده‌رمانى جانى ژ ده‌رمانى له‌شى ب زه‌مه‌ت تر په‌یدا دبیت، لى ته‌گه‌ر مه له‌به‌ر بیت یى هه‌ی.

ناسته‌نگ و ناریشین مه هه‌ر چقاس زۆر بن، هه‌ر ئیسك ژ وان ب تنى نكاریت بشیتته مه، لى تم ب نه‌زانینا خو هه‌میا پینگه‌ دژى خو هه‌فسه‌نگه‌ر دكه‌ین دا ب سه‌ر مه‌دا سه‌ر بكه‌فن، وه‌كى كو‌مه‌له‌كا می‌رییا كو به‌رینه له‌شى كه‌سه‌كى، هه‌ر چه‌ند نه‌ف می‌رییه دكچكه‌نه، ته‌گه‌ر هه‌ر ئیسك ژ وان له‌قه‌كى ل وی كه‌سى بده‌ت، به‌سه كو خو‌شى و نارامیا وی ژنا‌ف به‌ن. قیجا پیندقییه ته‌فایا ناریشین خو ئیسك ئیكه ده‌ست نیشان بكه‌ین و پیلانى بو نه‌هیلانا ئیكى ل دیف ئیكى داب‌ریژین.

ناریشین ژیانى مینا وان دارانه نه‌وین پیری كال ل چاخى مرنى پینگه‌ گریدای و گو‌تییه كورین خو: ((ه‌ووین چقاس ب هیزبن ه‌ووین نكارن شان دارا پینگه‌ بشکینن، لى ته‌گه‌ر ژیکه‌ بكه‌ن هه‌ر داره‌ك ژ وان دى ب ساناهى هیته‌ شكاندن)).

تم چقاس لاواز و بى چاره بین دى کارین خو به‌خته‌وه‌ر بكه‌ین، به‌لى ب مه‌رجه‌كى ریکا به‌خته‌وه‌ریی بزاین و ب بیرو باوه‌ره‌كا موکم فه نه‌فرازیین وی ریکى بپین.

مخابن هه‌بوونا هه‌ز و خاستین مه‌زنتر ژ شیانا مه هه‌رگا‌ف به‌ربه‌ست بووینه د ریکا به‌خته‌وه‌ریا مه‌دا، په‌نده‌كا هه‌ی دبیت: ((هه‌لگرتنا به‌رى مه‌زن نیشانى لینه‌دانیه)). مرۆقى ژیزان نابیتن باره‌كى هه‌لگريت كو نه‌كاريت به‌ت و دبندا عنته‌ عنتى بكه‌ت! ته‌گه‌ر هه‌زین مه ل دیف شیانین مه بن تم چ جارا دووچارى كه‌شتنى و شكه‌ستننى نابین، لى پیرانیا سه‌رنه‌كه‌فتنن مه بو وان خه‌ونا فه‌دزقرن نه‌وین تم ب شه‌ف دبینن، ب روژى نكارین ب کریار ب سه‌لمینن.

دبیزن نارامیا كه‌ته‌كى مینا نارامیا كو‌مه‌کییه، نه‌ف هه‌قه‌به‌ركنه هه‌تا راده‌كى یا دروسته. هنگی ملله‌ته‌ك وه‌كى كه‌سه‌كى دى كاريت یى به‌خته‌وه‌ر بیت كو د نا‌ف ژینگه‌هه‌كا نارام و بى ده‌نگ و ناریشه‌دا بژیت، به‌س نارامیا یه‌كى ژ نارامیا كو‌مه‌كى بسانا‌هیته‌ه. میلله‌ته‌ك چقاس یى هوشمه‌ند و هه‌ژى و ناشتى خوازیت، چیدیت زیده‌گافیا هه‌فسویان وی ملله‌تى نه‌چار بكه‌ن دگه‌ل بجه‌نگیت، لى كه‌س نكاریت نارامیا كه‌سه‌كى ژى وهرگريت، ته‌گه‌ر نه‌و كه‌س ژ خو وهرنه‌گريت.

حه‌كیمه‌ك دبیت: ((خوارنا ته د ماله‌كا نارام و ته‌نادا بلا نانى هه‌شك بیت بتامته‌ ژ خوارنه‌كا خو‌ش دماله‌كا ب شه‌ر و جره‌دا)).

په‌نده‌كا دبى دبیت: ((خوارنه‌كا ساده ب قیان و گرئین باشته‌ ژ خوارنه‌كا گوشتى به‌رخان ب عیناد و دوژمنكارى)).

جهى داخیه مرۆف قه‌درى نارامیا جانى نزانن، ب ته‌گه‌را روویدان و قه‌ومینن چنه‌ی و كچكه، ئیمناهى و ئاسایشا خو ژ ده‌ست دده‌ن. هه‌رگا‌ف ته‌گه‌ر كارین مه ب دلى مه بریغه‌ بچن، تم و هه‌قالین خو دلشادین، لى ته‌گه‌ر ژ نشکیغه‌ تشته‌ك روویدا بو نمونه: ته‌گه‌ر پى مه ته‌حسى و جلکین مه پيس بوون، یان ئیكى ناخفتنه‌كا نه‌خوش گوته‌مه، یان د یارییه‌كا دوستانه‌دا مه دۆراند. قیجا میزه‌كه‌! دى بیژى دونیا ب سه‌ریکدا هاته‌ خوارى و ئاسمان هرپی، به‌لى هه‌نده‌ك روویدانین بچیک بناغى شادیا مه ویران و خاپوور دكه‌ن و دونیایى ل به‌ر چاقین مه ره‌ش

ئەو كەسى بەختەۋەرىيى د ناۋ ھىناۋىن خۇدا قەنەبىنىت، ژ قەستال دونىيائى لىدېف دگەپىت. گەلەك ھەژار بى نانن، لى خودانىن ھىزىن زىپىنن و ب بەشى خۇ دقانلىن و دەق ب گازندە نىنە. ھەروەسا مەرۋقېن زەنگىن ل سەر تەختىن زىپى زۆرن، لى ئارامى و تەنايى يا لى ھاتىبە ستاندىن و نكارن گاقەكى ب خۇشى و بەختەۋەرى بۆين.

ئارىشىن مە چقاس مەزن بن دى كارىن ژناقىبەين، ئەگەر ئەم بەيلىن ھىزىن ئالۆز و خراب دناۋ مەژى و دل و دەروونىن مەدا وەرارى بگەن، مەرۋگەر دى مينا لەھى و لىسەرى خۇشى و شادىيىن مە رامالن. ھىندەك خەلك ل سەر ھىندى يىن راھاتى كو ژ بلى خۇ كەسى دى نەبىنن، ھەمى تىشتەكى ھەر بۆ خۇ بجوازن، ھەروەسا ھەمى كەسا د ناۋ گوستىلا ھەوا ھەوەسىن خۇدا بۇقپىنن، دى بىژى وانى ژىپىركى كو بەختەۋەرى و خۇپەرستى ۋەكى ئاقى و ئاگرى نە نكارن پىگفە بۆين، ھىتاۋ و سبەر ژى دىف يەكرا دچن سبەر چقاس بچىتە پىش ھىتاۋ جەي وى قەدگىت. بەختەۋەرى و خۇپەرستى ۋەكى وانن.

ھەرچەند ئەم ژ خۇپەرستىيى دىرەكەقېن، ژ بەختەۋەرىيى نىزىكىدىنەقە. ھەمى ئەو تىشتىن ئاسۇيا ژيانى ل مە رەش دكەن قەپىژ و بەرھەمىن خۇپەرستىيىنە.

زانابەك دىبىت: ((ھەتا مەرۋق خۇ ژبىر نەكەت ئاسوودە نابىت)). چ پىندىقىيە ھىناۋىن مە ژ بۇنا ھىبىزىكرنا تىشتىن خىالى مينا تەنورىي شارىيى بن، دا ھەرگاۋ ژبەر ۋەرمتنا وان بنالين.

فەرە ھەتا دكارن خۇ ژكارىن پەست و ھەرمى و نەژھەژى بىپارىزن، چونكى ئەق كارە دبنە سەدەمى بى تەرزو رىزىكرن و سقكرنا ھەوە د ناۋ خەلكىدا.

سروشتى مەرۋقى بى ۋەسانە ھەز دكەت رىز لى بەيىتە گرتن و پويىتە پى بەيىتە كرن، لى چاخى ب چاقەكى كىم لى دىنېرن زۆر غەمبار و دلگىران دىست، پىقەرى

سەرەدەرىكرنا خەلكى دگەل مە رەفتار و گوتارو كرىارىن مەنە، ئەگەر ئەو چەندا ئەم ب گوتار دىبىژىن بكارىن ب رەفتار و كرىار ب سەلمىنن، مەرۋگەر دى كارىن جەھەكى ھەژى و شايستە دناۋ دل و ھىناۋىن خەلكىدا ژ خۇرا تەرخان بگەين، لى ئەگەر بەروفاۋى وى چەندى بوو يا مە ئىماژە پىكرى، ھىنگى نە ھەر خەلك بەلكى وژدانا مەژى دى لۇمەيا مەكەت و تانا ل مە دەتن، چونكى ئەگەر ئەم بكارىن فند و فىلا ل خەلكى بگەين، لى ئەم نكارىن وژدانا خۇ ب خاپىنن.

پەندەكا رۆژھەلاتى دىبىت: ((بەرھەمى نەزانىن شەرمەزارىيە، ئەنجامى تۆرەبونى ژى پىشمانىيە)).

نۆژدار جۇنسۇن دىبىت: ((ئەگەر كەسەكى سنورى رىزگرتنا ھەوە بەزاندى، تورە نەبن و چاق پۇشىي لىبەكەن، پەردا ژىپىركنى ب سەردا بكىشن، باشترىن تولە قەكرن ژىپىركن و بەخىشە)). ژىبرا خۇ نەبەنەقە دەمى ھووين دەمبەر نەيار و زمان درىژاندا تۆرە دبن، بىيى كو بزانن ھووين ھارى وان دكەن. بەرۋفاۋى ئەگەر خۇراگرتنى بگەنە دروېشمى خۇ، ھەروەسا ھىپىشېن وان بى بەرسف بەيلىن، ئەو دى ۋەسا ھەست كەن كو د بەرامبەر ھەوۋدا بى دۆراندى، ھەرگاۋ ھەوۋە ئەق خالە ل بىر بىت ھىچ تىشتەك ھىندى خۇراگرتنى مەرۋقى مەزن و شكۆدار نىشان نادەت. توماس ئەكىناس دىبىت: ((ئەگەر ھووين ماىي خۇ د شۇلا خەلكى نەكەن، خەلك ژى ماىي خۇ د شۇلا ھەوۋە ناكەت)). پىسىارا مەزەكى ھاتە كرن: ((تو چاۋا بەختەۋەر بووى؟)) گۆت: ((ب ئەگەر كار و بزاۋى)). كەسىن كو كارىن ب مفا دكەن و چ كىم يان زۆر ماىي خۇ د ژيانا خەلكىدا ناكەن چاخى كاركرنى خۇشحال و ئاسوودەنە و دەمى بەرھەمىن خۇژى دىبىنن بەختەۋەرن.

دىبىژن: ((سەرى مەرۋقى بى كار ھىلىقانىكا ئەھرىمەنىيە)). مەرۋق ئەگەر د ناۋ بازەكى بۇشدا زقېرى، ماقە بى كارو كاسبى، نەزانى دەمى خۇ ب چ پى بگەتەقە،

مسوگەر دى ب پىخاسى كه فئيتە د ناڤ باغى ژيانا خەلكيدا و دى گولپن مافى وان چىت و ھەودىن وان شىل و قىل كەت.

براىتى مرۆڤى بى بەرنامە د ژيانا خۇدا كەسەكى سەرنەكەقتىبە، يا فەرە ژيانا مە ھەمى يا ب پىلان و بەرنامە بيت، دا نە مافى مە بهيتە شىلان، نە مافى كەس بشىلپن.

خەلك ھەمى لىدېف بەختە وەرى و ئىمناھىيە دگەرىپىن و ژ بۇنا وان خەباتى دكەن، ديارە وانى ژبىركى كو تەنايى و ھەولدان پىنكفە د گرىداينە و تىكەھلى ھەفن، ئەو كەسى ل بەر بيت د ژيانى دا ب تەنايى و بەختە وەرى بژىت، گەرەكە بزاڤ و خەباتى بۆ بكت، چونكى چ گول بى درك نىنە و نۆشينا ھنگقىنى ژيانى يا بى ماندى بوون نىبە. ژيان دقنى دونيايى دا فيرگەھا جەرباندنايە، خوزيەكە ل وى كەسى يى دقان تاقىكرنەقان دا ب سەرفرازى دەردچىت. سامان بۆ كەسىن مژىل و غافل نە ھەر نايتە بناسا بەختە وەرى، بەلكى دىبىتە ئەگەرى بەخت رەشى و دلتنەنگىيا وان، دقئت ھەرگاڤ پىكۆلى بكەين ئەم خودائىن سامانى بىن، نە سامان خودانى مە بيت. ئەو كەسىن ھەفسارى خۇ ددەنە دەست سامانى ھەرگاڤ د ناڤ زىندان و ئىدا بەندن، چونكى ھەرگاڤ ھزر و خيالپن وان ب زنجىرپن سامانى پىچە كداينە.

مرۆڤى ھۆشمەند پىدقئىبە د شۇپا پىر چەپ و چوپرا ژيانى دا پىششىا پىپىن خۇ ببىنىت، پاشى گاقىن خۇ پافىژىت. مرۆڤى ھۆشمەند مينا چىايى بلند و موكم قەت و قەت دەھمبەر باى دا نالەرزىت و ژ لەھىي ناترسىت، ل جھى خۇ ھەردەم يى تاقەت و خۇراگرە.

مال جھى بەختە وەرىبىبە، لى ئەگەر ب داقىن قىان و ھەژىكرن و باوەر ب ھەفكرنى تەقنى ژيانا ئەندامپن وى ھاتبىتە پراچاندىن. كارو بزاڤ پىپە لانكىن سەركەفتىنە، لى دقئت ھىدى ھىدى ل قى پىپە لانكى ژىھەل بچىن. ھووین كار و بزاڤى دگەل بىن فرەھى و خۇراگرىي تىكەھل بكن و ھەوە متمانە ھەبىت دى گەھنە مەبەست و

مرازا خۇ. پەندەكا چىنى دىبىژىت: ((تيفلى توپى ب ھەدار و بىن فرەھىي دىبىتە مەخمەل (ابرىشم))).

مرۆڤىن بىن تەنگ چ جارا ناگەھنە مەبەستا خۇ، ژ قەستا شىان و ھىزا خۇ دەمەزىخن و زىانى ل خۇ ددەن و بەرى رەنجا وان يا خرش و بى كاكەلە.

سى تىشپىن ھەين ب پارە ناھىتە كرىن: تەندروستى و بەختە وەرى و بەتالى (فراغ). دگەل قى چەندى ھەر كەسەك ئەگەر بجوازىت دكارىت ب ئەندازى خۇ بەھرى و مفاى ژ فان ھەرسىكا وەرگرىت.

جھى داخىبە بەختە وەرى ھند قاس يا ب ساناهى نىبە كول دەرگەھى ھەر كەسەكى بەدەت، ئەو كەسى ل بەرىت جھى خۇ د ھمبىزا بەختە وەرى دا چىكەت، پىدقئىبە زۆر زھمەتى بكتىشىت، خەلكى تەنبەل دەھمبەر زھمەت و ماندى بوونى دا دپەفن، نزانن بى رەنج نابنە خودان گەنج.

ئىك ژ مەرچىن بەختە وەرى ئەو ئەم ژ بەندا خۇپەرسىتى دەرىكەقن و بەرەڤ ئالى مرۆڤ دۆستىي برىكەقن. بەس بۆ خۇ نەژىن، بەلكى بۆ كەسىن دى و ب مەبەستا بەختە وەركرنا وانا پىكۆلى بكەين و زھمەتى بكتىشىن. ئەگەر ھەمى ب ھەقرا ھەلگرىن قى ھزرى بىن و پىنكفە ژ بۇنا بەختە وەركرنا ھەڤ پىكۆلى بكەين دى كارىن ب سەر زۆر بەرەبەست و ئاستەنگادا زال بىن و ژ گەلەك دەستكەقتىن مەزن بەھرەمەند بىن.

ئەو كەسى كود ژيانى دا خالا دەستىپكى نەبىت و بۆ بەختە وەرىا كەس تى نە كۆشىت، زۆر زوى ھەمبەر دونيايى دا دى دۆرپنىت، چونكى نكارىت بەرامبەر ئارىشپن ژيانى دا خۇراگرىت، ل چاخەكى كورت دا دى بىكەقىت و بەرەڤ دۆلا ژ ناڤچوونى برىكەقىت و سەرنشىف بيت.

نستیفنس دیبژیت: ((ئەو کەسێ بەس هەژ نەفەرەکی بتنی بکەت ژیانای وی نەیا بەلاشە)). مەرۆف چاوا دکارت بیژیت ژیان یا بەلاش و ژ قەستایە، د چاخەکی دا زۆر کەسین هەین پیدقی یا بە هاریکاریا مە هەوی و ئەم دکارین بۆ بەختە وەرکرنای وانا بزاقی بکەین. چیدیت ئەم وەسا هزر بکەین کو ئەم مەرۆقین بی دەستەهلات و لاوازین وە چ ژ دەستی مە ناهیت. لی هەر کەسەک ژ مە چەند بی بسچووێک و بی دەستەهلات بیت، دکارت کارین ب مفا بۆ کەسین دی ئەنجام بەدت. مە بی د ناڤ چیفانۆکین رۆژەهلاتی دا خاندی کا چاوا مشکەکی لاواز کاری شیرەکی ژ مەترسییا مرنی قورتال بکەت.

دنیایا مە کو زۆرا جوان و دلڤە کەرە، بەهرین وی نەدبە لاشن، ئەو کەسێ تیرادە نەبیت و نەخوازیت د ریا سەرکەفتنی دا زحمەتەکی بکیشیت، نابیت ئەو چاقەرپی تشتەکی ژ دونیایی بکەت.

. خوراکری و بزاق و مژداهینە ریکین چون بەرەڤ سەرکەفتنی. بزاق و کار ئەگەر ب قایدە (اعتدال) بەینە ئەنجام دان دینە سەدەمەین بەختە وەرپی و ئاسایشی، چونکی تشتەک مینا بی کاریی مەرۆقی ماندی ناکەتن.

بەری نەها مە گوتی کو ژیان یا قالا نییە ژ نەخوشییا، لی پڕانیا ئیش و نازارین مە ب قەومین و روویدانین دەرڤە دگریداينە، بەلکی سەرۆکانیا وانا یا د ناڤ هنافین مەدا زای. چاخێ لیسەرا ئاریشا ب سەر مەدا دەیت، ئەگەر مە وژدان هەبیت دی گەهینە وی ئەنجامی کو ئەم ژ هەمیا پتر تاوانبارین. پشکەکا ئاریشا کول دیش یاساین دونیایی دقەومن نە ب دەستی مەنە، لی ئەگەر مە هەمبەر وان ژی خوراکرتن هەبیت دی هاریکاریا بەختە وەرپوونا خۆ کەین.

ژ بۆنا وی چەندی ئەم بەختە وەری و ئاسایشا خۆ نەدەینە دەست قەومینان، دقیت زۆر تشتا لسەر ملین خۆ نەکەینە بار، هەر وەسا سنووری هەر تشتەکی بزاین.

سامان بناسەکە ژ بناسین بەختە وەرپی، لی ئەگەر زیدە ژ ئەندازە حەژیبکەین دی بیتە بناسا بەخت رەشیی، کی ژ وی زەنگینی بەخیل بەدبەخت ترە کو فلسەکی بۆ ئاسایشا خۆ نەمەزخیت!!

ژبەرکو ئەو یی ژ هیلا مام ناقنجی دەرکەفتی و بەرەڤ زیدەگاشی پینگافا دهاڤیژیت.

مەرۆف ژ خوارن خوارنی نەمازە پاشی شۆلکرنی خۆشی و تامی وەر دگرت، لی ئەو زکپەرستی نەزان ئەوی ئاشۆکا (معدە) خۆ ژ خوارنن جۆراوجۆر دادگرت مەرۆقەکی بەدبەختە و زۆر زوی دی ئەنجامی قی زیدەگاشیا خۆ بینیت.

کار سەرۆکانیا بەختە وەرپی، لی کەسێ کو بەردەوام کاردکەت و ژ بۆنا تازەکرنەڤا هیژ و شیانا خۆ چ پینگاشا ناهافیژیت، مەرۆقەکی تاوانبارە، ژبەرکو دی زوی تەندروستییا خۆ ژ دەست دەتن و نکارت تامی ژ خۆشیین ژیانای وەرگرت.

زۆر خەسلەتین دی هەنە کو دبنە بناسا بەدبەختی و بیزاریی و ئەختیارا پڕانیا وان ددەستی مەدایە. ئەو کەسێ وەفا و حەژیکرن نەبیت ژ نەعمەتا دۆستایەتی یی بەهرەمەند نابیت و هەرگاڤ د جیهانا مەدا دی بتنی و بیناز ژیت. خەلکی خراپکار کو هەفساری خۆ ددەتە دەست هەوا و هەوەسین خۆ ئاسایش ژیرا ناهیتە دەستەبەرکرن، بەردەوام دی ل کەندالی پویچاتیی تەحسیت و ژۆردا چیتە خواری، دا تەندروستی و ژیانای خۆ ب دژرینیت.

ئەگەر ئەم ب بزاق و پینکۆلەکا بەردەوام بکارین خەسلەتین کریت و نەژەژی ژ خۆ دویر بکەین و درپەرەوا ژیانای دا قایدە برێڤە بچین دی مە ئومید هەبیت دبن سبەرا کەپرا بەختە وەرپی دا قەحەویین.

چاکی و باشی دگهل کهسین دی کرن مینا وی بارانییه ئەوا شوپا ژیانى ژ تۆز و غەبارى دشووت و پاقتز دکەت، قیجا ب ساناھى ئەم دکارین تیرابھین و بچین. مە کەسەک نەدیت ژ قەنجی و حەژیکرنى یى پشیمان بیت، لى زۆرن ئەو کەسین ژبەر توندوتیژی و دریی تبالا پشیمانیا خو گەستی!

پیدقییه ئەم بەردەوام بو بەختەوهریا خو و کەسین دی تى بکۆشین و چقاس بو پیشقە بچین وانا ژى دگهل خو ببەین.

لەشى مە پیدقی یا ب ئاسایشی هەى، جانى مەژى پیدقی یا ب ئارامیى هەى، ئەگەر ئەم قان هەردوکان ژ خوړا دابین نەکەین ئەم نکارین کوترا بەختەوهریى د ناڤ هیلیقانکا ژيانا خوڤا کەھى و ئاکنجى بکەین.

ئارامیا جانى ب چەند قویناغەکا دەیتە دەستەبەرکرن، کو کەسین هزرمەند و هۆشەند لى ئاگەهدارن، ئەم دکارین بناسین ئارامیا جانى بو دۆ دەستا کورت بکەینەقە: کرنا کارین باش، خوړاستن ژ کارین خراب. ئەقەیه پاڤۆرا گەھاندنا هەوہ ب کەنارى بەختەوهرى و ئیمناهى و ئارامیى.

سوڤاس و پيڙانين

ژ دل و جان سوڤاسيا هدمى وان كه سان دكهم ٿه وٿين بووينه پالين زيارا باله ته بوونا
بهري رهزي ڦي پهرتووكي، نه مازه هيڙايان (شعبان نعمان — ته حسين تاها —
جه مال فقي يزدين — شريف سليم — بوتين پيندرڙي — ميرخان ٿه حمده).

وهرگير